

Tijdschrift@ipr.be

Tijdschrift voor
Internationaal Privaatrecht

Revue de Droit International Privé

Revue@dipr.be

8ste jaargang – nr. 2 – juli 2009

8ième année – n° 2 – juillet 2009

Redactie – Rédaction:

Frans Bouckaert (emerit. KU Leuven),
Johan Erauw (U Gent), Marc Fallon (UC Louvain la Neuve),
Erna Guldix (VU Brussel), Johan Meeusen (U Antwerpen),
Marta Pertegás Sender (U Antwerpen),
Paul Torremans (U Nottingham),
Hans van Houtte (KU Leuven), Herman Verbist (U Gent),
Nadine Watté (UL Bruxelles), Patrick Wautelet (U Liège)

Samenstelling van dit nr. – Composition de ce n°:

Lotte Vanfraechem (UGent)

Uw bijdragen

Bijdragen om in het tijdschrift op te nemen zijn welkom, en kunnen via e-mail worden toegezonden op het adres: tijdschrift@ipr.be. Het tijdschrift werkt met "peer-review". Publicatie gebeurt alleen na controle door de redactieraad. Een weigering moet niet worden gemotiveerd.

Citeerwijze

Tijdschrift@ipr.be 2009, nr. 2, p. ...

Vos contributions

Nous sommes heureux de recevoir vos contributions. Celles-ci peuvent être envoyées par courrier électronique à l'adresse suivante: Revue@dipr.be
La revue fonctionne selon le système de "peer review". La publication est soumise à l'accord du comité de rédaction. Un éventuel refus ne doit pas être motivé.

Mode de citation

Revue@dipr.be 2009, n° 2, p. ...

Inhoud/Contenu

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE

Hof van Justitie, zaak C-420/07, (*Apostolides*), arrest van 28 april 2009

Hof van Justitie, zaak C-167/08, (*Draka NK Cables*), arrest van 23 april 2009 (*zie verwijzingsarrest Cass. 10 april 2008*)

Hof van Justitie, zaak C-533/07 (*Falco Privatstiftung*), arrest van 23 april 2009

Hof van Justitie, zaak C 394/07 (*Daimler Chrysler*), arrest van 2 april 2009

Cour de cassation, arrêt du 20 juin 2008

Hof van Cassatie, arrest van 10 april 2008 (*zie: Hof van Justitie 23 april 2009*)

Hof van beroep te Gent, arrest van 28 april 2008

Hof van beroep te Gent, arrest van 17 april 2008

RECHTSLEER

Johan Erauw - Internationale koop-verkoop van roerend goed tussen handelaars (onder CISG), het nieuw ipr van contracten en de nieuwe bijzondere verjaringstermijn voor die kooptransacties

ACTUALITEIT/ACTUALITÉ

Aankondigingen / Annonces

Regelgeving / Réglementation

INHOUDSOPGAVE/TABLE DES MATIÈRES

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE..... 7

Hof van Justitie, zaak C-420/07, (*Apostolides*), arrest van 28 april 2009..... 7

Exequatur – Beslissing Cypriotisch gerecht – Brussel I verordening – Opschorting acquis communautaire in het noordelijk deel staat in casu niet in de weg aan de toepassing van de Brussel I verordening – Begrip burgerlijke en handelszaken – Artikel 22 geeft geen aanduiding van de intern-nationale bevoegdheid *ratione territorii* – Geen schending van de bevoegdheidsregels van de Brussel I verordening – Geen weigering op grond van artikel 35.1 – Beweerde feitelijke onuitvoerbaarheid in land van oorsprong – Geen strijdigheid met de openbare orde – Geen weigering op grond van artikelen 34.1 en 45.1 – Geen bewijs van gebrek aan uitvoerbaarheid in de zin van artikel 38 – Regelmatige betekening/mededeling niet strikt noodzakelijk, wel eerbiediging van de rechten van verdediging – Geen weigering op grond van artikel 34.2..... 7

Exequatur – Décision rendue par une juridiction chypriote – Règlement Bruxelles I – La suspension de l'application de l'acquis communautaire dans la zone nord ne s'oppose pas à l'application du Règlement Bruxelles I in casu – La notion de matière civile et commerciale – L'article 22 ne désigne pas la compétence *ratione territorii* interne-nationale – Pas de méconnaissance des règles de compétence du Règlement Bruxelles I – Pas de refus au titre de l'article 35.1 – Prétendue absence de caractère exécutoire dans l'État membre d'origine – Pas de contrariété à l'ordre public – Pas de refus au titre des articles 34.1 et 45.1 – Pas de preuve d'une absence de caractère exécutoire au sens de l'article 38 – La régularité de la signification/notification n'est pas nécessairement requise, mais bien le respect des droits de la défense – Pas de refus au titre de l'article 34.2..... 7

Hof van Justitie, zaak C-167/08, (*Draka NK Cables*), arrest van 23 april 2009 (*zie verwijzingsarrest Cass. 10 april 2008*) 22

Exequatur – Brussel I verordening – Artikel 43.1 – Mogelijkheid tot instellen rechtsmiddel – Begrip partij – Niet via zijdelingse vordering door schuldeiser van een schuldenaar wanneer hij niet als formele procespartij is opgetreden – Brussel I verordening voorziet in een volledig en onafhankelijk stelsel met autonome uitlegging – Precieze draagwijdte artikel 1166 BW irrelevant 22

Exequatur – Règlement Bruxelles I – L'article 43.1 – Possibilité de former un recours – La notion de partie – Pas au titre de l'«action oblique» par le créancier d'un débiteur s'il n'est pas formellement intervenu comme partie – Le Règlement Bruxelles I prévoit un système complet et indépendant, d'interprétation autonome – Portée exacte de l'article 1166 du Cc est sans pertinence..... 22

Hof van Justitie, zaak C-533/07 (*Falco Privatstiftung*), arrest van 23 april 2009 27

Licentieovereenkomst – Internationale bevoegdheid – Brussel I verordening – Overeenkomst waarbij de houder van een intellectueel eigendomsrecht zijn medecontractant het recht toekent om gebruik te maken van dit recht is geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van artikel 5.1.b tweede streepje – Vereist het verrichten van een bepaalde activiteit tegen vergoeding – Artikel 5.1.a – Plaats van uitvoering van de betwiste verbintenis bepalen aan de hand van de *lex causae* zoals aangewezen door de *collisiereregels* uit de *lex fori* 27

<p>Contrat de licence – Compétence internationale – Règlement Bruxelles I – Le contrat par lequel le titulaire d’un droit de propriété intellectuelle habilite son cocontractant à exploiter ce droit n’est pas un contrat de fourniture de services au sens de l’article 5.1.b deuxième tiret – Requiert l’exécution d’une activité déterminée en contrepartie d’une rémunération – L’article 5.1.a – Détermination du lieu d’exécution de l’obligation litigieuse en fonction de la <i>lex causae</i> désignée selon les règles de conflit de la <i>lex fori</i>.....</p>	27
<p>Hof van Justitie, zaak C 394/07 (<i>Daimler Chrysler</i>), arrest van 2 april 2009 .....</p>	37
<p>Exequatur – EEX-verdrag – “Freezing order”, “disclosure order” en “unless order” – Uitsluiting van de verweerder uit de procedure wegens niet-uitvoering van rechterlijk bevel – Geen impact op de kwalificatie als beslissing in de zin van artikel 25 – Weigeringsgronden – Artikel 27.1 – Openbare orde – Beoordelen of de uitsluiting in concreto een kennelijke en buitensporige schending vormde van het recht van de verweerder om te worden gehoord .....</p>	37
<p>Exequatur – Convention de Bruxelles – “Freezing order”, “disclosure order” et “unless order” – Exclusion du défendeur de la procédure en raison de l’inexécution d’une injonction juridictionnelle – Pas d’effet sur la qualification comme décision au sens de l’article 25 – Motifs de refus – L’article 27.1 – L’ordre public – Apprécier in concreto si cette mesure d’exclusion a constitué une atteinte manifeste et démesurée au droit du défendeur à être entendu .....</p>	37
<p>Cour de cassation, arrêt du 20 juin 2008.....</p>	45
<p>Exequatur – Décision rendue par une juridiction congolaise – CDIP – Motifs de refus – L’article 25, § 1, 2° – Pas de violation des droits de la défense par l’application du “principe de l’immutabilité des demandes” – La recevabilité puisse être subordonnée au respect de certaines exigences procédurales – Pas de violation des droits de la défense ni de l’article 6 CEDH par la motivation irrégulière .....</p>	45
<p>Exequatur – Beslissing Congolees gerecht – WIPR – Weigeringsgronden – Artikel 25, § 1, 2° – Geen schending van het recht van verdediging omwille van de toepassing van het “beginsel van onveranderlijkheid van de vorderingen” – Ontvankelijkheid mag afhankelijk worden gemaakt van procedurevereisten – Geen schending van het recht van verdediging noch van artikel 6 EVRM omwille van de onregelmatige motiveri .....</p>	45
<p>Hof van Cassatie, arrest van 10 april 2008 (<i>zie: Hof van Justitie 23 april 2009</i>).....</p>	50
<p>Exequatur – Brussel I verordening – Artikel 43.1 – Mogelijkheid tot instellen rechtsmiddel – Begrip partij – Niet via zijdelingse vordering door schuldeiser van een schuldenaar wanneer die schuldeiser niet als formele procespartij is opgetreden – Brussel I verordening voorziet in een volledig en onafhankelijk stelsel met autonome uitlegging – Precieze draagwijdte artikel 1166 BW irrelevant .....</p>	50
<p>Exequatur – Règlement Bruxelles I – L’article 43.1 – Possibilité de former un recours – La notion de partie – Pas au titre de l’«action oblique» par le créancier d’un débiteur si ce créancier n’est pas formellement intervenu comme partie – Le Règlement Bruxelles I prévoit un système complet et indépendant, d’interprétation autonome – La portée exacte de l’article 1166 du Cc est sans pertinence .....</p>	50
<p>Hof van beroep te Gent, arrest van 28 april 2008 .....</p>	59
<p>Overeenkomst tot verkoop van activa en passiva – Faillissement van de Belgische verkopers – Vordering tot betaling ingesteld door de curator – Geen bewijs van</p>	

eigendom van het onroerend goed, noch van de vervulling van de opschortende voorwaarde volgens de kopers – Internationale bevoegdheid – Brussel I verordening – Er wordt geen toepassing gemaakt van de artikelen 22.1 en 5.1.b Brussel I verordening, noch van de Insolventie verordening – Forum executionis contractus – Artikel 5.1.a – Plaats van uitvoering van de betwiste verbintenis tot betaling – Lex voluntatis – Draagschuld naar Nederlands recht – Er wordt geen rekening gehouden met de plaats van daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering – Forum van de medeverweerder – Artikel 6.1 – Uitlegging van de overeenkomst conform de lex contractus	59
Contrat de vente d’actif et passif – Faillite des vendeurs belges – Demande en paiement par l’ administrateur judiciaire – Pas de preuve de propriété du bien immeuble, ni de l’événement de la condition suspensive selon les acheteurs – Compétence internationale – Règlement Bruxelles I – Les articles 22.1 et 5.1.b du Règlement Bruxelles I, et le Règlement relatif aux procédures d’insolvabilité ne sont pas appliqués – Forum executionis contractus – L’article 5.1.a – Le lieu d’exécution de l’obligation litigieuse de paiement – Lex voluntatis – Une dette portable selon la loi néerlandaise – Le lieu d’exécution partielle effective n’est pas pris en considération – For du domicile du codéfendeur – L’article 6.1 – L’interprétation du contrat conformément à la lex contractus	59
Hof van beroep te Gent, arrest van 17 april 2008	75
Exequatur – Beslissing Amerikaans gerecht – Weigeringsgronden – Artikel 570 Ger. W. (oud) of artikel 25 WIPR – Overgangsbepalingen WIPR – Artikel 126, § 2, tweede lid – Begunstigingsregel – Gedeeltelijke uitvoerbaarverklaring – Gedeeltelijke weigering bij gebrek aan uitvoerbaarheid in land van oorsprong.....	75
Exequatur – Décision rendue par une juridiction américaine – Motifs de refus – L’article 570 C. jud. (ancien) ou l’article 25 CDIP – Dispositions transitoires du CDIP – L’article 126, § 2, deuxième alinéa – Assouplissement en faveur de la décision à reconnaître – Déclaration de la force exécutoire partielle – Refus d’exécution partiel à défaut de la force exécutoire dans l’État d’origine	75

RECHTSLEER 82

Johan Erauw - Internationale koop-verkoop van roerend goed tussen handelaars (onder CISG), het nieuw ipr van contracten en de nieuwe bijzondere verjaringstermijn voor die kooptransacties	82
1. Voor internationale kooptransacties is er uniform recht en een conflictenregel.....	82
2. De verwijzingsregel voor koopcontracten zal veranderen op 17 december 2009.....	83
3. Een nieuwe uniforme verjaringsregeling voor kooprelaties: een verdrag en een protocol.....	84
4. Introductie van de verjaring na 4 jaar en het effect en de dynamiek van die termijn ..	84
5. Het begin van de verjaringstermijn voor de internationale koop	84
6. De loop van de termijn, zijn verlenging en zijn einde	85
7. Wijziging van de termijn door de partijen	85
8. De gevolgen van het verstrijken van de verjaringstermijn.....	86
9. Het conflictenrecht en het substantieel recht van de verjaringstermijnen.....	86
10. De relatie met de vervaltermijn vermeld in het CISG-verdrag bij de keuring van de goederen	87

ACTUALITEIT/ACTUALITÉ.....	88
Aankondigingen / Annonces	88
Vervanging Verdrag van Lugano / Remplacement Convention de Lugano	88
Lijst van instanties bevoegd tot het instellen van een stakingsvordering ter bescherming van de consumentenbelangen / Liste des entités qualifiées pour intenter une action en cessation pour la protection des intérêts des consommateurs	88
Verdrag cultuurgoederen / Convention bien culturels	89
Haagse forumbedingenverdrag / Convention de la Haye sur les accords d'élection de for	89
Verdrag inzake internationale zekerheden op mobiel materieel / Convention relative aux garanties internationales portant sur des matériels d'équipement mobiles	89
CLIP Principles for Conflict of Laws in Intellectual Property.....	90
Regelgeving / Réglementation	90
Wijzigingen in verband met de Brussel I verordening / Modifications concernant le Règlement Bruxelles I.....	90
1. Wijziging van de bijlagen / Modification des annexes	90
2. Wijziging van de regelgevingsprocedure / Modification de la procédure de réglementation	90
3. Overeenkomst EG-Denemarken betreffende de wijziging van de Brussel I verordening / Accord CE-Danemark sur la modification du Règlement Bruxelles I ..	91
4. Verslag over de toepassing / Rapport sur l'application.....	91
5. Groenboek over de herziening / Livre vert sur la révision.....	92
Betalings- en afwikkelingssystemen en financiëlezekerheidsovereenkomsten / Les systèmes de paiement et de règlement des opérations sur titres et les contrats de garantie financière	92
Richtlijn verbodsacties ter bescherming van collectieve belangen consumenten / Directive actions en cessation visant à protéger les intérêts collectifs des consommateurs	92
Wijziging KB tewerkstelling buitenlandse werknemers / Modification arrêté royal relative à l'occupation des travailleurs.....	93

RECHTSPRAAK/JURISPRUDENCE

Hof van Justitie, zaak C-420/07, (*Apostolides*), arrest van 28 april 2009

Exequatur – Beslissing Cypriotisch gerecht – Brussel I verordening – Opschorting acquis communautaire in het noordelijk deel staat in casu niet in de weg aan de toepassing van de Brussel I verordening – Begrip burgerlijke en handelszaken – Artikel 22 geeft geen aanduiding van de intern-nationale bevoegdheid ratione territorii – Geen schending van de bevoegdheidsregels van de Brussel I verordening – Geen weigering op grond van artikel 35.1 – Beweerde feitelijke onuitvoerbaarheid in land van oorsprong – Geen strijdigheid met de openbare orde – Geen weigering op grond van artikelen 34.1 en 45.1 – Geen bewijs van gebrek aan uitvoerbaarheid in de zin van artikel 38 – Regelmatige betekening/mededeling niet strikt noodzakelijk, wel eerbiediging van de rechten van verdediging – Geen weigering op grond van artikel 34.2

Exequatur – Décision rendue par une juridiction chypriote – Règlement Bruxelles I – La suspension de l'application de l'acquis communautaire dans la zone nord ne s'oppose pas à l'application du Règlement Bruxelles I in casu – La notion de matière civile et commerciale – L'article 22 ne désigne pas la compétence ratione territorii interne-nationale – Pas de méconnaissance des règles de compétence du Règlement Bruxelles I – Pas de refus au titre de l'article 35.1 – Prétendue absence de caractère exécutoire dans l'État membre d'origine – Pas de contrariété à l'ordre public – Pas de refus au titre des articles 34.1 et 45.1 – Pas de preuve d'une absence de caractère exécutoire au sens de l'article 38 – La régularité de la signification/notification n'est pas nécessairement requise, mais bien le respect des droits de la défense – Pas de refus au titre de l'article 34.2

Procestaal: Engels.

In zaak C-420/07,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 234 EG, ingediend door de Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division) (Verenigd Koninkrijk) bij beslissing van 28 juni 2007, ingekomen bij het Hof op 13 september 2007, in de procedure

Meletis Apostolides

tegen

David Charles Orams,

Linda Elizabeth Orams,

[...]

1. Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van protocol nr. 10 over Cyprus van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond (PB 2003, L 236, blz. 955; hierna: „protocol nr. 10”), alsmede van bepaalde aspecten van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1).
2. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen M. Apostolides, van Cypriotische nationaliteit, en de heer en mevrouw Orams, een echtpaar van Britse nationaliteit (hierna: „echtelieden Orams”), over de erkenning en de tenuitvoerlegging van twee beslissingen van het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias (Cyprus) in het Verenigd Koninkrijk op grond van verordening nr. 44/2001.

Toepasselijke bepalingen

Gemeenschapsrecht

Protocol nr. 10

3. Protocol nr. 10 luidt:

„De Hoge Verdragsluitende Partijen,

nogmaals bevestigend dat zij zich verbonden hebben tot een algehele regeling van het vraagstuk Cyprus, in overeenstemming met de desbetreffende resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties, en dat zij de inspanningen te dien einde van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties krachtig steunen,

overwegende dat een dergelijke algehele regeling van het vraagstuk Cyprus nog niet tot stand is gekomen,

overwegende dat derhalve de invoering van het acquis moet worden opgeschort in de zones van de Republiek Cyprus waarover de regering van de Republiek Cyprus niet feitelijk het gezag uitoefent,

overwegende dat deze opschorting zal worden ingetrokken zodra het vraagstuk Cyprus is opgelost,

overwegende dat de Europese Unie bereid is, in overeenstemming met de beginselen waarop zij is gegrondvest, zich naar de voorwaarden van een dergelijke regeling te schikken,

overwegende dat de voorwaarden moeten worden vastgesteld waaronder de toepasselijke rechtsvoorschriften van de E[uropese] U[nie] gelden ten aanzien van de grens tussen enerzijds de bovengenoemde zones en anderzijds de zones waarover de regering van de Republiek Cyprus feitelijk het gezag uitoefent, alsmede de oostelijke zone onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland,

de wens uitend dat de toetreding van Cyprus tot de Europese Unie alle Cypriotische burgers ten goede komt en vrede en verzoening bevordert,

overwegende derhalve dat dit Protocol in geen enkel opzicht een beletsel mag zijn voor daartoe strekkende maatregelen,

overwegende dat zulke maatregelen onverlet laten, de toepassing van het acquis in alle andere gebiedsdelen van de Republiek Cyprus volgens de voorwaarden van het Toetredingsverdrag,

zijn het volgende overeengekomen:

Artikel 1

1. De invoering van het acquis wordt opgeschort in de zones van de Republiek Cyprus waarover de regering van de Republiek Cyprus niet feitelijk het gezag uitoefent.
2. De Raad besluit, op voorstel van de Commissie, met eenparigheid van stemmen over de intrekking van de in lid 1 bedoelde opschorting.

Artikel 2

1. De Raad stelt, op voorstel van de Commissie, met eenparigheid van stemmen de voorwaarden vast waaronder de rechtsvoorschriften van de EU gelden ten aanzien van de grens tussen de in artikel 1 bedoelde gebieden en de gebieden waarover de regering van de Republiek Cyprus feitelijk het gezag uitoefent.
2. De grens tussen de oostelijke zone onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en de in artikel 1 bedoelde zones wordt, voor de toepassing van deel IV van de bijlage bij het Protocol betreffende de zones van Cyprus die onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland vallen, beschouwd als een deel van de buitengrenzen van de zones die onder de soevereiniteit van het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland vallen, zulks voor de duur van de opschorting van de invoering van het acquis uit hoofde van artikel 1.

Artikel 3

1. Dit Protocol vormt in geen enkel opzicht een beletsel voor maatregelen die worden getroffen ter bevordering van de economische ontwikkeling van de in artikel 1 bedoelde zones.
2. Die maatregelen laten onverlet, de toepassing van het acquis in alle andere gebiedsdelen van de Republiek Cyprus, volgens de voorwaarden van het Toetredingsverdrag.

Artikel 4

Indien een regeling tot stand komt, besluit de Raad, op voorstel van de Commissie, met eenparigheid van stemmen omtrent over de aanpassingen die met betrekking tot de Turks-Cypriotische gemeenschap worden aangebracht in de voorwaarden betreffende de toetreding van Cyprus tot de Europese Unie.”

Verordening nr. 44/2001

4. De punten 16 tot en met 18 van de considerans van verordening nr. 44/2001 luiden:

„(16) Op grond van het wederzijds vertrouwen in de rechtsbedeling [in de Gemeenschap] is het gewettigd de in een lidstaat gegeven beslissingen van rechtswege te erkennen zonder dat daarvoor, behoudens bij betwisting, nog een procedure moet worden gevolgd.

(17) Eveneens op grond van dit wederzijds vertrouwen moet de procedure om een in een lidstaat gegeven beslissing in een andere lidstaat uitvoerbaar te verklaren, doeltreffend en snel zijn. De

verklaring van uitvoerbaarheid van een beslissing moet daarom vrijwel automatisch, zonder dat het gerecht ambtshalve een van de in deze verordening genoemde gronden voor niet-uitvoering kan aanvoeren, worden afgegeven, na een eenvoudige formele controle van de overgelegde documenten.

(18) De eerbiediging van de rechten van de verdediging houdt evenwel in dat de verweerder de mogelijkheid moet hebben in een procedure op tegenspraak een rechtsmiddel in te stellen tegen de verklaring van uitvoerbaarheid, wanneer hij van mening is dat een van de gronden voor niet-uitvoering van toepassing is. Ook de eiser moet een rechtsmiddel kunnen instellen indien zijn verzoek om een verklaring van uitvoerbaarheid wordt afgewezen.”

5. Artikel 1, lid 1, van voornoemde verordening bepaalt:

„Deze verordening wordt toegepast in burgerlijke en handelszaken, ongeacht de aard van het gerecht. Zij heeft met name geen betrekking op fiscale zaken, douanezaken of administratiefrechtelijke zaken.”

6. Artikel 2 van die verordening luidt:

„1. Onverminderd deze verordening worden zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een lidstaat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die lidstaat.

2. Voor degenen die niet de nationaliteit bezitten van de lidstaat waar zij woonplaats hebben, gelden de regels voor de rechterlijke bevoegdheid die op de eigen onderdanen van die lidstaat van toepassing zijn.”

7. In artikel 22, punt 1, van verordening nr. 44/2001 in hoofdstuk II, afdeling 6, „ Exclusieve bevoegdheid”, wordt bepaald:

„Ongeacht de woonplaats zijn bij uitsluiting bevoegd:

1) voor zakelijke rechten op en huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen: de gerechten van de lidstaat waar het onroerend goed gelegen is.

Voor huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen voor tijdelijk particulier gebruik voor ten hoogste zes opeenvolgende maanden: ook de gerechten van de lidstaat waar de verweerder woonplaats heeft, mits de huurder of pachter een natuurlijke persoon is en de eigenaar en de huurder of pachter woonplaats in dezelfde lidstaat hebben.”

8. Artikel 34 van voornoemde verordening luidt:

„Een beslissing wordt niet erkend indien:

1) de erkenning kennelijk strijdig is met de openbare orde van de aangezochte lidstaat;

2) het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, betekend of meegedeeld is, tenzij de verweerder tegen de beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend terwijl hij daartoe in staat was;

3) de beslissing onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte lidstaat gegeven beslissing;

4) de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een andere lidstaat of in een derde land tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op

dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte lidstaat.”

9. Artikel 35 van die verordening bepaalt:

„1. De beslissingen worden tevens niet erkend, indien de afdelingen 3, 4 en 6 van hoofdstuk II zijn geschonden, of indien het in artikel 72 bedoelde geval zich voordoet.

2. Bij de toetsing of de in het vorige lid genoemde bevoegdheidsregels niet zijn geschonden, is het aangezochte gerecht of de aangezochte autoriteit gebonden aan de feitelijke overwegingen op grond waarvan het gerecht van de lidstaat van herkomst zijn bevoegdheid heeft aangenomen.

3. Onverminderd lid 1 mag de bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van herkomst niet worden getoetst. De bevoegdheidsregels betreffen niet de openbare orde als bedoeld in artikel 34, punt 1.”

10. In artikel 38 van verordening nr. 44/2001 wordt bepaald:

„1. De beslissingen die in een lidstaat gegeven zijn en daar uitvoerbaar zijn, kunnen in een andere lidstaat ten uitvoer worden gelegd, nadat zij aldaar, ten verzoeken van iedere belanghebbende partij, uitvoerbaar zijn verklaard.

2. In het Verenigd Koninkrijk worden deze beslissingen in Engeland en Wales, in Schotland of in Noord-Ierland echter eerst ten uitvoer gelegd na op verzoek van iedere belanghebbende partij in het betrokken deel van het Verenigd Koninkrijk voor tenuitvoerlegging te zijn geregistreerd.”

11. Artikel 45 van verordening nr. 44/2001 bepaalt:

„1. De verklaring van uitvoerbaarheid wordt door het gerecht dat oordeelt over een rechtsmiddel, bedoeld in de artikelen 43 of 44, slechts op een van de in de artikelen 34 en 35 genoemde gronden geweigerd of ingetrokken. Het gerecht doet onverwijld uitspraak.

2. In geen geval wordt overgegaan tot een onderzoek van de juistheid van de in den vreemde gegeven beslissing.”

Nationaal recht

12. Naar nationaal recht blijven de eigendomsrechten op onroerende goederen in de gebieden van de Republiek Cyprus waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent (hierna: „noordelijk deel”) geldig en in stand, ondanks de invasie van het Cypriotische grondgebied door het Turkse leger in 1974 en de aansluitende militaire bezetting van een deel van die staat.

13. Artikel 21, lid 2, van wet 14/60 op de rechterlijke instanties bepaalt in de op het hoofdgeding toepasselijke versie, dat een beroep dat betrekking heeft op een aangelegenheid betreffende een onroerend goed, „wordt ingesteld bij het Eparchiako Dikastirio van het district waar dat goed is gelegen”.

14. Bij beschikking van het Anotato Dikastirio tis Kypriakis Dimokratias (hoogste rechter), die op 13 september 1974 is bekendgemaakt in de Episimi Efimerida tis Kypriakis Dimokratias (Staatsblad van de Republiek Cyprus), dus na de invasie van het noordelijke deel, zijn de districten Kyrenia en Nicosia samengevoegd.

15. Krachtens Cypriotisch recht is de betekening van een dagvaarding aan één van de echtelieden door de terhandstelling ervan aan de andere een rechtsgeldige wijze van betekening. Indien de verweerder niet binnen tien dagen na betekening van de dagvaarding verschijnt, kan de eiser verzoeken om een verstekbeslissing. Verschijning is geen handeling waarvoor enig verweer moet worden gevoerd.

16. Voor de vernietiging van een verstekbeslissing moet de verzoeker bewijzen dat hij een aannemelijk verweer („arguable defence”) kan voeren.

Hoofdeding en prejudiciële vragen

17. Bij de procedure voor de verwijzende rechter gaat het om de erkenning en de tenuitvoerlegging van twee beslissingen van het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias (hierna: „betrokken beslissingen”) in het Verenigd Koninkrijk op grond van verordening nr. 44/2001; hierbij werd beslist op een vordering van Apostolides tegen de echtelieden Orams betreffende een stuk grond.

18. Het stuk grond is gelegen in Lapithos, in het district Kyrenia, dat behoort tot het noordelijke deel. Het behoorde in eigendom toe aan de familie van Apostolides en werd door haar gebruikt vóór de Turkse militaire invasie van Cyprus in 1974. Daar zijn familie deel uitmaakte van de Grieks-Cypriotische gemeenschap, werd zij gedwongen huis en haard te verlaten en zich te vestigen in het deel van het eiland dat onder het feitelijke gezag van de Cypriotische regering (hierna: „door de regering gecontroleerd gebied”) staat.

19. De echtelieden Orams stellen dat zij het stuk grond in 2002 te goeder trouw van een derde hebben verworven, die het weer had verkregen van de autoriteiten van de Turkse Republiek Noord-Cyprus, een entiteit die tot op heden door geen enkele staat, met uitzondering van de Republiek Turkije, is erkend. De achtereenvolgende verwervingshandelingen hebben in overeenstemming met de wetten van die entiteit plaatsgevonden. De echtelieden Orams hebben een villa gebouwd en verblijven geregeld op het stuk grond dat zij tot hun vakantieverblijf hebben gemaakt.

20. Het verkeer van personen tussen het noordelijke deel en het door de regering gecontroleerde gebied was tot april 2003 beperkt.

21. Het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias, een Cypriotisch gerecht dat zetelt in het door de regering gecontroleerde gebied, heeft op 26 oktober 2004 de dagvaardingen ter zake van de vordering van Apostolides tegen de echtelieden Orams uitgebracht. Die dagvaardingen, te weten één voor elk van de echtelieden, zijn ter plaatse op dezelfde dag door een gerechtsdeurwaarder van voornoemd gerecht aan het adres van het stuk grond betekend. Beide dagvaardingen zijn betekend door terhandstelling aan mevrouw Orams in persoon, die heeft geweigerd het exploit van de dagvaarding te ondertekenen.

22. De gerechtsdeurwaarder heeft mevrouw Orams niet in kennis gesteld van zijn hoedanigheid en ook niet van de aard van de door hem overhandigde documenten die waren gesteld in het Grieks, dat de echtelieden Orams niet machtig zijn. Mevrouw Orams begreep evenwel dat de stukken officieel en juridisch van aard waren.

23. Op het voorblad van elke dagvaarding stond in het Grieks vermeld dat, om een verstekbeslissing te voorkomen, de verweerder binnen tien dagen na de betekening van de dagvaarding voor het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias moest verschijnen.

24. Ondanks de problemen om in het noordelijke deel een Grieks sprekende advocaat te vinden, die bevoegd is om voor de rechterlijke instanties van het door de regering gecontroleerde gebied op te

treden, is mevrouw Orams erin geslaagd zich te verzekeren van de bijstand van een dergelijke advocaat, die zich heeft verplicht namens haar op 8 november 2004 voor de rechter te verschijnen. Hij is echter voor voornoemde rechterlijke instantie niet op die datum verschenen, maar pas op de dag daarop.

25. Daar op 9 november 2004 niemand zich procureur heeft gesteld voor de echtelieden Orams, heeft het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias bij verstek beslist op de vordering van Apostolides. Op dezelfde dag wees die rechterlijke instantie de door de advocaat van mevrouw Orams voorgelegde volmacht af op grond dat deze in het Engels en niet in het Grieks of het Turks was gesteld.

26. Volgens de verwijzingsbeslissing wordt de echtelieden Orams bij de verstekbeslissing van het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias gelast:

- de villa, het zwembad en de omheining die zij op het stuk grond hadden laten bouwen, af te breken;
- Apostolides onverwijld het onbeperkte eigendomsrecht van het stuk grond te verschaffen,
- Apostolides verschillende geldsommen te betalen als bijzondere schadevergoeding en als vergoeding voor de maandelijks gederfde winst, te weten huurpenningen, totdat de beslissing volledig ten uitvoer is gelegd, vermeerderd met rente;
- zich voortaan te onthouden van elke onrechtmatige handeling ten aanzien van het stuk grond, hetzij persoonlijk, hetzij door middel van tussenpersonen, en
- verschillende geldsommen als proceskosten te betalen, vermeerderd met rente.

27. Op 15 november 2004 zijn de echtelieden Orams tegen voornoemde beslissing in verzet gekomen. Nadat het Eparchiako Dikastirio tis Lefkosias hen en Apostolides in hun bewijsvoering en argumenten had gehoord, heeft het bij uitspraak van 19 april 2005 het verzet van de echtelieden Orams afgewezen, voornamelijk op grond dat zij geen aannemelijk verweer hadden aangevoerd ter betwisting van het eigendomsrecht van Apostolides. De echtelieden Orams zijn verwezen in de kosten van de verzetprocedure.

28. Laatstgenoemden hebben hoger beroep ingesteld tegen de uitspraak waarbij hun verzet was afgewezen. Dit hoger beroep is weer verworpen bij arrest van het Anotato Dikastirio tis Kypriakis Dimokratias van 21 december 2006.

29. Op 18 oktober 2005 heeft Apostolides onder overlegging van de vereiste documenten op grond van verordening nr. 44/2001 om de erkenning en de tenuitvoerlegging van de betrokken beslissingen verzocht. Bij beschikking van 21 oktober 2005 heeft een Master van de High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division, voornoemde beslissingen op grond van die verordening in Engeland uitvoerbaar verklaard.

30. Daar de echtelieden Orams op grond van artikel 43 van verordening nr. 44/2001 tegen die beschikking zijn opgekomen, heeft een rechter van de High Court of Justice die beschikking bij beslissing van 6 september 2006 vernietigd. Apostolides is op grond van artikel 44 van voornoemde verordening tegen die beslissing opgekomen bij de verwijzende rechter.

31. In deze omstandigheden heeft de Court of Appeal (England and Wales), Civil Division, de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) [...] Staat de opschorting van de invoering van het *acquis communautaire* in het noordelijke deel overeenkomstig artikel 1, lid 1, van protocol nr. 10 [...] in de weg aan de erkenning en de tenuitvoerlegging door een gerecht van een lidstaat van een beslissing die door een gerecht van de Republiek Cyprus dat zetelt in het door de regering gecontroleerde gebied, is gegeven met betrekking tot een stuk grond in het noordelijke deel, wanneer om deze erkenning en deze tenuitvoerlegging

wordt verzocht op grond van verordening [...] nr. 44/2001 die deel uitmaakt van het acquis communautaire?

2) Is een gerecht van een lidstaat op grond van artikel 35, lid 1, van verordening nr. 44/2001 bevoegd of verplicht om de erkenning en de tenuitvoerlegging te weigeren van een beslissing van de gerechten van een andere lidstaat die betrekking heeft op een stuk grond in een gebied van laatstgenoemde lidstaat waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent? Is een dergelijke beslissing in het bijzonder in strijd met artikel 22 van verordening nr. 44/2001?

3) Kan een beslissing van een gerecht van een lidstaat, dat zetelt in een gebied van die lidstaat waarover de regering van die lidstaat feitelijk het gezag uitoefent, welke beslissing betrekking heeft op een stuk grond in een gebied van die lidstaat waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent, de erkenning en de tenuitvoerlegging op grond van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 worden onthouden op grond dat de beslissing in de praktijk niet ten uitvoer kan worden gelegd daar waar het stuk grond zich bevindt, hoewel de beslissing uitvoerbaar is in het door de regering gecontroleerde gebied van de lidstaat?

4) Wanneer

- jegens een verweerder een beslissing bij verstek is gegeven;
- de verweerder vervolgens bij het oorspronkelijke gerecht opkomt tegen de verstekbeslissing, maar
- zijn verzet na een regelmatig verlopen terechtzitting is afgewezen op grond dat hij er niet in is geslaagd een aannemelijk verweer te voeren (naar nationaal recht een noodzakelijke voorwaarde om een dergelijke beslissing te kunnen vernietigen),

kan die verweerder zich dan op grond van artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 verzetten tegen de tenuitvoerlegging van de oorspronkelijke verstekbeslissing of de op het verzet gegeven beslissing, op grond dat het stuk dat het geding inleidt hem niet zo tijdig en op zodanige wijze is betekend dat hij vóór de wijzing van de oorspronkelijke verstekbeslissing zijn verweer kon voorbereiden? Is het van belang dat tijdens de terechtzitting enkel op verweerders verweer tegen de vordering is ingegaan?

5) Welke factoren zijn van belang bij de toepassing van het criterium van artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 of „het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, [...] zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend [...], betekend of meegedeeld is”? In het bijzonder:

- a) Wanneer de verweerder door de betekening daadwerkelijk van het document in kennis is gesteld, is het dan van belang welke stappen de verweerder of zijn advocaat na de betekening al dan niet hebben ondernomen?
- b) Is het van enig belang hoe de verweerder of zijn advocaat zich hebben gedragen of welke moeilijkheden zij hebben ondervonden?
- c) Is het van belang dat de advocaat van de verweerder had kunnen verschijnen voordat de verstekbeslissing werd gegeven??"

Beantwoording van de prejudiciële vragen

De eerste vraag

32. Met deze vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of de opschorting van de invoering van het *acquis communautaire* in het noordelijke deel, als bedoeld in artikel 1, lid 1, van protocol nr. 10 in de weg staat aan de toepassing van verordening nr. 44/2001 op een beslissing die is gegeven door een Cypriotisch gerecht dat zetelt in het door de regering gecontroleerde gebied, maar die betrekking heeft op een in dat noordelijke deel gelegen stuk grond.

33. Meteen zij erop gewezen dat de toetredingsakte van een nieuwe lidstaat in hoofdzaak berust op het algemene beginsel van de onmiddellijke en volledige toepasselijkheid van het gemeenschapsrecht op die staat, in dier voege dat er slechts van kan worden afgeweken voor zover zulks in de overgangsbepalingen met zoveel woorden is voorzien (zie in die zin arrest van 9 december 1982, *Metallurgiki Halyps/Commissie*, 258/81, Jurispr. blz. 4261, punt 8).

34. In dit verband is protocol nr. 10 een overgangsafwijking van het in het voorgaande punt in herinnering gebrachte beginsel, die op de op Cyprus bestaande uitzonderingstoestand is gebaseerd.

35. Zoals de advocaat-generaal in punt 35 van zijn conclusie heeft opgemerkt, moeten de bepalingen van een toetredingsakte die uitzonderingen op of afwijkingen van de regels van het EG-Verdrag toestaan, echter met inachtneming van de betrokken verdragsbepalingen strikt worden uitgelegd en worden beperkt tot hetgeen strikt noodzakelijk is om het doel daarvan te bereiken (zie naar analogie arresten van 29 maart 1979, *Commissie/Verenigd Koninkrijk*, 231/78, Jurispr. blz. 1447, punt 13; 23 maart 1983, *Peskeloglou*, 77/82, Jurispr. blz. 1085, punt 12; 17 januari 1985, *Piraiki-Patraiki e.a./Commissie*, 11/82, Jurispr. blz. 207, punt 26; 14 december 1989, *Agegate*, C-3/87, Jurispr. blz. 4459, punt 39, en 3 december 1998, *KappAhl*, C-233/97, Jurispr. blz. I-8069, punt 18.)

36. In het hoofdgeding kan de in protocol nr. 10 bedoelde afwijking niet aldus worden uitgelegd dat zij zich verzet tegen de toepassing van verordening nr. 44/2001 op de betrokken beslissingen van het Cypriotische gerecht.

37. Uit een letterlijke uitlegging van artikel 1, lid 1, van protocol nr. 10 volgt immers, dat de daarin bedoelde opschorting beperkt is tot de invoering van het *acquis communautaire* in het noordelijke deel. In het hoofdgeding zijn de betrokken beslissingen, om de erkenning waarvan *Apostolides* heeft verzocht, gegeven door een gerecht dat zetelt in het door de regering gecontroleerde gebied.

38. De omstandigheid dat die beslissingen betrekking hebben op een in het noordelijke deel gelegen stuk grond, verzet zich niet tegen de in het voorgaande punt vermelde uitlegging, voor zover deze enerzijds de verplichting tot toepassing van verordening nr. 44/2001 in het door de regering gecontroleerde gebied niet teniet doet, en anderzijds ook niet betekent dat die verordening uit dien hoofde in dat noordelijke deel wordt toegepast (zie naar analogie arrest van 1 maart 2005, *Owusu*, C-281/02, Jurispr. blz. I-1383, punt 31).

39. Gelet op het voorgaande, moet op de eerste vraag worden geantwoord dat de opschorting van de invoering van het *acquis communautaire* in het noordelijke deel, als bedoeld in artikel 1, lid 1, van protocol nr. 10 niet in de weg staat aan de toepassing van verordening nr. 44/2001 op een beslissing die is gegeven door een Cypriotisch gerecht dat zetelt in het door de regering gecontroleerde gebied, maar die betrekking heeft op een in dat noordelijke deel gelegen stuk grond.

Tweede tot en met vijfde vraag

40. Met betrekking tot de tweede tot en met de vijfde vraag moet worden gepreciseerd dat de Commissie aanvoert dat de zaak mogelijkwijs niet binnen de materiële werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 valt. Een dergelijk argument noopt er dus toe uit te maken of het hoofdgeding kan worden aangemerkt als een „burgerlijke en handelszaak” in de zin van artikel 1 van deze verordening.

41. Dienaangaande zij eraan herinnerd dat het begrip „burgerlijke en handelszaken” niet dient te worden opgevat als een eenvoudige verwijzing naar het nationale recht van een der betrokken staten, zulks ter verzekering van de grootst mogelijke gelijkheid en eenvormigheid van de rechten en verplichtingen die voor de lidstaten en de belanghebbende personen uit verordening nr. 44/2001 voortvloeien. Voornoemd begrip is dan ook een autonoom begrip dat moet worden uitgelegd aan de hand van, enerzijds, de doelen en het stelsel van die verordening en, anderzijds, de algemene beginselen die in alle nationale rechtsstelsels worden gevonden (zie arresten van 14 oktober 1976, LTU, 29/76, Jurispr. blz. 1541, punt 3; 16 december 1980, Rüffer, 814/79, Jurispr. blz. 3807, punt 7; 21 april 1993, Sonntag, C-172/91, Jurispr. blz. I-1963, punt 18; 15 mei 2003, Préservatrice foncière TIARD, C-266/01, Jurispr. blz. I-4867, punt 20; 18 mei 2006, ČEZ, C-343/04, Jurispr. blz. I-4557, punt 22, en 15 februari 2007, Lechouritou e.a., C-292/05, Jurispr. blz. I-1519, punt 29).

42. De autonome uitlegging van het begrip „burgerlijke en handelszaken” leidt ertoe dat bepaalde rechterlijke beslissingen buiten de werkingssfeer van verordening nr. 44/2001 vallen wegens factoren die kenmerkend zijn voor de aard van de tussen de procespartijen bestaande rechtsbetrekkingen of van het voorwerp van het geschil (zie reeds aangehaalde arresten LTU, punt 4; Rüffer, punt 14; Préservatrice foncière TIARD punt 21; ČEZ, punt 22, en Lechouritou e.a., punt 30).

43. Zo heeft het Hof geoordeeld dat bepaalde geschillen tussen een overheidsinstantie en een particulier weliswaar onder voornoemd begrip kunnen vallen, doch dat dit anders is wanneer de overheidsinstantie krachtens overheidsbevoegdheid handelt (zie reeds aangehaalde arresten LTU, punt 4; Rüffer, punt 8; Sonntag, punt 20; Préservatrice foncière TIARD, punt 22, en Lechouritou e.a., punt 31).

44. De uitoefening van overheidsbevoegdheden door een der partijen bij het geding, omdat daarbij gebruik wordt gemaakt van bevoegdheden die buiten het bestek vallen van de voor betrekkingen tussen particulieren geldende regels, sluit immers een dergelijk geding uit van de burgerlijke en handelszaken in de zin van artikel 1, lid 1, van verordening nr. 44/2001 (zie in die zin reeds aangehaalde arresten LTU, punt 4; Rüffer, punten 9 en 16; Sonntag, punt 22; Préservatrice foncière TIARD, punt 30, en Lechouritou e.a., punt 34).

45. In het hoofdgeding gaat het om een geding tussen particulieren dat het verkrijgen van schadevergoeding wegens het onrechtmatig in bezit nemen van een stuk grond, de levering en het herstel in de oorspronkelijke staat daarvan, alsmede het staken van alle andere onrechtmatige handelingen tot voorwerp heeft. De aldus ingestelde vordering is niet gericht tegen de gedragingen of procedures die een uitoefening van overheidsbevoegdheden door een der partijen bij het geding vereisen, maar tegen door particulieren verrichte handelingen.

46. Bijgevolg moet de zaak waarom het in het hoofdgeding gaat, worden geacht betrekking te hebben op een „burgerlijke en handelszaak” in de zin van artikel 1, lid 1, van verordening nr. 44/2001.

Tweede vraag

47. Met deze vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of het feit dat door een gerecht van een lidstaat een beslissing wordt gegeven die betrekking heeft op een stuk grond in een

gebied van die staat waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent, als een schending van de in artikel 22, punt 1, van verordening nr. 44/2001 geformuleerde bevoegdheidsregel kan worden beschouwd en bijgevolg een weigering tot erkenning of tot tenuitvoerlegging van een dergelijke beslissing overeenkomstig artikel 35, lid 1, van die verordening kan rechtvaardigen.

48. In dit verband zij vastgesteld dat artikel 22 van verordening nr. 44/2001 een dwingende en uitputtende lijst bevat van gerechten van de lidstaten die bij uitsluiting internationaal bevoegd zijn. In dit artikel wordt alleen maar de lidstaat aangewezen waarvan de gerechten materieel bevoegd zijn, zonder dat daarbij de bevoegdheden binnen de betrokken lidstaat worden verdeeld. Elke lidstaat moet zijn eigen rechterlijke organisatie bepalen.

49. Het in artikel 35, lid 3, van die verordening bedoelde beginsel dat de bevoegdheid van de gerechten van de lidstaat van herkomst niet mag worden getoetst, – die toetsing is enkel met betrekking tot artikel 35, lid 1, geoorloofd –, staat eraan in de weg dat de nationale bevoegdheid van de gerechten van de betrokken lidstaat van herkomst in het hoofdgeding wordt getoetst.

50. Bijgevolg heeft de forum rei sitae-regel van artikel 22, punt 1, van verordening nr. 44/2001 betrekking op de internationale rechterlijke bevoegdheid van de lidstaten en niet op hun nationale rechterlijke bevoegdheid.

51. In het hoofdgeding staat vast dat het stuk grond is gelegen op het grondgebied van de Republiek Cyprus, zodat de bevoegdheidsregel van artikel 22, punt 1, van verordening nr. 44/2001 in acht is genomen. Dat het stuk grond in het noordelijke deel is gelegen, kan eventueel invloed hebben op de nationale bevoegdheid van de Cypriotische gerechten, maar is voor deze verordening van geen enkel belang.

52. Gelet op het voorgaande, moet op de tweede vraag worden geantwoord dat een gerecht van een lidstaat op grond van artikel 35, lid 1, van verordening nr. 44/2001 niet bevoegd is de erkenning of de tenuitvoerlegging te weigeren van een beslissing van de gerechten van een andere lidstaat die betrekking heeft op een stuk grond in een gebied van laatstgenoemde lidstaat waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent.

Derde vraag

53. Met deze vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of het feit dat een beslissing van de gerechten van een lidstaat betreffende een stuk grond in een gebied van die staat waarover de regering daarvan niet feitelijk het gezag uitoefent, in de praktijk niet ten uitvoer kan worden gelegd daar waar het stuk grond zich bevindt, een grond oplevert om de erkenning of de tenuitvoerlegging uit hoofde van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 te weigeren.

– Artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001

54. Volgens artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 wordt een beslissing niet erkend indien de erkenning kennelijk strijdig is met de openbare orde van de aangezochte lidstaat. In artikel 45, lid 1, van deze verordening wordt weigering van het exequatur op dezelfde wijze geregeld.

55. Vooraf zij eraan herinnerd dat artikel 34 van verordening nr. 44/2001 strikt moet worden uitgelegd, omdat het de verwezenlijking van een van de fundamentele doelstellingen van voornoemde verordening belemmert (zie arresten van 2 juni 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, Jurispr. blz. I-2237, punt 20; 28 maart 2000, Krombach, C-7/98, Jurispr. blz. I-1935, punt 21, en 11 mei 2000, Renault, C-38/98, Jurispr. blz. I-2973, punt 26). Wat meer bepaald de openbare-ordeclausule van artikel 34, punt 1, van deze verordening betreft, deze mag slechts in uitzonderlijke gevallen worden gehanteerd (zie arresten van 4 februari 1988, Hoffmann, 145/86, Jurispr. blz. 645, punt 21; 10 oktober

1996, Hendrikman en Feyen, C-78/95, Jurispr. blz. I-4943, punt 23, en reeds aangehaalde arresten Krombach, punt 21, en Renault, punt 26).

56. De lidstaten blijven krachtens het in artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 gemaakte voorbehoud in beginsel weliswaar vrij, de eisen van hun openbare orde vast te leggen overeenkomstig hun nationale opvattingen, doch de afbakening van dit begrip is een kwestie van uitlegging van deze verordening (zie reeds aangehaalde arresten Krombach, punt 22, en Renault, punt 27).

57. Hoewel het derhalve niet aan het Hof is om de inhoud van de openbare orde van een lidstaat te bepalen, dient het niettemin toezicht te houden op de grenzen waarbinnen de rechter van een lidstaat met een beroep op dit begrip aan een beslissing van een andere lidstaat de erkenning kan onthouden (reeds aangehaalde arresten Krombach, punt 23, en Renault, punt 28).

58. In dit verband zij erop gewezen dat het de rechter van de aangezochte staat op grond van de artikelen 36 en 45, lid 2, van verordening nr. 44/2001, volgens welke de juistheid van de in den vreemde gegeven beslissing niet mag worden onderzocht, verboden is de erkenning of tenuitvoerlegging van die beslissing te weigeren enkel op grond dat de door de rechter van de staat van herkomst toegepaste rechtsregel afwijkt van die welke de rechter van de aangezochte staat zou hebben toegepast indien het geschil bij hem aanhangig was gemaakt. Evenmin mag de rechter van de aangezochte staat de juistheid nagaan van de beoordeling rechtens of feitelijk door de rechter van de staat van herkomst (zie reeds aangehaalde arresten Krombach, punt 36, en Renault, punt 29).

59. Er kan enkel een beroep worden gedaan op de openbare-ordeclausule van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001, indien de erkenning of de tenuitvoerlegging van de in een andere lidstaat gegeven beslissing op onaanvaardbare wijze zou botsen met de rechtsorde van de aangezochte staat, doordat inbreuk op een fundamenteel beginsel zou worden gemaakt. Opdat het verbod van onderzoek van de juistheid van de in den vreemde gegeven beslissing in acht wordt genomen, zou de inbreuk moeten bestaan in kennelijke schending van een rechtsregel die in de rechtsorde van de aangezochte staat van essentieel belang wordt geacht, of van een in die rechtsorde als fundamenteel erkend recht (zie reeds aangehaalde arresten Krombach, punt 37, en Renault, punt 30).

60. De rechter van de aangezochte staat mag een beslissing uit een andere lidstaat niet weigeren te erkennen enkel op grond dat zijns inziens het nationale recht of het gemeenschapsrecht in die beslissing onjuist is toegepast, aangezien anders het doel van verordening nr. 44/2001 zou worden doorkruist. In dergelijke gevallen dient hij integendeel ervan uit te gaan, dat het de in elke verdragsluitende staat bestaande stelsel van rechtsmiddelen, aangevuld door de prejudiciële procedure van artikel 234 EG, de justitiabelen voldoende garanties biedt (zie reeds aangehaald arrest Renault, punt 33). De openbare-ordeclausule wordt in dergelijke gevallen enkel gehanteerd wanneer voornoemde onjuiste rechtsopvatting inhoudt dat de erkenning of de tenuitvoerlegging van de beslissing in de aangezochte staat wordt aangemerkt als een kennelijke schending van een fundamentele rechtsregel in de rechtsorde van voornoemde lidstaat (zie in die zin reeds aangehaald arrest Renault, punt 34).

61. Zoals Apostolides alsmede de Cypriotische en de Griekse regering hebben opgemerkt, heeft de verwijzende rechter in het hoofdgeding geen fundamenteel beginsel van de rechtsorde van het Verenigd Koninkrijk genoemd waaraan de erkenning of de tenuitvoerlegging van de betrokken beslissingen afbreuk zou kunnen doen.

62. Bij gebreke van een fundamenteel beginsel in de rechtsorde van het Verenigd Koninkrijk waaraan de erkenning of de tenuitvoerlegging van de betrokken beslissingen afbreuk zou kunnen doen, is het bijgevolg niet gerechtvaardigd de erkenning van die beslissingen krachtens artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 te weigeren op grond dat een beslissing van de gerechten van een lidstaat betreffende een stuk grond in een gebied van die staat waarover de regering daarvan niet

feitelijk het gezag uitoefent, in de praktijk niet ten uitvoer kan worden gelegd daar waar zich het stuk grond bevindt. Evenmin kan de tenuitvoerlegging ingevolge artikel 45, lid 1, van deze verordening op grond van eerstgenoemde bepaling worden geweigerd.

– Artikel 38, lid 1, van verordening nr. 44/2001

63. Niettegenstaande voorgaande overwegingen zij eraan herinnerd dat het Hof overeenkomstig zijn vaste rechtspraak in het kader van de toepassing van artikel 234 EG uit de formulering van de vragen van de nationale rechter, rekening houdend met door hem verstrekte gegevens, de aspecten kan selecteren die de uitlegging van het gemeenschapsrecht betreffen, om hem in staat te stellen de voor hem gerezen rechtsvraag op te lossen (zie arresten van 28 januari 1992, *López Brea en Hidalgo Palacios*, C-330/90 en C-331/90, Jurispr. blz. I-323, punt 5; 30 september 2003, *Köbler*, C-224/01, Jurispr. blz. I-10239, punt 60, en 9 november 2006, *Chateignier*, C-346/05, Jurispr. blz. I-10951, punt 18).

64. In het hoofdgeding kan echter de omstandigheid dat de betrokken beslissingen in de lidstaat van herkomst niet ten uitvoer kunnen worden gelegd, weliswaar niet de weigering van de erkenning of de tenuitvoerlegging daarvan op grond van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 rechtvaardigen, maar die omstandigheid zou met het oog op artikel 38, lid 1, van deze verordening niettemin relevant kunnen zijn.

65. Volgens laatstgenoemde bepaling kunnen de beslissingen die in een lidstaat gegeven zijn en daar uitvoerbaar zijn, in een andere lidstaat ten uitvoer worden gelegd, nadat zij aldaar, ten verzoeken van iedere belanghebbende partij, uitvoerbaar zijn verklaard.

66. De uitvoerbaarheid van de beslissing in de lidstaat van herkomst is derhalve een voorwaarde voor de tenuitvoerlegging van die beslissing in de aangezochte lidstaat (zie arrest van 29 april 1999, *Coursier*, C-267/97, Jurispr. blz. I-2543, punt 23). De erkenning dient in beginsel weliswaar ten gevolge te hebben dat de beslissingen het gezag en het effect worden verleend die zij genieten in de lidstaat waar zij zijn gegeven (zie reeds aangehaald arrest *Hoffmann*, punten 10 en 11), maar dat is nog geen reden om aan een beslissing bij de tenuitvoerlegging ervan rechten toe te kennen die deze in de lidstaat van herkomst niet heeft [zie het rapport *Jenard* over het verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1979, C 59, blz. 48), of gevolgen die een soortgelijke, in de aangezochte lidstaat rechtstreeks gegeven beslissing niet zou hebben.

67. In het hoofdgeding kan echter niet op goede gronden worden gesteld dat de betrokken beslissingen in de lidstaat van herkomst niet uitvoerbaar zijn.

68. Het gaat namelijk om veroordelingen die volgens het in artikel 54 van verordening nr. 44/2001 bedoelde certificaat op de datum van afgifte daarvan in de lidstaat van herkomst uitvoerbaar zijn.

69. Dienaangaande zij opgemerkt dat verordening nr. 44/2001 enkel regels stelt voor de procedure tot verkrijging van verlof tot tenuitvoerlegging van buitenlandse executoriale titels en niet voor de tenuitvoerlegging zelf, die onderworpen blijft aan het nationale recht van de aangezochte rechter (zie arresten van 2 juli 1985, *Deutsche Genossenschaftsbank*, 148/84, Jurispr. blz. 1981, punt 18; 3 oktober 1985, *Capelloni en Aquilini*, 119/84, Jurispr. blz. 3147, punt 16, en reeds aangehaald arrest *Hoffmann*, punt 27), zonder dat de toepassing, in het kader van de tenuitvoerlegging, van de procedureregels van de aangezochte lidstaat, afbreuk mag doen aan de nuttige werking van het bij die verordening voorziene exequaturstelsel door de beginselen te doorkruisen die de verordening zelf uitdrukkelijk dan wel stilzwijgend met betrekking tot de onderhavige materie stelt (zie in die zin reeds aangehaalde arresten *Capelloni en Aquilini*, punt 21 en *Hoffmann*, punt 29, alsmede arrest van 15 mei 1990, *Hagen*, C-365/88, Jurispr. blz. I-1845, punt 20).

70. Dat de verzoekers bij de tenuitvoerlegging van de betrokken beslissingen in het noordelijke deel moeilijkheden kunnen ondervinden, kan die beslissingen niet hun uitvoerbaarheid ontnemen en belet derhalve de gerechten van de aangezochte lidstaat niet die beslissingen uitvoerbaar te verklaren.

71. Gelet op het voorgaande, moet op de derde vraag worden geantwoord dat het feit dat een beslissing van de gerechten van een lidstaat betreffende een stuk grond in een gebied van die staat waarover de regering daarvan niet feitelijk het gezag uitoefent, in de praktijk niet ten uitvoer kan worden gelegd daar waar het stuk grond zich bevindt, geen grond oplevert om de erkenning of de tenuitvoerlegging uit hoofde van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 te weigeren en ook niet betekent dat een dergelijke beslissing niet uitvoerbaar is in de zin van artikel 38, lid 1, van die verordening.

Vierde vraag

72. Met deze vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of de erkenning dan wel de tenuitvoerlegging van een bij verstek gegeven beslissing op grond van artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 kan worden geweigerd omdat het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder is betekend of meegedeeld, wanneer de verweerder een rechtsmiddel tegen de beslissing heeft kunnen aanwenden bij de gerechten van de lidstaat van herkomst.

73. In dit verband blijkt uit de punten 16 tot en met 18 van de considerans van verordening nr. 44/2001 dat het daarin geregelde stelsel van rechtsmiddelen tegen de erkenning of de tenuitvoerlegging van een beslissing ertoe strekt een juist evenwicht tot stand te brengen tussen het wederzijds vertrouwen in de rechtsbedeling in de Unie, dat rechtvaardigt dat de in een lidstaat gegeven beslissingen in een andere lidstaat in beginsel van rechtswege worden erkend en uitvoerbaar verklaard, en de eerbiediging van de rechten van verdediging die inhoudt dat de verweerder de mogelijkheid moet hebben in een procedure op tegenspraak een rechtsmiddel aan te wenden tegen de verklaring van uitvoerbaarheid, wanneer hij van mening is dat een van de gronden voor niet-uitvoering van toepassing is.

74. Het Hof heeft in het arrest van 14 december 2006, ASML (C-283/05, Jurispr. blz. I-12041), gewezen op de verschillen tussen artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 en artikel 27, punt 2, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32).

75. Voornoemd artikel 34, sub 2, eist anders dan voornoemd artikel 27, punt 2, niet dat de betekening of mededeling per se regelmatig is geweest, maar dat de rechten van verdediging daadwerkelijk zijn geëerbiedigd (reeds aangehaald arrest ASML, punt 20).

76. Luidens de artikelen 34, punt 2, en 45, lid 1, van verordening nr. 44/2001 dient de erkenning of de tenuitvoerlegging van een bij verstek gegeven beslissing in geval van een rechtsmiddel te worden geweigerd, indien het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend of meegedeeld, tenzij de verweerder tegen deze beslissing geen rechtsmiddel heeft aangewend bij de gerechten van de lidstaat van herkomst terwijl hij daartoe in staat was.

77. Uit de bewoordingen van voornoemde bepalingen blijkt dat een beslissing die bij verstek is gegeven op basis van een gedinginleidend stuk dat niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend, dient te worden erkend wanneer laatstgenoemde geen stappen heeft ondernomen om tegen die beslissing beroep in te stellen terwijl hij daartoe in staat was.

78. De rechten van verdediging die de gemeenschapswetgever met artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 heeft willen veilig stellen, worden a fortiori geëerbiedigd wanneer de verweerder daadwerkelijk een rechtsmiddel heeft aangewend tegen de bij verstek gegeven beslissing en daardoor heeft kunnen geldend maken dat het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk hem niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, was betekend of meegedeeld.

79. In het hoofdgeding staat vast dat de echtelieden Orams in de lidstaat van herkomst een dergelijk rechtsmiddel tegen de verstekbeslissing van 9 november 2004 hebben aangewend. Bijgevolg kan niet met vrucht een beroep op artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 worden gedaan.

80. Gelet op het voorgaande, moet op de vierde vraag worden geantwoord dat de erkenning of de tenuitvoerlegging van een bij verstek gegeven beslissing niet op grond van artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 kan worden geweigerd wanneer de verweerder een rechtsmiddel heeft kunnen aanwenden tegen de bij verstek gegeven beslissing en daardoor heeft kunnen geldend maken dat het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk hem niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, was betekend of meegedeeld.

Vijfde vraag

81. Gelet op het antwoord op de vierde vraag, behoeft de vijfde vraag niet te worden beantwoord. [...]

Het Hof van Justitie (Grote kamer) verklaart voor recht:

1) De opschorting van de invoering van het acquis communautaire in de zones van de Republiek Cyprus waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent, als bedoeld in artikel 1, lid 1, van protocol nr. 10 over Cyprus van de Akte betreffende de toetredingsvoorwaarden voor de Tsjechische Republiek, de Republiek Estland, de Republiek Cyprus, de Republiek Letland, de Republiek Litouwen, de Republiek Hongarije, de Republiek Malta, de Republiek Polen, de Republiek Slovenië en de Slowaakse Republiek en de aanpassing van de Verdragen waarop de Europese Unie is gegrond, staat niet in de weg aan de toepassing van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, op een beslissing die is gegeven door een Cypriotisch gerecht dat zetelt in het door de Cypriotische regering feitelijk gecontroleerde gebied van het eiland, maar die betrekking heeft op een in voornoemde zones gelegen stuk grond.

2) Op grond van artikel 35, lid 1, van verordening nr. 44/2001 is een gerecht van een lidstaat niet bevoegd, de erkenning of de tenuitvoerlegging te weigeren van een beslissing van de gerechten van een andere lidstaat die betrekking heeft op een stuk grond in een gebied van laatstgenoemde lidstaat waarover de regering van die lidstaat niet feitelijk het gezag uitoefent.

3) Het feit dat een beslissing van de gerechten van een lidstaat betreffende een stuk grond in een gebied van die staat waarover de regering daarvan niet feitelijk het gezag uitoefent, in de praktijk niet ten uitvoer kan worden gelegd daar waar het stuk grond zich bevindt, levert geen grond op om de erkenning of de tenuitvoerlegging uit hoofde van artikel 34, punt 1, van verordening nr. 44/2001 te weigeren, en betekent ook niet dat een dergelijke beslissing niet uitvoerbaar is in de zin van artikel 38, lid 1, van voornoemde verordening.

4) De erkenning of de tenuitvoerlegging van een bij verstek gegeven beslissing kan niet op grond van artikel 34, punt 2, van verordening nr. 44/2001 worden geweigerd wanneer de verweerder een rechtsmiddel heeft kunnen aanwenden tegen de bij verstek gegeven beslissing en daardoor heeft kunnen geldend maken dat het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk hem niet zo tijdig en op zodanige wijze als met het oog op zijn verdediging nodig was, was betekend of meegedeeld.

Hof van Justitie, zaak C-167/08, (Draka NK Cables), arrest van 23 april 2009 (zie verwijzingsarrest Cass. 10 april 2008)

Exequatur – Brussel I verordening – Artikel 43.1 – Mogelijkheid tot instellen rechtsmiddel – Begrip partij – Niet via zijdelingse vordering door schuldeiser van een schuldenaar wanneer hij niet als formele procespartij is opgetreden – Brussel I verordening voorziet in een volledig en onafhankelijk stelsel met autonome uitlegging – Precieze draagwijdte artikel 1166 BW irrelevant

Exequatur – Règlement Bruxelles I – L'article 43.1 – Possibilité de former un recours – La notion de partie – Pas au titre de l'«action oblique» par le créancier d'un débiteur s'il n'est pas formellement intervenu comme partie – Le Règlement Bruxelles I prévoit un système complet et indépendant, d'interprétation autonome – Portée exacte de l'article 1166 du Cc est sans pertinence

Procestaal: Nederlands.

In zaak C-167/08,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens artikel 234 EG, ingediend door het Hof van Cassatie (België) bij beslissing van 10 april 2008, ingekomen bij het Hof op 21 april 2008, in de procedure

Draka NK Cables Ltd,

AB Sandvik International,

VO Sembodja BV,

Parc Healthcare International Ltd

tegen

Omnipol Ltd,

[...]

1. Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 43, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1).
2. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen enerzijds bepaalde schuldeisers van de Central Bank of Iraq (hierna: „CBI”), namelijk Draka NK Cables Ltd, gevestigd in Finland, AB Sandvik International, gevestigd in Zweden, VO Sembodja BV, gevestigd in Nederland, en Parc Healthcare International Ltd, gevestigd in Ierland (hierna gezamenlijk:

„verzoeksters”), en anderzijds een andere schuldeiser van de CBI, namelijk Omnipol Ltd, gevestigd in de Tsjechische Republiek (hierna: „Omnipol”), over een exequaturbeschikking waarbij de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel verlof heeft verleend tot tenuitvoerlegging van een arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 11 december 2003 betreffende schuldvorderingen van Omnipol op de CBI.

Toepasselijke bepalingen

Gemeenschapsregeling

3. Artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 bepaalt:

„Elke partij kan een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om een verklaring van uitvoerbaarheid.”

4. Deze verordening is in de plaats getreden van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32), zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (PB L 304, blz. 1, en – gewijzigde tekst – blz. 77), het Verdrag van 25 oktober 1982 inzake de toetreding van de Helleense Republiek (PB L 388, blz. 1), het Verdrag van 26 mei 1989 inzake de toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek (PB L 285, blz. 1) en het Verdrag van 29 november 1996 betreffende de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden (PB 1997, C 15, blz. 1; hierna: „Executieverdrag”).

5. Artikel 36, lid 1, van het Executieverdrag bepaalde:

„Indien de tenuitvoerlegging wordt toegestaan kan de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd binnen één maand na de betekening van de beslissing daartegen verzet doen.”

6. Artikel 40 van dit verdrag bepaalde:

„Indien zijn verzoek is afgewezen kan de verzoeker daartegen beroep instellen: [...]De partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd wordt opgeroepen te verschijnen voor het gerecht bij hetwelk het beroep is ingesteld. [...]”

Nationale regeling

7. Artikel 1166 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek bepaalt:

„Niettemin kunnen de schuldeisers alle rechten en vorderingen van hun schuldenaar uitoefenen, met uitzondering van die welke uitsluitend aan de persoon verbonden zijn.”

Hoofdgeding en prejudiciële vraag

8. Verzoeksters en Omnipol zijn betrokken bij de evenredige verdeling van de gelden toebehorend aan de CBI.

9. Het bedrag van de schuldvordering van Omnipol komt overeen met de helft van het totale bedrag van de schuldvorderingen op de CBI. Omnipol baseert haar schuldvordering op een arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 11 december 2003.
10. De Rechtbank van eerste aanleg te Brussel verleende verlof tot tenuitvoerlegging van dat arrest op grond van de artikelen 38 en volgende van verordening nr. 44/2001.
11. Verzoeksters hebben krachtens de „zijdelingse vordering” in de zin van artikel 1166 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek en artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 gezamenlijk tegen deze exequaturbeschikking een rechtsmiddel ingesteld teneinde de tenuitvoerlegging van het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam te verhinderen.
12. Op 14 november 2005 heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel dit rechtsmiddel niet-ontvankelijk verklaard en geoordeeld dat, ofschoon artikel 1166 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek de schuldeisers het recht geeft om alle rechten en vorderingen van hun schuldenaar uit te oefenen, deze schuldeisers niet kunnen worden beschouwd als „partijen” in de zin van artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001. De exequaturprocedure van deze verordening voorziet immers in een volledig en onafhankelijk stelsel van rechtsmiddelen, dat de nationale wetgever niet kan aanvullen.
13. Verzoeksters hebben tegen deze beslissing cassatieberoep ingesteld. Zij betogen dat de schuldeiser die krachtens de zijdelingse vordering de rechten van de schuldenaar uitoefent, als een „partij” in de zin van artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 moet worden beschouwd, aangezien de schuldenaar partij was bij de procedure in het buitenland.
14. Het Hof van Cassatie heeft vastgesteld dat, ofschoon verordening nr. 44/2001 op het gebied van de rechtsmiddelen hetzelfde doel als het Executieverdrag beoogt, de bewoordingen van artikel 43, lid 1, van deze verordening afwijken van de bewoordingen van de overeenkomstige bepaling in genoemd verdrag.
15. Artikel 36 van het Executieverdrag bepaalde immers dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging van het in het hoofdgeding aan de orde zijnde arrest werd gevraagd, verzet kon doen tegen de beslissing waarbij die tenuitvoerlegging was toegestaan, terwijl artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 voor „elke partij” een rechtsmiddel openstelt tegen de beslissing op het verzoek om een verklaring van uitvoerbaarheid van dat arrest.
16. Gezien deze evolutie in de bewoordingen van de communautaire teksten, achtte de verwijzende rechter het niet vanzelfsprekend dat de door het Hof gegeven uitlegging van artikel 36 van het Executieverdrag nog steeds moet worden gevolgd (zie arrest van 2 juli 1985, Deutsche Genossenschaftsbank, 148/84, Jurispr. blz. 1981), volgens welke het verzet tegen de verklaring van uitvoerbaarheid slechts kan worden gedaan door de partijen bij het buitenlandse vonnis of arrest, hetgeen ieder rechtsmiddel van derde belanghebbenden tegen de beslissing houdende verlof tot tenuitvoerlegging uitsluit.
17. In die omstandigheden heeft het Hof van Cassatie de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld:

„Is de schuldeiser die in de naam en voor rekening van zijn schuldenaar een vordering uitoefent, een partij in de zin van artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001, dit is een partij die een rechtsmiddel kan instellen tegen een beslissing op het verzoek om verklaring van uitvoerbaarheid, ook al is hij niet formeel als procespartij opgetreden in het geding waarin een andere schuldeiser van die schuldenaar om die verklaring vroeg?”

Beantwoording van de prejudiciële vraag

18. Met zijn vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat een schuldeiser van een schuldenaar een rechtsmiddel kan instellen tegen een beslissing op een verzoek om verklaring van uitvoerbaarheid, ook al is hij niet formeel als procespartij opgetreden in het geding waarin een andere schuldeiser van die schuldenaar om die verklaring vroeg.
19. Ter beantwoording van deze vraag zij er enerzijds aan herinnerd dat volgens vaste rechtspraak de bepalingen van verordening nr. 44/2001 autonoom moeten worden uitgelegd aan de hand van het stelsel en de doelstellingen ervan (zie onder meer arresten van 13 juli 2006, Reisch Montage, C-103/05, Jurispr. blz. I-6827, punt 29, en 2 oktober 2008, Hassett en Doherty, C-372/07, nog niet gepubliceerd in de Jurisprudentie, punt 17).
20. Anderzijds geldt, voor zover verordening nr. 44/2001 in de betrekkingen tussen de lidstaten in de plaats is getreden van het Executieverdrag, de door het Hof verstrekte uitlegging met betrekking tot laatstgenoemde bepalingen ook voor eerstgenoemde bepalingen, wanneer de bepalingen van het Executieverdrag en die van verordening nr. 44/2001 als gelijkwaardig kunnen worden aangemerkt. Bovendien volgt uit punt 19 van de considerans van verordening nr. 44/2001 dat de continuïteit in de uitlegging tussen het Executieverdrag en deze verordening moet worden gewaarborgd.
21. Dienaangaande stelt de nationale rechter vast dat de bewoordingen van artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 afwijken van die van artikel 36 van het Executieverdrag.
22. Bij onderzoek van het stelsel van het Executieverdrag in vergelijking met dat van verordening nr. 44/2001 blijkt echter dat de bewoordingen van artikel 43, lid 1, van deze verordening niet moeten worden vergeleken met die van artikel 36, lid 1, maar met die van een gecombineerde lezing van de artikelen 36 en 40 van genoemd verdrag.
23. Uit artikel 36, lid 1, van het Executieverdrag, enerzijds, en artikel 40, lid 1, van dit verdrag, anderzijds, blijkt immers dat hetzij de partij tegen wie de tenuitvoerlegging wordt gevraagd, hetzij de verzoeker indien zijn verzoek is afgewezen, verzet kan doen respectievelijk beroep kan instellen. Bij lezing van deze twee bepalingen blijkt dus dat elke partij bij de exequaturprocedure de mogelijkheid heeft, tegen de beslissing tot uitvoerbaarverklaring een rechtsmiddel in te stellen, hetgeen overeenkomt met de inhoud van artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001, dat dus de twee onderscheiden bepalingen van het Executieverdrag bijeenbrengt.
24. Daaruit volgt dat de redactionele wijziging die in artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 vergeleken met het Executieverdrag is aangebracht, niet tot een wijziging ten gronde heeft geleid en niet kan betekenen dat de door het Hof gegeven uitlegging van de bepalingen van het Executieverdrag betreffende de tenuitvoerlegging van een beslissing, niet op de overeenkomstige artikelen van verordening nr. 44/2001 zou kunnen worden toegepast.
25. Dienaangaande heeft het Hof om te beginnen geoordeeld dat het beginsel van rechtszekerheid in de communautaire rechtsorde en de doelstellingen van het Executieverdrag overeenkomstig het daaraan ten grondslag liggende artikel 220 EEG-Verdrag vereisen dat de door het Hof in het kader van dit verdrag ontwikkelde rechtsbegrippen en juridische kwalificaties in alle lidstaten eenvormig worden toegepast (zie arresten van 14 juli 1977, Bavaria Fluggesellschaft, 9/77 en 10/77, Jurispr. blz. 1517, punt 4, en 11 augustus 1995, SISRO, C-432/93, Jurispr. blz. I-2269, punt 39).

26. Vervolgens heeft het gepreciseerd dat het voornaamste doel van het Executieverdrag is, de procedures in de aangezochte staat te vereenvoudigen door de invoering van een zeer summiere, eenvoudige en snelle exequaturprocedure, zij het dat de partij tegen wie de tenuitvoerlegging is gevraagd, de mogelijkheid heeft daartegen verzet te doen (zie in die zin arresten van 2 juni 1994, Solo Kleinmotoren, C-414/92, Jurispr. blz. I-2237, punt 20, en 17 juni 1999, Unibank, C-260/97, Jurispr. blz. I-3715, punt 14).
27. Deze procedure vormt een zelfstandig en volledig stelsel, dat losstaat van de rechtsordes van de verdragsluitende staten, ook op het gebied van de rechtsmiddelen (zie reeds aangehaald arrest Deutsche Genossenschaftsbank, punten 16 en 17). De desbetreffende regels moeten restrictief worden uitgelegd (zie reeds aangehaald arrest SISRO, punten 35 en 39). Hieruit volgt dat artikel 36 van het Executieverdrag de rechtsmiddelen uitsluit die derde belanghebbenden volgens nationaal recht tegen een beslissing houdende verlot tot tenuitvoerlegging kunnen uitoefenen (zie reeds aangehaald arrest Deutsche Genossenschaftsbank, punt 17, en arrest van 21 april 1993, Sonntag, C-172/91, Jurispr. blz. I-1963, punt 33).
28. De draagwijdte van het recht dat artikel 1166 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek toekent aan verzoeksters, die – zoals de Belgische regering ter terechtzitting heeft gepreciseerd – niet met de schuldenaar kunnen worden gelijkgesteld, is derhalve irrelevant.
29. Ten slotte heeft het Hof eraan herinnerd dat, aangezien het Executieverdrag zich ertoe beperkt, regels te stellen voor de procedure tot verkrijging van verlot tot tenuitvoerlegging van buitenlandse executoriale titels en niet voor de tenuitvoerlegging zelf, die onderworpen blijft aan het nationale recht van de aangezochte rechter (zie arrest van 4 februari 1988, Hoffmann, 145/86, Jurispr. blz. 645, punt 27), derde belanghebbenden tegen de maatregelen van tenuitvoerlegging de rechtsmiddelen kunnen instellen die hun geboden worden door het recht van de staat waar de tenuitvoerlegging geschiedt (zie reeds aangehaald arrest Deutsche Genossenschaftsbank, punt 18).
30. Deze vaststellingen dienen gelijkelijk toepassing te vinden ten aanzien van verordening nr. 44/2001. Zij worden bevestigd door punt 18 van de considerans van deze verordening, betreffende de rechtsmiddelen die tegen de verklaring van uitvoerbaarheid kunnen worden ingesteld. Volgens dat punt wordt een dergelijke mogelijkheid immers uitdrukkelijk slechts aan de eisende en de verwerende partij toegekend.
31. Uit de voorgaande overwegingen volgt dat artikel 43, lid 1, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat een schuldeiser van een schuldenaar geen rechtsmiddel kan instellen tegen een beslissing op een verzoek om verklaring van uitvoerbaarheid, wanneer hij niet formeel als procespartij is opgetreden in het geding waarin een andere schuldeiser van die schuldenaar om die verklaring vroeg.

[...]

Het Hof van Justitie (Eerste kamer) verklaart voor recht:

Artikel 43, lid 1, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, moet aldus worden uitgelegd dat een schuldeiser van een schuldenaar geen rechtsmiddel kan instellen tegen een beslissing op een verzoek om verklaring van uitvoerbaarheid, wanneer hij niet formeel als procespartij is opgetreden in het geding waarin een andere schuldeiser van die schuldenaar om die verklaring vroeg.

Hof van Justitie, zaak C-533/07 (*Falco Privatstiftung*), arrest van 23 april 2009

Licentieovereenkomst – Internationale bevoegdheid – Brussel I verordening – Overeenkomst waarbij de houder van een intellectueel eigendomsrecht zijn medecontractant het recht toekent om gebruik te maken van dit recht is geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van artikel 5.1.b tweede streepje – Vereist het verrichten van een bepaalde activiteit tegen vergoeding – Artikel 5.1.a – Plaats van uitvoering van de betwiste verbintenis bepalen aan de hand van de lex causae zoals aangewezen door de collisieregels uit de lex fori

Contrat de licence – Compétence internationale – Règlement Bruxelles I – Le contrat par lequel le titulaire d’un droit de propriété intellectuelle habilite son cocontractant à exploiter ce droit n’est pas un contrat de fourniture de services au sens de l’article 5.1.b deuxième tiret – Requiert l’exécution d’une activité déterminée en contrepartie d’une rémunération – L’article 5.1.a – Détermination du lieu d’exécution de l’obligation litigieuse en fonction de la lex causae désignée selon les règles de conflit de la lex fori

Procestaal: Duits.

In zaak C-533/07,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens de artikelen 68 EG en 234 EG, ingediend door het Oberste Gerichtshof (Oostenrijk) bij beslissing van 13 november 2007, ingekomen bij het Hof op 29 november 2007, in de procedure

Falco Privatstiftung,

Thomas Rabitsch

tegen

Gisela Weller-Lindhorst,

[...]

1. Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 5, punt 1, sub a en b, tweede streepje, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 2001, L 12, blz. 1).
2. Dit verzoek is ingediend in het kader van een geding tussen Falco Privatstiftung, een te Wenen (Oostenrijk) gevestigde stichting, en Rabitsch, wonende te Wenen (Oostenrijk), enerzijds, en Weller-Lindhorst, wonende te München (Duitsland), anderzijds, betreffende in de eerste plaats de uitvoering van een overeenkomst waarbij verzoekers in het hoofdgeding verweerster in het

hoofdgeding hebben gemachtigd in Oostenrijk, Duitsland en Zwitserland video-opnamen van een concert te verkopen, en in de tweede plaats de niet op enige overeenkomst gebaseerde verkoop van geluidsopnamen van dit concert.

Toepasselijke bepalingen

Het Executieverdrag

- 3 Artikel 5, punt 1, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32), zoals gewijzigd bij het Verdrag van 26 mei 1989 inzake de toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek (PB L 285, blz. 1; hierna: „Executieverdrag”), luidt:

„De verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende staat, kan in een andere verdragsluitende staat voor de navolgende gerechten worden opgeroepen:

- 1) ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst: voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd; [...]”

Verordening nr. 44/2001

- 4 Punt 2 van de considerans van verordening nr. 44/2001 luidt:

„Sommige verschillen in de nationale regels inzake de rechterlijke bevoegdheid en de erkenning van beslissingen bemoeilijken de goede werking van de interne markt. Bepalingen die de eenvormigheid van de regels inzake jurisdictiegeschillen in burgerlijke en handelszaken mogelijk maken alsook de vereenvoudiging van de formaliteiten met het oog op een snelle en eenvoudige erkenning en tenuitvoerlegging van de beslissingen van de lidstaten waarvoor [de] verordening verbindend is, zijn onontbeerlijk.”

- 5 Punt 11 van de considerans van verordening nr. 44/2001 luidt:

„De bevoegdheidsregels moeten in hoge mate voorspelbaar zijn, waarbij als beginsel geldt dat de bevoegdheid in het algemeen gegrond wordt op de woonplaats van de verweerder; de bevoegdheid moet altijd op die grond kunnen worden gevestigd, behalve in een gering aantal duidelijk omschreven gevallen waarin het voorwerp van het geschil of de autonomie van de partijen een ander aanknopingspunt wettigt. [...]”

- 6 Punt 12 van de considerans van verordening nr. 44/2001 luidt:

„Naast de woonplaats van de verweerder moeten er alternatieve bevoegdheidsgronden mogelijk zijn, gebaseerd op de nauwe band tussen het gerecht en de vordering of de noodzaak een goede rechtsbedeling te vergemakkelijken.”

- 7 Punt 19 van de considerans van verordening nr. 44/2001 luidt:

„De continuïteit tussen het Verdrag van Brussel en [de] verordening moet gewaarborgd worden. Daartoe zijn overgangsbepalingen nodig. Deze continuïteit moet ook voor de uitlegging van het Verdrag van Brussel door het Hof [...] gelden [...]”

8 De bij verordening nr. 44/2001 vastgestelde bevoegdheidsregels zijn te vinden in hoofdstuk II, dat bestaat uit de artikelen 2 tot en met 31.

9 Artikel 2, lid 1, van verordening nr. 44/2001, dat deel uitmaakt van afdeling 1 („Algemene bepalingen”) van hoofdstuk II, luidt:

„Onverminderd deze verordening worden zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een lidstaat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die lidstaat.”

10 Artikel 3, lid 1, van verordening nr. 44/2001, dat deel uitmaakt van dezelfde afdeling, luidt:

„Degenen die op het grondgebied van een lidstaat woonplaats hebben, kunnen slechts voor het gerecht van een andere lidstaat worden opgeroepen krachtens de in de afdelingen 2 tot en met 7 van dit hoofdstuk gegeven regels.”

11 Artikel 5 van verordening nr. 44/2001, dat is opgenomen in afdeling 2 („Bijzondere bevoegdheden”) van hoofdstuk II van deze verordening, bepaalt:

„Een persoon die woonplaats heeft op het grondgebied van een lidstaat, kan in een andere lidstaat voor de volgende gerechten worden opgeroepen:

1. a) ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst: voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd;
- b) voor de toepassing van deze bepaling en tenzij anders is overeengekomen, is de plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt:
  - voor de koop en verkoop van roerende lichamelijke zaken, de plaats in een lidstaat waar de zaken volgens de overeenkomst geleverd werden of geleverd hadden moeten worden;
  - voor de verstrekking van diensten, de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden;
- c) punt a is van toepassing indien punt b niet van toepassing is;

[...]

3. ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad: voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan of zich kan voordoen;

[...]”

Hoofdgeding en prejudiciële vragen

12 Blijkens de verwijzingsbeslissing vorderen verzoekers in het hoofdgeding betaling van een licentievergoeding op basis van het deels bekende bedrag van de verkoop van video-opnamen van een concert. Zij vorderen ook dat verweerster in het hoofdgeding wordt gelast het totaalbedrag van de verkoop van video- en geluidsopnamen te ramen en de daaruit voortvloeiende extra licentievergoeding te betalen. Verzoekers in het hoofdgeding baseren

hun vorderingen inzake de verkoop van video-opnamen op de bepalingen van de tussen hen en hun medecontractant gesloten overeenkomst en hun vorderingen inzake de verkoop van geluidsopnamen, bij gebreke van een contractuele grondslag, op schending van het auteursrecht.

- 13 In eerste aanleg achtte het Handelsgericht Wien, het door verzoekers in het hoofdgeding aangezochte gerecht, zich krachtens artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 bevoegd om uitspraak te doen over deze vorderingen. Wegens de nauwe band tussen de ingeroepen rechten achtte dit gerecht zich ook bevoegd voor de krachtens de betrokken overeenkomst verschuldigde licentievergoedingen voor de video-opnamen, hetgeen verweerster in het hoofdgeding heeft betwist.
- 14 In hoger beroep was het Oberlandesgericht Wien van oordeel dat artikel 5, punt 3, van verordening nr. 44/2001 niet van toepassing is op de contractuele rechten, net zomin als artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van deze verordening, daar het in casu niet ging om een overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van deze bepaling.
- 15 In het beroep tot „Revision”, dat alleen betrekking heeft op de vorderingen inzake de verspreiding van de video-opnamen, merkt het Oberste Gerichtshof op dat het begrip „verstrekking van diensten” in verordening nr. 44/2001 niet is gedefinieerd. Met verwijzing naar de rechtspraak van het Hof inzake het vrije verkeer van diensten en naar een aantal richtlijnen inzake de belasting over de toegevoegde waarde (hierna: „btw”), waarin het begrip diensten ruim is uitgelegd, vraagt de verwijzende rechter zich af of een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om dit recht tegen vergoeding te gebruiken, moet worden gekwalificeerd als een overeenkomst voor de „verstrekking van diensten” in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001. Zo ja, vraagt de verwijzende rechter zich af waar deze dienst wordt verstrekt en of het bevoegde gerecht ook uitspraak kan doen over de vergoedingen inzake het gebruik van de betrokken auteursrechten in een andere lidstaat of in een derde land.
- 16 Indien de rechterlijke bevoegdheid niet kan worden gebaseerd op artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001, zou volgens de verwijzende rechter krachtens artikel 5, punt 1, sub c, van deze verordening de regel van punt 1, sub a, van artikel 5 moeten worden toegepast. In het kader van artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 is volgens het arrest van 6 oktober 1976, De Bloos (14/76, Jurispr. blz. 1497), echter de plaats van uitvoering van de litigieuze verbintenis beslissend, welke volgens het arrest van 6 oktober 1976, Industrie Tessili Italiana Como (12/76, Jurispr. blz. 1473), moet worden vastgesteld op basis van het op de overeenkomst in het hoofdgeding toepasselijke recht.
- 17 Gelet op deze overwegingen heeft het Oberste Gerichtshof de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vragen gesteld:

„1) Is een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht toekent om gebruik te maken van dit recht (licentieovereenkomst), een overeenkomst over de ‚verstrekking van diensten’ in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, van verordening [nr. 44/2001]?

2) Indien de eerste vraag bevestigend wordt beantwoord:

2.1 Wordt de dienst dan verricht op elke plaats in een lidstaat waar het recht krachtens de overeenkomst mag worden gebruikt en ook daadwerkelijk wordt gebruikt?

2.2 Of wordt de dienst verricht op de woonplaats c.q. de plaats van de hoofdzetel van de licentiegever?

2.3 Indien vraag 2.1 of vraag 2.2. bevestigend wordt beantwoord, is de alsdan bevoegde rechter ook bevoegd om te beslissen over de licentievergoeding ter zake van het gebruik van het recht in een andere lidstaat of in een derde land?

3) Indien de eerste vraag of vraag 2.1 en vraag 2.2 ontkennend moeten worden beantwoord: moet de bevoegdheid ter zake van de betaling van de licentievergoeding ex artikel 5, punt 1, sub a en c, van verordening [nr. 44/2001] ook dan worden beoordeeld op grond van de beginselen die zijn ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof van Justitie over artikel 5, punt 1, van het [Executieverdrag]?"

Beantwoording van de prejudiciële vragen

Eerste vraag

- 18 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dit recht, een overeenkomst voor de verstrekking van diensten is in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening (EG) nr. 44/2001.
- 19 Allereerst moet worden vastgesteld dat deze vraag niet enkel op basis van de bewoordingen van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 kan worden beantwoord, aangezien deze bepaling het begrip overeenkomst voor de verstrekking van diensten niet definieert.
- 20 Bijgevolg moet artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 worden uitgelegd in het licht van de ontstaansgeschiedenis, de doelstellingen en het systeem van die verordening (zie in die zin arresten van 13 juli 2006, Reisch Montage, C/103/05, Jurispr. blz. I/6827, punt 29; 14 december 2006, ASML, C/283/05, Jurispr. blz. I□12041, punten 16 en 22, en 3 mei 2007, Color Drack, C□386/05, Jurispr. blz. I□3699, punt 18).
- 21 Verordening nr. 44/2001 is blijkens de punten 2 en 11 van haar considerans gericht op het creëren van eenvormigheid van de regels inzake jurisdictiegeschillen in burgerlijke en handelszaken, door bevoegdheidsregels die in hoge mate voorspelbaar zijn.
- 22 Verordening nr. 44/2001 streeft dus een doelstelling van rechtszekerheid na die de rechtsbescherming van de in de Europese Gemeenschap gevestigde personen wil vergroten door te verzekeren dat de eiser gemakkelijk kan bepalen welk gerecht hij kan aanzoeken en de verweerder redelijkerwijs kan voorzien voor welk gerecht hij kan worden opgeroepen (zie reeds aangehaalde arresten Reisch Montage, punten 24 en 25, en Color Drack, punt 20).
- 23 Daartoe hebben de bevoegdheidsregels van verordening nr. 44/2001 als uitgangspunt de in artikel 2 daarvan neergelegde regel dat het gerecht van de woonplaats van de verweerder in beginsel bevoegd is, waarop de bijzondere bevoegdheid een aanvulling vormt (zie reeds aangehaalde arresten Reisch Montage, punt 22, en Color Drack, punt 21).
- 24 Zo wordt de regel dat het gerecht van de woonplaats van de verweerder bevoegd is, in artikel 5, punt 1, van verordening nr. 44/2001 aangevuld door een bijzondere bevoegdheidsregel voor verbintenissen uit overeenkomst. Deze laatste regel, die aan een

- nabijheidsdoelstelling beantwoordt, is ingegeven door de wenselijkheid dat er een nauwe band bestaat tussen de overeenkomst en het gerecht dat daarvan kennis moet nemen.
- 25 Krachtens deze bijzondere bevoegdheidsregel kan de verweerder tevens worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd, omdat dat gerecht wordt verondersteld een nauwe band met de overeenkomst te hebben.
  - 26 Ter versterking van het primaire doel van rechtszekerheid, dat de erin geformuleerde bevoegdheidsregels beheerst, definieert verordening nr. 44/2001 op autonome wijze dit aanknopingscriterium voor overeenkomsten voor de verstrekking van diensten.
  - 27 Krachtens artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 is de plaats van uitvoering van de verbintenis die aan de eis ten grondslag ligt, immers de plaats in een lidstaat waar de diensten volgens de overeenkomst verstrekt werden of verstrekt hadden moeten worden.
  - 28 Tegen de achtergrond van deze overwegingen moet worden bepaald of een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dit recht, een overeenkomst voor de verstrekking van diensten is in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001.
  - 29 Zoals de Duitse en de Italiaanse regering en de regering van het Verenigd Koninkrijk in hun bij het Hof ingediende opmerkingen betogen, houdt het begrip diensten op zijn minst in dat de partij die ze verstrekt, tegen vergoeding een bepaalde activiteit verricht.
  - 30 De overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dat recht, houdt geen dergelijke activiteit in.
  - 31 Met een dergelijke overeenkomst verbindt de houder van het verleende recht zich er jegens zijn medecontractant namelijk alleen toe het gebruik van dit recht door laatstgenoemde niet te betwisten. Zoals de advocaat-generaal in punt 58 van haar conclusie heeft opgemerkt, verricht de houder van een recht van intellectuele eigendom geen enkele prestatie door het gebruik ervan toe te staan en verbindt hij zich er alleen toe zijn medecontractant dit recht vrij te laten gebruiken.
  - 32 Dienaangaande is het zonder belang dat de medecontractant van de licentiegever al dan niet gehouden is het verleende recht van intellectuele eigendom te gebruiken.
  - 33 Argumenten die worden afgeleid uit de uitlegging van het begrip „diensten” in de zin van artikel 50 EG, uit andere instrumenten van afgeleid gemeenschapsrecht dan verordening nr. 44/2001 of uit de opzet en systematiek van artikel 5, punt 1, van deze verordening, laten deze analyse onverlet.
  - 34 In de eerste plaats vereist niets in de opzet en systematiek van verordening nr. 44/2001 dat het begrip „verstrekking van diensten” in artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van deze verordening wordt uitgelegd aan de hand van de oplossingen die het Hof heeft uitgewerkt inzake het vrij verrichten van diensten in de zin van artikel 50 EG.
  - 35 Waar op dit gebied het begrip diensten in voorkomend geval ruim wordt uitgelegd, is dat ingegeven door het streven om zoveel mogelijk economische activiteiten die buiten het vrij

verkeer van goederen, kapitaal of personen vallen, alsnog binnen de werkingssfeer van het EG-Verdrag te brengen.

- 36 In de systematiek van verordening nr. 44/2001 belet het feit dat een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dat recht geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van deze verordening is, niet dat die overeenkomst is onderworpen aan deze verordening, met name aan haar andere regels inzake de rechterlijke bevoegdheid.
- 37 De systematiek van de bevoegdheidsregels van verordening nr. 44/2001 vereist daarentegen een restrictieve uitlegging van de regels inzake bijzondere bevoegdheden, waaronder die ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst in artikel 5, punt 1, van deze verordening, welke afwijken van het algemene beginsel dat het gerecht van de woonplaats van de verweerder bevoegd is.
- 38 In de tweede plaats mag het begrip „verstrekking van diensten” in artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 om soortgelijke redenen evenmin worden uitgelegd in het licht van de definitie van het begrip „diensten” in de btw-richtlijnen.
- 39 Zoals de advocaat-generaal in de punten 71 en 72 van haar conclusie heeft opgemerkt, is de definitie van dit laatste begrip in de btw-richtlijnen een negatieve definitie, die uit haar aard zelf noodzakelijkerwijze ruim is, aangezien het begrip „diensten” daarin wordt gedefinieerd als elke handeling die geen levering van goederen is. Deze richtlijnen beschouwen dus slechts twee categorieën van economische activiteiten, namelijk de levering van goederen en de verrichting van diensten, als binnen de Gemeenschap belastbare handelingen.
- 40 Wanneer er geen sprake is van een overeenkomst voor de koop en verkoop van goederen, wordt de rechterlijke bevoegdheid in het kader van artikel 5, punt 1, van verordening nr. 44/2001 evenwel niet alleen bepaald op basis van de regels die gelden voor de overeenkomsten voor de verstrekking van diensten. Artikel 5, punt 1, sub a, van deze verordening is overeenkomstig artikel 5, punt 1, sub c, van deze verordening namelijk van toepassing op overeenkomsten die geen overeenkomsten voor de koop en verkoop van goederen of overeenkomsten voor de verstrekking van diensten zijn.
- 41 In de derde en laatste plaats laat ook de door de Commissie van de Europese Gemeenschappen gestelde noodzaak om de werkingssfeer van artikel 5, punt 1, sub b, ruim af te bakenen van die van artikel 5, punt 1, sub a, de analyse onverlet dat een overeenkomst waarmee de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dat recht, geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten is in de zin van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001.
- 42 Uit de systematiek van artikel 5, punt 1, van verordening nr. 44/2001 volgt immers dat de gemeenschapswetgever verschillende bevoegdheidsregels heeft vastgesteld voor overeenkomsten voor de koop en verkoop van goederen en voor de verstrekking van diensten enerzijds, en voor alle andere soorten overeenkomsten waarvoor deze verordening niet in specifieke bepalingen heeft voorzien anderzijds.
- 43 Verruiming van de werkingssfeer van artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 zou erop neerkomen dat de bedoeling van de gemeenschapswetgever dienaangaande wordt omzeild en zou het nuttig effect van artikel 5, punt 1, sub c en a, aantasten.

- 44 Gelet op alle voorgaande overwegingen moet op de eerste vraag worden geantwoord dat artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dat recht, geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten in de zin van deze bepaling is.

Tweede vraag

- 45 Gelet op het antwoord op de eerste vraag behoeft de tweede vraag niet te worden beantwoord.

Derde vraag

- 46 Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of ter bepaling van het gerecht dat krachtens artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2010 bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek tot betaling van een licentievergoeding op grond van een overeenkomst waarmee de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om gebruik te maken van dat recht, verder moet worden uitgegaan van de beginselen die zijn ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof over artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag.
- 47 De verwijzende rechter wenst in het bijzonder te vernemen of artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 aldus moet worden uitgelegd dat het begrip „verbintenis” in dit artikel verwijst naar de verbintenis die voortvloeit uit de overeenkomst waarvan de niet-nakoming wordt aangevoerd ter rechtvaardiging van de vordering, en dat de plaats waar deze verbintenis is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd, moet worden bepaald overeenkomstig het recht dat volgens de collisioneregels van het aangezochte gerecht op de betrokken verbintenis van toepassing is, zoals het Hof reeds heeft geoordeeld met betrekking tot artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag (zie respectievelijk inzake het in artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag bedoelde begrip „verbintenis”, arrest De Bloos, reeds aangehaald, punt 13; arresten van 15 januari 1987, Shenavai, 266/85, Jurispr. blz. I-239, punt 9; 29 juni 1994, Custom Made Commercial, C-288/92, Jurispr. blz. I-2913, punt 23; 5 oktober 1999, Leathertex, C-420/97, Jurispr. blz. I-6747, punt 31, en 19 februari 2002, Besix, C-256/00, Jurispr. blz. I-1699, punt 44; en inzake de plaats van uitvoering van deze verbintenis in de zin van artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag, reeds aangehaalde arresten Industrie Tessili Italiana Como, punt 13, en Custom Made Commercial, punt 26; arrest van 28 september 1999, GIE Groupe Concorde e.a., C-440/97, Jurispr. blz. I-6307, punt 32; reeds aangehaalde arresten Leathertex, punt 33, en Besix, punten 33 en 36).
- 48 Dienaangaande moet worden vastgesteld dat artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 en artikel 5, punt 1, eerste zin, van de Executieverdrag geheel eensluidend zijn geformuleerd.
- 49 In dit opzicht put verordening nr. 44/2001 ruimschoots uit het Executieverdrag, waarmee de gemeenschapswetgever een echte continuïteit heeft willen waarborgen, zoals blijkt uit punt 19 van de considerans van deze verordening.
- 50 Verordening nr. 44/2001 beoogt immers weliswaar het Executieverdrag bij te werken, maar wil tegelijkertijd vasthouden aan de opbouw en de grondbeginselen daarvan en de continuïteit garanderen.

- 51 Aangezien er geen enkele reden is voor een andere uitlegging, moet omwille van een coherente uitlegging aan artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 dezelfde strekking worden toegekend als aan de overeenkomstige bepaling van het Executieverdrag, zodat een uniforme uitlegging van het Executieverdrag en verordening nr. 44/2001 wordt gewaarborgd (zie in die zin arrest van 1 oktober 2002, Henkel, C-167/00, Jurispr. blz. I-8111, punt 49).
- 52 Zoals de Italiaanse regering in haar opmerkingen heeft betoogd, moeten de bepalingen van het Executieverdrag die in verordening nr. 44/2001 ongewijzigd zijn overgenomen, in het kader van deze verordening dus nog steeds dezelfde uitlegging krijgen; dat geldt temeer nu deze verordening in de betrekkingen tussen de lidstaten het Executieverdrag heeft vervangen (zie in die zin arrest Henkel, reeds aangehaald, punt 49, en arrest van 8 mei 2003, Gantner Electronic, C-111/01, Jurispr. blz. I-4207, punt 28).
- 53 Zoals de regering van het Verenigd Koninkrijk in haar opmerkingen heeft gesteld, strookt deze continuïteit in de uitlegging overigens met de vereisten van rechtszekerheid, die zich ertegen verzetten dat wordt teruggekomen op vaste rechtspraak van het Hof waaraan de gemeenschapswetgever geen afbreuk heeft willen doen.
- 54 Zoals de advocaat-generaal in de punten 94 en 95 van haar conclusie heeft opgemerkt, blijkt dienaangaande zowel uit de voorbereidende werkzaamheden van verordening nr. 44/2001 als uit de structuur van artikel 5, punt 1, ervan dat de gemeenschapswetgever alleen voor de overeenkomsten voor de koop en verkoop van goederen en voor de verstrekking van diensten niet langer heeft willen aanknopen bij de litigieuze verbintenis, maar bij de kenmerkende verbintenis van deze overeenkomsten, en dat hij de plaats van uitvoering autonoom heeft willen vastleggen als criterium voor de aanknopings bij het gerecht dat bevoegd is ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst.
- 55 Bijgevolg moet ervan worden uitgegaan dat de gemeenschapswetgever in het kader van verordening nr. 44/2001 voor alle andere overeenkomsten dan die voor de koop en verkoop van goederen en voor de verstrekking van diensten de door het Hof in de context van het Executieverdrag ontwikkelde beginselen heeft willen handhaven, met name wat de in aanmerking te nemen verbintenis en de vaststelling van de plaats van tenuitvoerlegging ervan betreft.
- 56 Aan artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2001 moet dus dezelfde strekking worden toegekend als aan artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag.
- 57 Gelet op alle voorgaande overwegingen moet op de derde vraag worden geantwoord dat ter bepaling van het gerecht dat krachtens artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2010 bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek tot betaling van een licentievergoeding op grond van een overeenkomst waarmee de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om gebruik te maken van dat recht, verder moet worden uitgegaan van de beginselen die zijn ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof over artikel 5, punt 1, van het Executieverdrag.

[...]

Het Hof van Justitie (Vierde kamer) verklaart voor recht:

- 1) **Artikel 5, punt 1, sub b, tweede streepje, van verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, moet aldus**

worden uitgelegd dat een overeenkomst waarbij de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om tegen vergoeding gebruik te maken van dat recht, geen overeenkomst voor de verstrekking van diensten is in de zin van deze bepaling.

- 2) Ter bepaling van het gerecht dat krachtens artikel 5, punt 1, sub a, van verordening nr. 44/2010 bevoegd is om kennis te nemen van een verzoek tot betaling van een licentievergoeding op grond van een overeenkomst waarmee de houder van een recht van intellectuele eigendom zijn medecontractant het recht verleent om gebruik te maken van dat recht, moet verder worden uitgegaan van de beginselen die zijn ontwikkeld in de rechtspraak van het Hof over artikel 5, punt 1, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 26 mei 1989 inzake de toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek.

Hof van Justitie, zaak C 394/07 (*Daimler Chrysler*), arrest van 2 april 2009

Exequatur – EEX-verdrag – “Freezing order”, “disclosure order” en “unless order” – Uitsluiting van de verweerder uit de procedure wegens niet-uitvoering van rechterlijk bevel – Geen impact op de kwalificatie als beslissing in de zin van artikel 25 – Weigeringsgronden – Artikel 27.1 – Openbare orde – Beoordelen of de uitsluiting in concreto een kennelijke en buitensporige schending vormde van het recht van de verweerder om te worden gehoord

Exequatur – Convention de Bruxelles – “Freezing order”, “disclosure order” et “unless order” – Exclusion du défendeur de la procédure en raison de l’inexécution d’une injonction juridictionnelle – Pas d’effet sur la qualification comme décision au sens de l’article 25 – Motifs de refus – L’article 27.1 – L’ordre public – Apprécier in concreto si cette mesure d’exclusion a constitué une atteinte manifeste et démesurée au droit du défendeur à être entendu

Procestaal: Italiaans.

In zaak C-394/07,

betreffende een verzoek om een prejudiciële beslissing krachtens het Protocol van 3 juni 1971 betreffende de uitlegging door het Hof van Justitie van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, ingediend door de Corte d’appello di Milano (Italië) bij beslissing van 27 juni 2007, ingekomen bij het Hof op 22 augustus 2007, in de procedure

Marco Gambazzi

tegen

DaimlerChrysler Canada Inc.,

CIBC Mellon Trust Company,

[...]

1. Het verzoek om een prejudiciële beslissing betreft de uitlegging van artikel 27, punt 1, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB 1972, L 299, blz. 32), zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland (PB L 304, blz. 1, en – gewijzigde tekst – blz. 77), het Verdrag van 25 oktober 1982 inzake de toetreding van de Helleense Republiek (PB L 388, blz. 1), het Verdrag van 26 mei 1989 inzake de toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek (PB L 285, blz. 1) en het Verdrag van 29 november 1996 betreffende de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden (PB 1997 C 15, blz. 1; hierna: „Executieverdrag”).

2. Dit verzoek is ingediend in een geding tussen M. Gambazzi, die woont in Lugano (Zwitserland), en DaimlerChrysler Canada Inc. (hierna: „DaimlerChrysler”) en CIBC Mellon Trust Company (hierna: „CIBC”), die gevestigd zijn in Canada, betreffende de tenuitvoerlegging in Italië van twee in Groot-Brittannië gewezen rechterlijke beslissingen.

Toepasselijke bepalingen

Executieverdrag

3. De artikelen 25 tot en met 49 van het Executieverdrag, die deel uitmaken van titel III ervan, „Erkenning en tenuitvoerlegging”, bepalen de voorwaarden waaronder in een verdragsluitende staat gegeven beslissingen in een andere verdragsluitende staat worden erkend en ten uitvoer gelegd.
4. Artikel 25 Executieverdrag bepaalt:

„Onder beslissing in de zin van dit verdrag wordt verstaan, elke door een gerecht van een verdragsluitende staat gegeven beslissing, ongeacht de daaraan gegeven benaming, zoals arrest, vonnis, beschikking of rechterlijk dwangbevel, alsmede de vaststelling door de griffier van het bedrag der proceskosten.”
5. Artikel 27, punten 1 en 2, Executieverdrag luidt als volgt:

„Beslissingen worden niet erkend:

  - 1) indien de erkenning strijdig is met de openbare orde van de aangezochte staat;
  - 2) indien het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet regelmatig en zo tijdig als met het oog op zijn verdediging nodig was aan de verweerder, tegen wie verstek werd verleend, is betekend of is medegedeeld.”
6. Artikel 29 Executieverdrag, dat betrekking heeft op de erkenning van beslissingen, en artikel 34, derde alinea, dat betrekking heeft op de tenuitvoerlegging ervan, bepalen eensluidend:

„In geen geval wordt overgegaan tot een onderzoek van de juistheid van de in den vreemde gegeven beslissing.”

Verdrag van Lugano

7. Het op 16 september 1988 te Lugano ondertekende Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (PB L 319, blz. 9; hierna: „Verdrag van Lugano”) vindt zijn oorsprong in de oprichting van de Europese Vrijhandelsassociatie en in de vestiging tussen de bij dat verdrag aangesloten staten en de lidstaten van de Europese Gemeenschappen van een systeem dat overeenstemt met dat van het Executieverdrag.
8. Artikel 27, punt 1, van het Verdrag van Lugano bepaalt:

Beslissingen worden niet erkend:„

  - 1) indien de erkenning strijdig is met de openbare orde van de aangezochte staat.”

9. Volgens de verklaring van de vertegenwoordigers van de regeringen van de staten die het Verdrag van Lugano hebben ondertekend en lid zijn van de Europese Gemeenschappen, is het „[passend] dat het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen bij de uitlegging van het [Executieverdrag] naar behoren rekening houdt met de jurisprudentie over het Verdrag van Lugano”.
10. Daarnaast bepaalt artikel 1 van Protocol nr. 2 betreffende de eenheid in de uitlegging van het Verdrag van Lugano dat elke verdragsluitende staat „naar behoren rekening [moet houden] met de beginselen vervat in alle relevante beslissingen van de gerechten van de andere verdragsluitende staten”.

Hoofdgeding en prejudiciële vraag

11. Uit de verwijzingsbeslissing en de bij het Hof ingediende opmerkingen blijkt dat de High Court of Justice of England and Wales, Chancery Division, in het kader van een door DaimlerChrysler en CIBC tegen Gambazzi ingestelde vordering tot schadeloosstelling, op hun verzoek op 26 februari 1997 een beschikking heeft gegeven waarbij Gambazzi een voorlopig verbod werd opgelegd om over bepaalde van zijn goederen te beschikken („freezing order”) en werd gelast informatie over bepaalde van zijn goederen te verstrekken alsmede bepaalde documenten over te leggen die betrekking hadden op de procedure in de hoofdzaak („disclosure order”). Deze beschikking is op 11 maart 1997 door de Zwitserse autoriteiten ter kennis gebracht van Gambazzi, die regelmatig voor de High Court is verschenen.
12. Gambazzi kwam de uit de „disclosure order” voortvloeiende verplichtingen niet, althans niet volledig, na. De High Court heeft dan op verzoek van DaimlerChrysler en CIBC op 10 juli 2008 een beschikking gegeven waarbij Gambazzi verbod werd opgelegd om verder aan de procedure deel te nemen tenzij hij binnen de gestelde termijn voldeed aan de verplichting tot het verstrekken van de gevraagde informatie en documenten („unless order”).
13. Gambazzi heeft verschillende beroepen tegen de „freezing order”, de „disclosure order” en de „unless order” ingesteld. Al deze beroepen zijn verworpen.
14. Op 13 oktober 1998 heeft de High Court een nieuwe „unless order” uitgevaardigd.
15. Aangezien Gambazzi de bij deze beschikking opgelegde verplichtingen niet volledig nakwam binnen de gestelde termijn, werd hij schuldig bevonden aan „contempt of Court” en uitgesloten van de procedure („debarment”).
16. Bij arrest van 10 december 1998, aangevuld door een beschikking van 17 maart 1999 (hierna: „beslissingen van de High Court”), heeft de High Court uitspraak gedaan alsof Gambazzi verstek had laten gaan. Zij wees de vorderingen van DaimlerChrysler en CIBC toe en veroordeelde Gambazzi tot een schadevergoeding van 169 752 058 CAD en 71 595 530 CAD en 129 974 770 USD, vermeerderd met de kosten.
17. Op verzoek van DaimlerChrysler en CIBC heeft de Corte d’appello di Milano (Italië) bij beschikking van 17 december 2004 de beslissingen van de High Court uitvoerbaar verklaard in Italië.
18. Gambazzi heeft tegen deze laatste beschikking verzet aangetekend. Volgens hem kunnen de beslissingen van de High Court in Italië niet worden erkend, aangezien zij strijdig zijn met de openbare orde in de zin van artikel 27, punt 1, Executieverdrag, omdat de rechten van de verdediging en het beginsel van hoor en wederhoor niet in acht zijn genomen.

19. In deze omstandigheden heeft de Corte d'appello di Milano, waarbij dit verzet is aangetekend, de behandeling van de zaak geschorst en het Hof de volgende prejudiciële vraag gesteld: „Kan de rechter van de staat waar om verlot tot tenuitvoerlegging van een beslissing wordt verzocht, op basis van de openbare-ordeclausule van artikel 27, punt 1, Executieverdrag rekening houden met het feit dat de rechter van de staat waar de beslissing is gegeven, de partij die in het ongelijk is gesteld en die in rechte is verschenen, in de hierboven genoemde omstandigheden de mogelijkheid heeft ontzegd om na de vaststelling van een beschikking waarbij zij van de procedure is uitgesloten (debarment), enig verweer te voeren; of dient deze bepaling, gelezen in samenhang met de in de artikelen 26 en volgende Executieverdrag neergelegde beginselen betreffende de wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van rechterlijke beslissingen binnen de Gemeenschap, aldus te worden uitgelegd dat zij eraan in de weg staat dat de nationale rechter de openbare orde in de zin van artikel 27, punt 1, geschonden acht wanneer in een civiele procedure een van de partijen wegens niet-uitvoering van een bevel van de rechter door een beschikking van deze laatste van de procedure wordt uitgesloten en hierdoor haar rechten van verdediging niet kan uitoefenen?” Beantwoording van de prejudiciële vraag
20. Met deze vraag wenst de verwijzende rechter in wezen te vernemen of de rechter van de aangezochte staat, gelet op de openbare-ordeclausule van artikel 27, punt 1, Executieverdrag, rekening kan houden met het feit dat de rechter van de staat van herkomst op de vordering van de verzoeker heeft beslist zonder de verweerder te horen, die regelmatig voor hem is verschenen, maar bij beschikking van de procedure is uitgesloten omdat hij niet de verplichtingen is nagekomen die bij een eerdere beschikking in het kader van dezelfde procedure zijn opgelegd.

Kwalificatie van de beslissingen van de High Court in het licht van artikel 25 Executieverdrag

21. Om te beginnen dient te worden onderzocht of de beslissingen van de High Court beslissingen zijn in de zin van artikel 25 Executieverdrag dan wel of zij, zoals Gambazzi stelt, niet aan deze definitie beantwoorden omdat zij niet zijn gegeven met inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor en van het recht op een eerlijk proces.
22. Artikel 25 Executieverdrag heeft zonder onderscheid betrekking op alle door de gerechten van de verdragsluitende staten gegeven beslissingen.
23. Het Hof heeft weliswaar vastgesteld dat de bepalingen van het Executieverdrag – zowel die van titel II, betreffende de bevoegdheid, als die van titel III, betreffende de erkenning en de tenuitvoerlegging – gezamenlijk de bedoeling uitdrukken ervoor te zorgen dat, in het kader van de doelstellingen van dit verdrag, de procedures die tot het geven van rechterlijke beslissingen leiden, met inachtneming van de rechten van de verdediging verlopen, maar het heeft tevens geoordeeld dat het voor de toepassing van dit verdrag op dergelijke beslissingen volstaat dat het gaat om rechterlijke beslissingen die in de staat van herkomst op diverse wijzen het onderwerp zijn geweest of konden zijn van een procedure op tegenspraak, voordat in een andere staat dan in deze staat van herkomst om hun erkenning en tenuitvoerlegging wordt verzocht (arrest van 21 mei 1980, Denilauler, 125/79, Jurispr. blz. 1553, punt 13).
24. Aldus vallen verstekvonnissen bijvoorbeeld binnen de werkingssfeer van het Executieverdrag, zoals blijkt uit artikel 27, punt 2, ervan, dat uitdrukkelijk betrekking heeft op het geval dat de verweerder verstek laat gaan.
25. Zoals de advocaat-generaal in punt 24 van haar conclusie heeft opgemerkt, heeft de High Court uitspraak gedaan bij een arrest en een beschikking die bij verstek zijn gegeven in het kader van een in beginsel contradictoire civiele procedure. Het feit dat de rechter uitspraak

heeft gedaan alsof verweerder, die regelmatig is verschenen, verstek heeft laten gaan, volstaat niet om afbreuk te doen aan de kwalificatie van de gegeven beslissingen. Deze omstandigheid kan slechts in aanmerking worden genomen bij de beoordeling van de verenigbaarheid van deze beslissingen met de openbare orde van de aangezochte staat.

Inaanmerkingneming van de uitsluiting van verweerder van de procedure in het kader van de toepassing van artikel 27, punt 1, Executieverdrag

26. In zijn arrest van 28 maart 2000, Krombach (C-7/98, Jurispr. blz. I-1935, punt 23), heeft het Hof geoordeeld dat hoewel het niet aan het Hof is om de inhoud van de openbare orde van een verdragsluitende staat te bepalen, het niettemin toezicht dient te houden op de grenzen waarbinnen de rechter van een verdragsluitende staat met een beroep op dit begrip kan weigeren om een beslissing van een gerecht van een andere verdragsluitende staat te erkennen.
27. Dienaangaande heeft het Hof gepreciseerd dat op de openbare-ordeclausule enkel een beroep kan worden gedaan indien de erkenning of tenuitvoerlegging van de in een andere verdragsluitende staat gegeven beslissing op onaanvaardbare wijze zou botsen met de rechtsorde van de aangezochte staat doordat inbreuk op een fundamenteel beginsel zou worden gemaakt. De inbreuk zou moeten bestaan in een kennelijke schending van een rechtsregel die in de rechtsorde van de aangezochte staat van essentieel belang wordt geacht, of van een in die rechtsorde als fundamenteel erkend recht (arrest Krombach, reeds aangehaald, punt 37).
28. Voorts heeft het Hof opgemerkt dat de uitoefening van de rechten van de verdediging, waarvan in de prejudiciële vraag sprake is, in de organisatie en het verloop van een eerlijk proces een vooraanstaande plaats inneemt en één van de fundamentele rechten is die voortvloeien uit de constitutionele tradities die de lidstaten gemeen hebben en uit de internationale rechtsinstrumenten inzake de bescherming van de rechten van de mens waaraan de lidstaten hebben meegewerkt of waarbij zij zich hebben aangesloten. In dit kader speelt het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden een bijzondere rol (zie in die zin arrest Krombach, reeds aangehaald, punten 38 en 39).
29. De fundamentele rechten, zoals de eerbiediging van de rechten van de verdediging, zijn zeker geen absolute rechten, maar kunnen beperkingen bevatten. Deze beperkingen moeten evenwel daadwerkelijk beantwoorden aan doelstellingen van algemeen belang die door de betrokken maatregel worden nagestreefd en mogen niet, gelet op het nagestreefde doel, een kennelijke en buitensporige inbreuk op de aldus gewaarborgde rechten vormen.
30. De regering van het Verenigd Koninkrijk heeft uitgelegd dat de rechtsfiguur van de „freezing order”, de „disclosure order” en de „unless order” tot doel heeft het eerlijke en doeltreffende verloop van de rechtsbedeling te waarborgen.
31. Erkend moet worden dat een dergelijk doel een beperking van de rechten van de verdediging kan rechtvaardigen. Zoals de Italiaanse en de Griekse regering opmerken, voorziet de rechtsorde van de meeste lidstaten in sancties tegen personen die in het kader van een civiele procedure vertragsmanoeuvres aanwenden die uiteindelijk leiden tot rechtsweigerings.
32. Dergelijke sancties mogen evenwel niet kennelijk buiten verhouding staan tot het beoogde doel, het doeltreffende verloop van de procedure met het oog op een goede rechtsbedeling te verzekeren.

33. De in het hoofdgeding opgelegde sanctie, namelijk de uitsluiting van Gambazzi van elke deelneming aan de procedure, vormt, zoals de advocaat-generaal in punt 67 van haar conclusie heeft opgemerkt, de zwaarst mogelijke beperking van de rechten van de verdediging. Een dergelijke beperking moet dus voldoen aan zeer strenge vereisten om niet te worden beschouwd als een kennelijke en buitensporige inbreuk op deze rechten.
34. Het staat aan de verwijzende rechter om in het licht van de concrete omstandigheden van het geval te beoordelen of dit het geval is.
35. In deze context hebben de partijen in het hoofdgeding verwezen naar een arrest van het (Zwitserse) Bundesgericht van 9 november 2004 (zaak 4P082/2004) houdende verwerping van het hoger beroep van CIBC en DaimlerChrysler tegen de beslissing van het Tribunale d'appello del cantone Ticino (hof van beroep van het kanton Tessin, Zwitserland) waarbij deze rechtbank had geweigerd de beslissingen van de High Court in Zwitserland te erkennen en ten uitvoer te leggen tegen Gambazzi omdat zij in strijd waren met artikel 27, punt 1, van het Verdrag van Lugano. Het Bundesgericht was van oordeel dat de uitsluiting van Gambazzi van de procedure voor de High Court niet strijdig was met de Zwitserse openbare orde, maar dat andere omstandigheden, waarnaar de verwijzende rechter niet heeft verwezen in het kader van de onderhavige procedure, niettemin de toepassing van de openbare-ordeclausule rechtvaardigden.
36. Volgens de verklaring van de vertegenwoordigers van de regeringen van de staten die het Verdrag van Lugano hebben ondertekend en lid zijn van de Europese Gemeenschappen, is het passend dat het Hof naar behoren rekening houdt met de in dit arrest van het Bundesgericht neergelegde beginselen en krachtens artikel 1 van Protocol nr. 2 betreffende de eenheid in de uitlegging van dit verdrag dient de verwijzende rechter hier eveneens naar behoren rekening mee te houden.
37. Het Bundesgericht verwijst ter nadere invulling van de openbare-ordeclausule naar het recht op een eerlijk proces en het recht om te worden gehoord, beginselen waarnaar het Hof zelf heeft verwezen in zijn reeds aangehaalde arrest Krombach en die het in de punten 27 en 28 van het onderhavige arrest in herinnering heeft gebracht.
38. Wat de concrete beoordeling van de strijdigheid met de Zwitserse openbare orde betreft die in casu in het reeds aangehaalde arrest van het Bundesgericht is verricht, dient te worden gepreciseerd dat deze de verwijzende rechter niet formeel kan binden. Dit geldt te meer daar deze laatste in casu de beslissing dient te toetsen aan de Italiaanse openbare orde.
39. Ter vervulling van zijn uitleggingstaak zoals deze in punt 26 van het onderhavige arrest in herinnering is gebracht, dient het Hof evenwel de beginselen die het heeft vastgesteld, nader toe te lichten door de algemene criteria aan te geven op basis waarvan de verwijzende rechter zijn beoordeling dient te verrichten.
40. Dienaangaande moet worden opgemerkt dat de verenigbaarheid van de door de rechter van de staat van herkomst bevolen uitsluiting met de openbare orde van de aangezochte staat dient te worden beoordeeld in het licht van de procedure, beschouwd in haar geheel, en van alle omstandigheden (zie in die zin arrest van 2 mei 2006, Eurofood IFSC, C-341/04, Jurispr. blz. I-3813, punt 68).
41. Dit impliceert in casu dat niet alleen rekening wordt gehouden met de omstandigheden waaronder de High Court aan het einde van de voor haar aanhangige procedure de beslissingen heeft gegeven waarvan tenuitvoerlegging wordt gevorderd, maar ook met de

omstandigheden waaronder in een later stadium de „disclosure order” en de „unless order” zijn gegeven.

42. Wat om te beginnen de „disclosure order” betreft, staat het aan de verwijzende rechter om te onderzoeken of en in hoeverre Gambazzi de gelegenheid heeft gehad om vóór de vaststelling hiervan over de inhoud en de draagwijdte ervan te worden gehoord. Hij dient tevens na te gaan over welke rechtsmiddelen Gambazzi na de vaststelling van deze „disclosure order” beschikte om de wijziging of de intrekking ervan te vorderen. In dit verband dient te worden bepaald of de betrokkene de gelegenheid heeft gehad om alle feitelijke en juridische elementen naar voren te brengen die volgens hem zijn vordering konden schragen en of deze elementen ten gronde zijn onderzocht met volledige inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor, dan wel of hij integendeel slechts beperkte vragen heeft kunnen opwerpen.
43. Wat de niet-uitvoering door Gambazzi van de „disclosure order” betreft, staat het aan de verwijzende rechter om na te gaan of Gambazzi de door hem genoemde redenen, met name het feit dat hij door het verstrekken van de gevraagde informatie het beroepsgeheim waardoor hij als advocaat is gebonden, zou hebben geschonden en dus een strafbare handeling zou hebben verricht, in het kader van een contradictoire gerechtelijke procedure heeft kunnen aanvoeren.
44. Wat verder de vaststelling van de „unless order” betreft, dient de verwijzende rechter te onderzoeken of Gambazzi over procedurele waarborgen beschikte die hem de daadwerkelijke mogelijkheid boden om de vastgestelde maatregel te betwisten.
45. Wat ten slotte de beslissingen van de High Court betreft waarbij deze op de vorderingen van verzoeksters heeft beslist alsof verweerder verstek had laten gaan, staat het aan de verwijzende rechter om na te gaan of de gegrondheid van deze vorderingen in dat stadium of in een later stadium is onderzocht en of Gambazzi in dat stadium of in een later stadium de gelegenheid heeft gehad om zich hierover uit te spreken en of hij over rechtsmiddelen beschikte.
46. Aangezien dit onderzoek er slechts toe strekt een kennelijke en buitensporige schending van het recht om te worden gehoord vast te stellen, kan het geen toetsing van de door de High Court verrichte materiële beoordelingen inhouden, aangezien een dergelijke toetsing neerkomt op een onderzoek van de juistheid van de gegeven beslissing, wat uitdrukkelijk is verboden door de artikelen 29 en 34, derde alinea, Executieverdrag. De verwijzende rechter dient zich ertoe te beperken, vast te stellen welke rechtsmiddelen ter beschikking stonden van Gambazzi en na te gaan of deze laatste in het kader daarvan de gelegenheid heeft gehad om te worden gehoord met inachtneming van het beginsel van hoor en wederhoor en zijn rechten van verdediging ten volle heeft kunnen uitoefenen.
47. Na dit alles te hebben onderzocht, dient de verwijzende rechter deze verschillende elementen tegenover elkaar af te wegen en op basis hiervan te beoordelen of de uitsluiting van Gambazzi van de procedure in het licht van het door de High Court nagestreefde doel, een doeltreffende rechtsbedeling te verzekeren, een kennelijke en buitensporige schending vormt van zijn recht om te worden gehoord.
48. Bijgevolg moet op de gestelde vraag worden geantwoord dat artikel 27, punt 1, Executieverdrag aldus dient te worden uitgelegd dat de rechter van de aangezochte staat, gelet op de openbare-ordeclausule van dit artikel, rekening kan houden met het feit dat de rechter van de staat van herkomst op de vordering van de verzoeker heeft beslist zonder de verweerder te horen, die regelmatig voor hem is verschenen, maar bij beschikking van de procedure is uitgesloten omdat hij niet de verplichtingen is nagekomen die bij een eerdere beschikking in het kader van dezelfde procedure zijn opgelegd, wanneer hij na een algemene

beoordeling van de procedure en op basis van alle omstandigheden tot de conclusie komt dat deze uitsluiting een kennelijke en buitensporige schending vormde van het recht van de verweerder om te worden gehoord.

[...]

Het Hof van Justitie (Eerste kamer) verklaart voor recht:

Artikel 27, punt 1, van het Verdrag van 27 september 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, zoals gewijzigd bij het Verdrag van 9 oktober 1978 inzake de toetreding van het Koninkrijk Denemarken, Ierland en het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, het Verdrag van 25 oktober 1982 inzake de toetreding van de Helleense Republiek, het Verdrag van 26 mei 1989 inzake de toetreding van het Koninkrijk Spanje en de Portugese Republiek en het Verdrag van 29 november 1996 betreffende de toetreding van de Republiek Oostenrijk, de Republiek Finland en het Koninkrijk Zweden, dient te worden uitgelegd als volgt:

de rechter van de aangezochte staat kan, gelet op de openbare-ordeclausule van dit artikel, rekening houden met het feit dat de rechter van de staat van herkomst op de vordering van de verzoeker heeft beslist zonder de verweerder te horen, die regelmatig voor hem is verschenen, maar bij beschikking van de procedure is uitgesloten omdat hij niet de verplichtingen is nagekomen die bij een eerdere beschikking in het kader van dezelfde procedure zijn opgelegd, wanneer hij na een algemene beoordeling van de procedure en op basis van alle omstandigheden tot de conclusie komt dat deze uitsluiting een kennelijke en buitensporige schending vormde van het recht van de verweerder om te worden gehoord.

Cour de cassation, arrêt du 20 juin 2008

Exequatur – Décision rendue par une juridiction congolaise – CDIP – Motifs de refus – L'article 25, § 1, 2° – Pas de violation des droits de la défense par l'application du "principe de l'immutabilité des demandes" – La recevabilité puisse être subordonnée au respect de certaines exigences procédurales – Pas de violation des droits de la défense ni de l'article 6 CEDH par la motivation irrégulière

Exequatur – Beslissing Congolees gerecht – WIPR – Weigeringsgronden – Artikel 25, § 1, 2° – Geen schending van het recht van verdediging omwille van de toepassing van het "beginsel van onveranderlijkheid van de vorderingen" – Ontvankelijkheid mag afhankelijk worden gemaakt van procedurevereisten – Geen schending van het recht van verdediging noch van artikel 6 EVRM omwille van de onregelmatige motiveri

N° C.07.0457.F

Z. A. N., ayant élu domicile au cabinet de son conseil, Maître Daniel D'Ath, établi à Saint-Gilles, avenue de la Toison d'Or, 74/16,

demandeur en cassation,

admis au bénéfice de l'assistance judiciaire par ordonnance du premier président du 14 septembre 2007 (pro Deo n° G.07.0151.F),

représenté par Maître Lucien Simont, avocat à la Cour de cassation, dont le cabinet est établi à Bruxelles, avenue Louise, 149, où il est fait élection de domicile,

contre

FONDATION PERE DAMIEN POUR LA LUTTE CONTRE LA LEPRE,

établissement d'utilité publique en liquidation, dont le siège est établi à Koekelberg, boulevard Léopold II, 263, représenté par son liquidateur, Maître Jean-Marie Verschuere, avocat, dont le cabinet est établi à Bruxelles, avenue Louise, 367,

défendeur en cassation.

I. La procédure devant la Cour

Le pourvoi en cassation est dirigé contre l'arrêt rendu le 8 mai 2007 par la cour d'appel de Bruxelles.

Le conseiller Martine Regout a fait rapport.

L'avocat général Thierry Werquin a conclu.

II. Le moyen de cassation

Le demandeur présente un moyen libellé dans les termes suivants:

Dispositions légales violées

- articles 14, 570 et 807 du Code judiciaire, ledit article 570 tel qu'il a été modifié par la loi du 16 juillet 2004, et, pour autant que de besoin, article 570, spécialement alinéa 2, 2°, du Code judiciaire avant sa modification par la loi susdite ;

- articles 22 à 25 (et spécialement 25, § 1er, 2°), 126, § 2, 134 et 140, alinéa 1er, de la loi du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé; - principe général du droit relatif au respect des droits de la défense;

- article 6, spécialement § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome, approuvée par la loi du 13 mai 1955;

- article 11, § 1er, alinéa 2, de la loi du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués et candidats délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail;

- article 149 de la Constitution.

Décisions et motifs critiqués

Déclarant l'appel du demandeur non fondé, l'arrêt refuse, par confirmation du jugement dont appel, de lui accorder l'exequatur du jugement du tribunal de grande instance de Haut-Uele du 24 janvier 2001, rejette sa demande nouvelle en répétibilité et le condamne aux dépens, fondant ces décisions sur ce que

«Les motifs de refus évoqués par l'article 25, § 1er, du Code de droit international privé donnent lieu au contrôle cumulatif des différents critères, ainsi le respect des droits de la défense.

Ce contrôle se fait, non en examinant l'application des dispositions concrètes du droit judiciaire belge, mais en tenant compte des principes fondamentaux qui le régissent.

Ce qui compte, c'est le résultat effectif dans le cas concret plutôt que la constatation de la (non-)violation des règles de droit judiciaire.

Le jugement du 24 janvier 2001 édicte en ce qui concerne la saisine du tribunal

'Qu'il est admis comme principe général du droit que le juge, une fois saisi d'un litige, doit s'en tenir aux seules demandes portées devant lui par les parties au procès, c'est-à-dire se référer au dispositif de l'exploit introductif d'instance qui constitue le contrat judiciaire caractérisé par l'immuabilité des demandes ;

Que, dans le cas sous étude, le tribunal de céans n'examinera que les seules demandes formulées dans le dispositif de l'exploit introductif d'instance du 8 novembre 2000, à l'exclusion de toutes autres surabondantes soulevées par le conseil de la défenderesse, de peur de statuer ultra petita'.

Il condamne [la défenderesse] sans répondre à son argumentation quant au 'rapatriement' [du demandeur], à savoir que ce dernier ne peut prétendre au rapatriement à sa charge au motif qu'il est lié à la République démocratique du Congo par un nouveau contrat administratif.

La cour [d'appel] en déduit que [la défenderesse] n'a pas été en mesure de faire valoir utilement ses moyens.

Même si, comme le prétend [le demandeur], le tribunal de grande instance du Haut-Uele (République démocratique du Congo) a pris sa décision en application du droit congolais et en respectant la doctrine et la jurisprudence congolaises, cela n'empêche que les droits de défense de la [défenderesse] ont été lésés.

Le fait que le principe de l'immutabilité des demandes a prévalu en droit belge jusqu'en 1967 ne justifie pas le non-respect des droits de la défense au cours de la procédure qui a conduit au jugement du 24 janvier 2001.

Le caractère contradictoire de la procédure et le fait que le jugement dont il s'agit n'a pas fait l'objet d'un recours de la part de la [défenderesse] ne mène pas à une autre conclusion vu que ces circonstances n'anéantissent pas la violation des droits de la défense dans le cadre de la procédure aboutissant au jugement congolais.

Vu le caractère cumulatif des conditions prévues à l'article 25 du Code de droit international privé, il n'y a pas lieu d'examiner le respect des autres conditions. Les autres moyens et arguments des parties sont sans pertinence.

L'appel n'est pas fondé.

Partant, la cour [d'appel] rejette la demande nouvelle [du demandeur] ».

Griefs

L'arrêt fonde sa décision sur ce que les droits de défense de la défenderesse ont été lésés par le jugement congolais du 24 janvier 2001 parce qu'elle n'a pas été en mesure de faire valoir utilement ses moyens, le jugement l'ayant condamnée sans répondre à son argumentation déduite de ce que le demandeur ne peut prétendre au rapatriement à sa charge au motif qu'il est lié à la République démocratique du Congo par un contrat administratif.

L'arrêt constate que le jugement n'a pas répondu à cette argumentation en raison du principe de l'immutabilité de la demande, qui imposait à la défenderesse de présenter cette argumentation par voie principale.

Saisi d'une demande d'exequatur d'un jugement rendu, comme en l'espèce, dans un pays n'ayant pas conclu de traité avec la Belgique, le juge belge compétent doit vérifier si les droits de la défense, tels qu'ils sont conçus en droit belge, ont été respectés devant la juridiction étrangère.

En droit judiciaire belge, l'immutabilité de la demande et du litige, sur laquelle le juge congolais a fondé sa décision, ne peut entraîner une violation du principe général du droit relatif aux droits de la défense puisque cette immutabilité était de règle en Belgique avant l'instauration du Code judiciaire.

Dans l'état actuel du droit belge, le rejet d'une demande nouvelle parce qu'elle ne satisfait pas aux conditions de l'article 807 du Code judiciaire ou d'une demande reconventionnelle parce qu'elle ne se rattache pas à la demande principale (article 14 du Code judiciaire) n'entraîne pas une violation des droits de la défense. L'irrecevabilité, par application de l'article 11, § 1er, alinéa 2, de la loi du 19 mars 1991 visé au moyen, des moyens non formulés dans la requête d'appel, n'entraîne pas davantage une violation des droits de la défense ou du principe général du droit imposant leur respect.

Le droit belge admet donc que la recevabilité d'une défense ou d'une argumentation puisse, sans qu'il en résulte une violation des droits de la défense, être subordonnée au respect de certaines exigences procédurales.

Par ailleurs, de ce qu'une décision aurait méconnu les règles de procédure applicables ou ne serait pas régulièrement motivée, il ne se déduit ni une violation des droits de la défense ni une violation de l'article 6, spécialement § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

Il s'ensuit que, en considérant que les droits de la défense de la défenderesse ont été méconnus par le jugement congolais du 24 janvier 2001 parce que ce jugement n'a pas répondu à une argumentation qui ne lui a pas été soumise dans les formes prescrites par le droit congolais, l'arrêt méconnaît la notion légale, telle qu'elle est conçue en droit belge, de violation des droits de la défense (violation du principe général du droit visé au moyen, de l'article 570 du Code judiciaire tel qu'il a été modifié par la loi du 16 juillet 2004, des articles 25, § 1er, 2°, et 134 du Code du droit privé international et, pour autant que de besoin, de l'article 570, alinéa 2, 2°, du Code judiciaire avant sa modification par la loi du 16 juillet 2004) et, par suite, refuse illégalement d'accorder au demandeur l'exequatur du jugement congolais du 24 janvier 2001 (violation de toutes les dispositions, autres que l'article 149 de la Constitution, visées au moyen et spécialement des articles 25, § 1er, 2°, et 134 du Code de droit international privé et 570 du Code judiciaire visé au moyen, tant après qu'avant sa modification par la loi du 16 juillet 2004).

En outre, en droit belge, une partie à un litige ne peut invoquer une violation de ses droits de défense lorsqu'elle a négligé d'être attentive à l'exercice complet de ces droits.

La défenderesse savait ou devait savoir que le droit congolais lui imposait de soumettre son argumentation par voie de citation.

A défaut de l'avoir fait, comme d'avoir interjeté appel du jugement congolais du 24 janvier 2001, elle ne pouvait déduire une violation de ses droits de défense de ce que ce jugement n'avait pas répondu à une argumentation irrégulièrement présentée par elle.

Il suit de là que, en considérant que les droits de la défense de la défenderesse ont été méconnus par le jugement congolais du 24 janvier 2001, alors cependant que cette défenderesse avait négligé d'être attentive à l'exercice complet de ces droits, l'arrêt méconnaît la notion légale, telle qu'elle est conçue en droit belge, de violation des droits de la défense (violation du principe général du droit visé au moyen, de l'article 570 du Code judiciaire tel qu'il a été modifié par la loi du 16 juillet 2004, des articles 25, § 1er, 2°, et 134 du Code de droit international privé et, pour autant que de besoin, de l'article 570, alinéa 2, 2°, du Code judiciaire avant sa modification par la loi du 16 juillet 2004) et, par suite, refuse illégalement d'accorder au demandeur l'exequatur du jugement congolais du 24 janvier 2001 (violation de toutes les dispositions, autres que l'article 149 de la Constitution, visées au moyen et spécialement des articles 25, § 1er, 2°, et 134 du Code de droit international privé et de l'article 570 du Code judiciaire visé au moyen, tant après qu'avant sa modification par la loi du 16 juillet 2004).

A tout le moins, à défaut pour la cour d'appel d'avoir recherché, ainsi que l'y invitaient les conclusions d'appel du demandeur, si la défense de la défenderesse était basée sur un fait ou un acte visé en citation, comme à défaut d'avoir constaté que la défenderesse n'avait pas négligé d'être attentive à l'exercice complet de ses droits de défense, quoique ne s'étant pas conformée aux règles de la procédure applicables au Congo et n'ayant pas interjeté appel du jugement congolais du 24 janvier 2001, les motifs de l'arrêt ne permettent pas à la Cour d'exercer le contrôle de légalité qui lui est confié, d'où il suit que l'arrêt n'est pas régulièrement motivé (violation de l'article 149 de la Constitution).

III. La décision de la Cour

En vertu de l'article 25, § 1er, 2°, du Code de droit international privé, le juge belge, saisi d'une demande tendant à entendre déclarer exécutoire un jugement rendu dans un pays n'ayant pas conclu de traité avec la Belgique, doit vérifier si les droits de la défense, tels qu'ils sont conçus en droit belge, n'ont pas été violés devant la juridiction étrangère.

D'une part, cet examen n'implique pas, lorsque le jugement étranger a statué par application des règles de son droit interne relatives à l'immutabilité de la demande des parties, l'application des règles du droit belge ayant le même objet; la circonstance que le juge ne peut statuer que sur les demandes formulées dans l'exploit introductif d'instance n'emporte pas nécessairement que les droits de la défense de la partie adverse ont été violés.

D'autre part, de ce qu'une décision ne serait pas régulièrement motivée, il ne se déduit pas nécessairement de violation des droits de la défense et de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

L'arrêt constate que le jugement du tribunal de grande instance du Haut-Uele du 24 janvier 2001 décide, en ce qui concerne la saisine du tribunal, « qu'il est admis comme principe général de droit que le juge, une fois saisi d'un litige, doit s'en tenir aux seules demandes portées devant lui par les parties au procès, c'est-à-dire se référer au dispositif de l'exploit introductif d'instance qui constitue le contrat judiciaire caractérisé par l'immutabilité des demandes ; que, dans le cas sous étude, le tribunal de céans n'examinera que les seules demandes formulées dans le dispositif de l'exploit introductif d'instance du 8 novembre 2000 à l'exclusion de toutes autres surabondantes soulevées par le conseil de la défenderesse, de peur de statuer 'ultra petita' » et qu'« il condamne [la défenderesse] sans répondre à son argumentation quant au 'rapatriement' [du demandeur] à savoir que ce dernier ne peut prétendre au rapatriement à sa charge au motif qu'il est lié à la République démocratique du Congo par un nouveau contrat administratif ».

Il en déduit que la « défenderesse n'a pas été en mesure de faire valoir utilement ses moyens ».

En refusant, par ces motifs, de déclarer exécutoire le jugement précité du tribunal de grande instance du Haut-Uele, l'arrêt viole l'article 25, § 1er, 2°, du Code de droit international privé.

Le moyen est fondé.

Par ces motifs,

La Cour

Casse l'arrêt attaqué;

Ordonne que mention du présent arrêt sera faite en marge de l'arrêt cassé;

Réserve les dépens pour qu'il soit statué sur ceux-ci par le juge du fond ;

Renvoie la cause devant la cour d'appel de Mons.

Ainsi jugé par la Cour de cassation, première chambre, à Bruxelles, où siégeaient le président de section Claude Parmentier, les conseillers Didier Batselé, Albert Fettweis, Daniel Plas et Martine Regout, et prononcé en audience publique du vingt juin deux mille huit par le président de section Claude Parmentier, en présence de l'avocat général Jean-Marie Genicot, avec l'assistance du greffier Marie-Jeanne Massart.

Hof van Cassatie, arrest van 10 april 2008 (zie: Hof van Justitie 23 april 2009)

Exequatur – Brussel I verordening – Artikel 43.1 – Mogelijkheid tot instellen rechtsmiddel – Begrip partij – Niet via zijdelingse vordering door schuldeiser van een schuldenaar wanneer die schuldeiser niet als formele procespartij is opgetreden – Brussel I verordening voorziet in een volledig en onafhankelijk stelsel met autonome uitlegging – Precieze draagwijdte artikel 1166 BW irrelevant

Exequatur – Règlement Bruxelles I – L'article 43.1 – Possibilité de former un recours – La notion de partie – Pas au titre de l'«action oblique» par le créancier d'un débiteur si ce créancier n'est pas formellement intervenu comme partie – Le Règlement Bruxelles I prévoit un système complet et indépendant, d'interprétation autonome – La portée exacte de l'article 1166 du Cc est sans pertinence

Nr. C.06.0409.N

1. **DRAKA NK CABLES LTD**, vennootschap naar Fins recht, met zetel te SF 02110 Espoo (Finland), Kimmeltie 1,
2. **AB SANDVIK INTERNATIONAL**, vennootschap naar Zweeds recht, met zetel te 81181 Sandviken (Zweden),
3. **VO SEMBODJA BV**, besloten vennootschap naar Nederlands recht, met zetel te 3016 CK Rotterdam (Nederland), Westerlaan 10,
4. **PARC HEALTHCARE INTERNATIONAL LIMITED**, vennootschap naar Iers recht, met zetel te Dublin 9 (Ierland), St. John's Court, Sword Road, Santry,

eiseressen,

vertegenwoordigd door mr. Paul Lefèbvre, advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1050 Brussel, Louizalaan 480, bus 9, alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan,

tegen

OMNIPOL LTD, vennootschap naar Tsjechisch recht, met zetel te 11221 Praag (Tsjechië), Nekazanka 11,

verweerster,

vertegenwoordigd door mr. Huguette Geinger, advocaat bij het Hof van Cassatie, kantoor houdende te 1000 Brussel, Quatre Brasstraat 6, alwaar keuze van woonplaats wordt gedaan.

I. RECHTSPLEGING VOOR HET HOF

Het cassatieberoep is gericht tegen een vonnis, op 14 november 2005 gewezen door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel.

Voorzitter Ivan Verougstraete heeft verslag uitgebracht.

Advocaat-generaal Christian Vandewal heeft geconcludeerd.

II. FEITEN

De feiten worden door het bestreden vonnis als volgt weergegeven.

De eiseressen zijn samen met de verweerster betrokken bij de evenredige verdeling van de gelden toebehorend aan de Central Bank of Iraq (hierna afgekort als CBI).

Op deze gelden werd beslag gelegd op 10 december 2001 in handen van de Fortis Bank.

De tabel der verdeling van de gelden werd door een vonnis van de Brusselse beslagrechter van 14 december afgesloten. Aangezien de verdeling der gelden onvoldoende was om alle schuldvorderingen te voldoen, werd aan iedere schuldeiser een bedrag toegekend pro rata de hoegrootheid van zijn schuldvordering.

De CBI tekende beroep aan tegen dit vonnis van de beslagrechter.

De titel van één van de schuldeisers, met name van verweerster, bedraagt ruim de helft van het totale bedrag van de schuldvorderingen op de CBI. Deze titel betreft een arrest uitgesproken door het Gerechtshof te Amsterdam op 11 december 2003.

De Brusselse Rechtbank van Eerste Aanleg verleende op 29 juni 2004 verlof tot tenuitvoerlegging van dit arrest op grond van de artikelen 38 e.v. van de Verordening 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (hierna afgekort als "EEX-Verordening").

Een aantal schuldeisers, waaronder de eiseressen, stelde op grond van de zijdelingse vordering jo. artikel 43.1 EEX-Verordening verzet in tegen deze exequaturbeschikking teneinde de tenuitvoerlegging van het arrest van het Amsterdamse Gerechtshof te verhinderen.

Op 14 november 2005 verklaarde de zevende kamer van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Brussel deze vordering niet-ontvankelijk.

III. CASSATIEMIDDEL

De eiseressen voeren in hun verzoekschrift een middel aan.

Geschonden wettelijke bepalingen

- *artikel 149 van de Grondwet;*
- *artikel 43.1 van de Verordening van de Raad EC nr. 44/2001 van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken (EEX-Verordening);*
- *artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek;*
- *de artikelen 17, 18, 1033, 1034 en 1122 van het Gerechtelijk Wetboek.*

Aangevochten beslissingen

De aangevochten beslissing verwerpt het verzet van de eiseressen op grond van de volgende motieven:

“3. Artikel 43, 1°, van de Verordening 44/2001 bepaalt dat elke partij een rechtsmiddel kan instellen tegen de beslissing op het verzoek tot een verklaring van uitvoerbaarheid.

Overeenkomstig artikel 1166, van het Burgerlijk Wetboek, kunnen de schuldeisers alle rechten en vorderingen van hun schuldenaar uitoefenen, met uitzondering van die welke uitsluitend aan de persoon verbonden zijn.

(De eiseressen) hebben also in hun hoedanigheid van schuldeiser in naam en voor rekening van hun schuldenaar, de CBI verzet aangetekend tegen de exequaturbeslissing van 29 juni 2004.

4. Een Europese verordening heeft een algemene strekking, is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat. Zij heeft voorrang op elke nationale rechtsregel.

De voorrang van het gemeenschapsrecht houdt voor de rechterlijke instanties van de lidstaten de verplichting in om het nationaal recht zoveel mogelijk in overeenstemming met de eisen van het gemeenschapsrecht uit te leggen en om de nationale bepalingen zoveel mogelijk in het licht van de bewoordingen en de doelstellingen van de verordening te interpreteren. (LENAERTS, K. VANNUFFEL, P, Europees recht in hoofdlijnen, Maklu, 2003, p. 596-597 en p. 676).

De exequaturprocedure uit het EEX-Verdrag, thans vervangen door de Verordening 44/2001, houdt een volledige regeling in, die als belangrijkste doelstelling de vereenvoudiging van de procedures in de aangezochte staat heeft. Hiertoe is op het gebied van rechtsmiddelen een zelfstandig en volledig stelsel gevormd, wat betekent dat niet op nationaal recht mag teruggegrepen worden ter aanvulling van het door het EEX-Verdrag /de Verordening geboden rechtsmiddelen.

In de zaak Deutsche Genossenschaftsbank / Brasserie du Pécheur van 2 juli 1985 besliste het Hof van Justitie daarom in die zin dat rechtsmiddelen tegen een verklaring van uitvoerbaarheid enkel kunnen worden ingesteld door de partijen bij het buitenlands vonnis of arrest’. Aan ‘derden-belanghebbenden’ komen geen rechtsmiddelen toe tegen de beslissing waarbij het exequatur wordt verleend, zelfs wanneer het nationale recht van de staat waar het verzoek tot tenuitvoerlegging wordt verleend, aan die derden een rechtsmiddel toekent (zie VAN HOUTTE, H. en PERTEGAS, M, Europese IPR-verdragen, Acco, 1997, p. 184; GAUDEMET-TALLON, H, Compétence et exécution des jugements en Europe, L.G.D.J., 2002 p. 372).

(De eiseressen) menen dat zij, door het instellen van een zijdelingse vordering als partij in de zin van artikel 43, §1°, van de verordening moeten beschouwd worden, en niet louter als derde belanghebbenden.

Partij is degene die in een procedure een vordering in rechte instelt of tegen wie een vordering wordt ingesteld, met andere woorden degene die zelf of middels een vertegenwoordiger deelnam aan de procedure, of die op regelmatige wijze bij de procedure betrokken werd. De derde daarentegen is degene die geen partij was bij de procedure die aanleiding gaf tot de bestreden beslissing. (zie WAGNER, K., in Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtsleer en rechtspraak – Gerechtelijk privaatrecht, deel IV, titel V. Derdenverzet, nr. 10).

Hoewel artikel 1166 van het burgerlijk wetboek aan de schuldeiser de bevoegdheid verleent om alle rechten en vorderingen van hun schuldenaar uit te oefenen, kunnen de (eiseressen) dus niet als partij beschouwd worden voor wie het rechtsmiddel van het derdenverzet in de zin van artikel 43, 1°, van de

Verordening 44/2001 openstaat, aangezien zij niet deelgenomen hebben aan de exequaturprocedure en de procedures die hieraan voorafgegaan zijn.

Het feit dat de (eiseressen) optreden in naam en voor rekening van hun schuldenaar, de CBI, doet hieraan geen afbreuk: zij blijven een van hun schuldeiser onderscheiden partij, in wiens vermogen het provenu van de vordering trouwens eventueel zal terechtkomen.

Ook naar intern recht, en dit geldt slechts ten overvloede, zouden (de eiseressen) via de zijdelingse vordering geen verzet kunnen aantekenen tegen een rechterlijke beslissing waarin hun schuldenaar betrokken was. Artikel 1122 van het gerechtelijk wetboek sluit het rechtsmiddel van derdenverzet immers expliciet uit voor schuldeisers (volgens intern recht zouden zij wel hoger beroep kunnen aantekenen), wat haar grondslag vindt in het beginsel dat de schuldeisers de fluctuaties in het vermogen van hun schuldenaar moeten ondergaan (behoudens bedrog). (WAGNER, K., o. c., nr. 22).

De zijdelingse vordering – het derdenverzet – van (de eiseressen) is onontvankelijk”. (bestreden beslissing, pp. 6 - 7)

Grievens

Krachtens artikel 43.1 van de EEX-Verordening kan “elke partij (...) een rechtsmiddel instellen tegen de beslissing op het verzoek om een verklaring van uitvoerbaarheid”.

De EEX-Verordening definieert niet welke partijen door artikel 43.1. worden geïnviseerd.

De inleidende zin van artikel 43 EEX-Verordening stelt dat het rechtsmiddel van het verzet openstaat voor “elke partij” hetgeen een ruime interpretatie toelaat.

Zo is artikel 43 van de EEX-Verordening breder geformuleerd dan het vroegere artikel 36 van het EEX-Verdrag van 27 september 1968 en viseert voortaan “elke partij” en niet enkel meer “de partijen bij het buitenlands vonnis of arrest”.

Weliswaar dient elke partij nog steeds een “belang” te kunnen aantonen om verzet aan te tekenen.

Welk belang in aanmerking vermag te komen is een vraag van nationaal recht; of dergelijk belang voldoende is om te ageren op basis van de Europese wetgeving dient in de geest van de EEX-Verordening te worden geïnterpreteerd.

Eerste onderdeel

De term “belang” wordt in het Belgische recht ruim gedefinieerd. Zo heeft een schuldeiser belang om tussen te komen zodra zijn financiële belangen op de helling dreigen te worden gezet. Daarom ook dat de Belgische wetgever, die het opportuun achtte schuldeisers niet te laten tussen komen bij wege van het gemeenschappelijk derdenverzet (artikel 1122 e.v. van het Gerechtelijk Wetboek) in geschillen waarbij hun schuldenaar betrokken is teneinde een inflatie aan tussenkomsten te vermijden, zulks expressis verbis, op grond van artikel 1122, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, diende uit te sluiten. Zoniet zouden schuldeisers gemakkelijk een belang in de zin van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek kunnen aantonen.

In alle andere hypotheses dan geïnviseerd door artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek is dergelijk belang in hoofde van de schuldeisers wel voldoende om te ageren op grond van artikel 43.1. van de EEX-Verordening dat voortaan deze mogelijkheid openstelt aan “elke partij”.

Eerste subonderdeel

Zo hebben, in het raam van een verzet op grond van artikel 1032 van het Gerechtelijk Wetboek, de schuldeisers van een schuldenaar wel het door de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek vereiste belang om verzet aan te tekenen tegen een beslissing gewezen op grond van een éézijdig verzoekschrift.

Dit belang is ook voldoende om op te treden op grond van artikel 43.1 van de EEX-Verordening: immers, de doelstelling van de EEX-Verordening dat, net als het vroegere EEX-Verdrag, er een is van vereenvoudiging van de procedures in de aangezochte staat, reden waarom een zelfstandig en volledig stelsel van exequaturprocedure in het leven is geroepen, vermag echter niet te raken aan de tenuitvoerlegging zelf die onderworpen blijft aan het nationale recht van de aangezochte rechter opdat derde belanghebbenden tegen de maatregelen van tenuitvoerlegging de rechtsmiddelen kunnen instellen die hun geboden worden door het recht van de staat waar de tenuitvoerlegging geschiedt.

Het instellen van een op artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek gesteunde zijdelingse vordering in naam van een schuldenaar waartegen een tenuitvoerlegging loopt en die in gebreke blijft zijn rechten als partij tegen een exequaturbeslissing te laten gelden, betreft een dergelijk rechtsmiddel en maakt derhalve een voldoende belang uit in het licht van de Europese wetgeving om op grond van artikel 43.1 een rechtsmiddel in te stellen.

In casu staat het buiten kijf dat CBI partij was bij het buitenlandse arrest waarvan thans uitvoering in België wordt gevorderd, met name het arrest gewezen door het Gerechtshof van Amsterdam en dat de titel die uit dat arrest voortvloeit in het raam van een tenuitvoerlegging wordt aangewend ten nadele van de eiseressen.

Door de zijdelingse vordering van de eiseressen gesteund op artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek niet ontvankelijk te verklaren, miskent het bestreden vonnis de draagwijdte van artikel 43.1 van de EEX-Verordening en van de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek en schendt het, mitsdien, beide artikelen.

Tweede subonderdeel

Door de eiseressen wordt bovendien betoogd dat zij het niet waren die als partij in het raam van het derdenverzet optraden maar de CBI: immers, de essentie van een zijdelingse vordering is dat de schuldeisers van een schuldenaar de rechten van deze laatste kunnen instellen in zijn naam en in zijn plaats.

De op artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek gesteunde zijdelingse vordering is tweeslachtig: het is de eis van de schuldenaar, welke de schuldeiser eigenmachtig uitvoert voor zover hij daarvoor het vereiste belang heeft.

De eis wordt dus in naam van de schuldenaar ingesteld.

Het resultaat van de zijdelingse vordering komt overigens terecht in het patrimonium van de schuldenaar, weliswaar in het belang van de schuldeiser die bijgevolg geen zijdelingse vorderingen kan instellen met betrekking tot activa bestanddelen die gedoemd zijn om buiten zijn bereik te blijven zoals onbeslagbare goederen.

Spijts de omstandigheid dat de zijdelingse vordering in rechte door de schuldeiser geschiedt op grond van een eigen procestechnisch recht, is de eigenlijke grondslag dus de uitoefening van de rechten van de schuldenaar zodat het deze laatste is die partij is in het geding en de schuldeiser niet als derde kan

beschouwd worden.

In zoverre de schuldenaar partij was in het raam van de buitenlandse procedure, dient de schuldeiser die op grond van de zijdelingse vordering diens rechten uitoefent aldus als “partij” in de zin van artikel 43.1 van de EEX-Verordening te worden beschouwd.

Door de vordering van de eiseressen, nochtans ingesteld op grond van de zijdelingse vordering gesteund op artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek, als onontvankelijk te beschouwen en aldus te weigeren met de consequenties van de zijdelingse vordering rekening te houden en de eiseressen als belanghebbende partijen te beschouwen, schendt de bestreden beslissing artikel 43.1 van de EEX-Verordening en artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek.

Tweede onderdeel

In België sluit artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek het rechtsmiddel van het derdenverzet, onder meer, uit voor “schuldeisers, behalve wanneer hun schuldenaar bedrog heeft gepleegd of wanneer zij zich kunnen beroepen op een hypotheek, een voorrecht of enig ander recht dat buiten hun schuldvordering ligt”.

Artikel 1033 van het Gerechtelijk Wetboek, dat een sui generis derdenverzet organiseert ingeval van beslissing gewezen op eenzijdig verzoekschrift dat de rechten van derden benadeelt, houdt echter geen equivalent in van artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek dat de ‘gemeenrechtelijke’ derdenverzet procedure organiseert. Zo beperkt artikel 1034 van het Gerechtelijk Wetboek zich tot een verwijzing naar artikel 1125 van het Gerechtelijk Wetboek dat de rechtsgang of wijze van inleiding van het derdenverzet regelt zonder dat het verwijst naar de uitsluitingen vervat in artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek die dus niet van toepassing zijn in het raam van een derdenverzet op grond van de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek.

Eerste subonderdeel

In casu betreft de bestreden beslissing, voorwerp van het verzet, een beslissing gewezen op éénzijdig verzoekschrift, zodat, ware het niet dat de EEX-Verordening op zichzelf staat en losgekoppeld is van de nationale wetgeving, niet de artikelen betreffende het derdenverzet van toepassing zijn, waaronder artikel 1122, maar de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek die geen uitsluiting inhouden jegens schuldeisers.

Door op het rechtsmiddel gericht tegen een beslissing gewezen op grond van een vordering op éénzijdig verzoekschrift, artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing te verklaren, dat slechts van toepassing is in het raam van het ‘gemeenrechtelijk’ derdenverzet, past het dit artikel toe op een situatie waarop dit artikel niet van toepassing is, en voegt het een voorwaarde toe aan de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek die wel het derdenverzet organiseren tegen een beslissing gewezen op een vordering op éénzijdig verzoekschrift maar die geenszins aan schuldeisers verbod opleggen tegen dergelijke beslissing derdenverzet in te stellen, zodat de bestreden beslissing deze artikelen, mitsdien, schendt.

Tweede subonderdeel

Bovendien, wanneer het bestreden vonnis in de laatste zin van de besproken alinea stelt dat de schuldeisers “een van hun schuldeiser onderscheiden partij” zijn, berust dit op een onjuiste voorstelling van de zaken en dient in de plaats van het woord “schuldeiser” het woord “schuldenaar” gelezen te worden.

Deze vergissing maakt echter de rest van de zin onduidelijk omdat niet kan uitgemaakt worden wiens vermogen de rechtbank viseert: dat van de schuldenaar, hetgeen technisch juist zou zijn maar dat

tegen de stelling van het bestreden vonnis pleit dat zich precies op het standpunt plaatst dat de zijdelingse vordering los dient gezien te worden van de schuldenaar, dan wel dat van de schuldeiser in wiens vermogen het provenu uiteindelijk (geheel of gedeeltelijk) zal terechtkomen maar dat precies de opzet is van de zijdelingse vordering dat in het belang van de schuldeisers in casu door de eiseressen werd uitgeoefend op grond van de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek.

Ofwel dient het bestreden vonnis geïnterpreteerd te worden als viserende het vermogen van de schuldeiser, in casu de eiseressen, in welk geval er schending is van de artikelen 1033, 1034 en 1122 van het Gerechtelijk Wetboek omdat het bestreden vonnis artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek toepast op een situatie waarop het niet van toepassing is en het aan de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek een voorwaarde toevoegt dat er niet in vervat ligt en, mitsdien, deze artikelen schendt.

Ofwel dient het bestreden vonnis geïnterpreteerd te worden als viserende het vermogen van de schuldenaar in welk geval het de gevolgen van de zijdelingse vordering ten volle respecteert in tegenstelling tot diens andere overweging, voorwerp van het eerste onderdeel, in welk geval het eveneens onwettig is wegens een tegenstrijdigheid van motieven.

In beide uitleggingen is het vonnis behept met een motiveringsgebrek maar kan niet uitgemaakt worden op welke motieven de beslissing steunt, zodat het Hof zijn wettigheidstoezicht terzake niet kan uitoefenen (schending van artikel 149 van de Grondwet).

IV. BESLISSING VAN HET HOF

Beoordeling

Tweede onderdeel

1. Het onderdeel voert aan dat de artikelen 1033 en 1034 van het Gerechtelijk Wetboek geen uitsluiting inhouden jegens schuldeisers en dat de artikelen betreffende het derdenverzet waaronder artikel 1122 van het Gerechtelijk Wetboek, niet van toepassing zijn, maar voert tegelijk ook aan dat de toepasselijke regels “losgekoppeld” zijn van de nationale wetgeving en dat alleen de Verordening 44/2001 te dezen werd en moest worden toegepast.

2. Het oefent aldus onsamenhangende kritiek uit op wat door de feitenrechter zelf als een ten overvloede reden wordt gekwalificeerd.

Het onderdeel kan niet worden aangenomen.

Eerste onderdeel

3. Het vonnis oordeelt, zonder deswege te worden bekritiseerd, dat de eiseressen in hun hoedanigheid van schuldeiser van de Central Bank of Irak, in naam en voor rekening van de Central Bank of Irak verzet hebben aangetekend tegen een exequaturbeslissing van 29 juni 2004 die verkregen was door Omnipol Ltd., de verweerster.

Het vonnis stelt vast dat de Central Bank of Irak veroordeeld was in Nederland tot betaling van 54.986.101 US-dollar aan Omnipol en dat ingevolge de door Omnipol verkregen exequatur Omnipol en de vier eiseressen concurrerende aanspraken konden maken op de activa van CBI in België.

4. In het eerste onderdeel oefenen de eiseressen kritiek uit op het feit dat de feitenrechter zou beslist hebben dat zij geen “belang” hadden om verzet aan te tekenen tegen de exequaturbeslissing.

5. Het vonnis is evenwel niet gebaseerd op het gebrek aan belang van de eiseressen maar wel op de omstandigheid dat de EEX-Verordening uitsluit dat een andere dan een formele procespartij het recht zou hebben op te komen tegen de exequaturbeslissing.

Het onderdeel mist in zoverre feitelijke grondslag.

6. De eiseressen oefenen verder kritiek uit op het feit dat zij door de feitenrechter niet als een partij in de zin van artikel 43.1 van de EEX-Verordening werden beschouwd, terwijl ze de vordering tegen Omnipol hadden ingesteld in naam en voor rekening van de CBI in het kader van een zijdelingse vordering.

Krachtens artikel 1166 van het Burgerlijk Wetboek kan de schuldeiser alle rechten en vorderingen van zijn schuldenaar uitoefenen, met uitzondering van die welke uitsluitend aan de persoon verbonden zijn. Deze zijdelingse vordering heeft tot doel het vermogen van de stilzittende schuldenaar te doen toenemen of te beschermen ten voordele van al zijn schuldeisers, door het uitoefenen van de rechten en vorderingen van deze schuldenaar. In de zijdelingse vordering oefent de schuldeiser geen eigen vorderingsrecht uit maar ageert hij in naam en voor rekening van de schuldenaar.

7. Artikel 43.1 van de Verordening van de Raad nr. 44/2001 van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken bepaalt dat elke partij een rechtsmiddel kan instellen tegen de beslissing op het verzoek tot een verklaring van uitvoerbaarheid.

Uit het arrest van het Hof van Justitie (EG) in de zaak 148/84 van 2 juli 1985 blijkt dat bij het Executieverdrag van 27 september 1968 een exequaturprocedure in het leven is geroepen die ook op het gebied van de rechtsmiddelen een zelfstandig en volledig stelsel vormt. De EEX-Verordening heeft, wat dit betreft, geen afwijkende doelstelling, zoals onder meer blijkt uit de aanhef van de Verordening.

De wijze waarop artikel 43.1 is verwoord wijkt evenwel af van de wijze waarop voordien een analoge bepaling in het EEX-Verdrag werd gesteld en waarvan artikel 36 bepaalde dat slechts de partij tegen wie de tenuitvoerlegging werd gevraagd verzet kon doen tegen de beslissing waarbij de akte van het verlot tot tenuitvoerlegging werd voorzien. Gelet op die evolutie in de bewoordingen is de uitlegging van de Verordening niet meer voor de hand liggend.

8. In onderhavig geval zijn de eiseressen volgens de feitenrechter opgetreden “in naam en voor rekening” van de CBI. Zij poogden te doen gelden dat Omnipol op grond van de Nederlandse beslissing gewezen tegen CBI en die Omnipol uitvoerbaar liet verklaren, geen aanspraak kon maken op de activa van CBI waarop in België beslag kon gelegd worden.

De vraag rijst of een dergelijke vordering kan beschouwd worden als een vordering ingesteld door een partij in de zin van artikel 43.1 van de EEX-Verordening.

9. Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen is bevoegd om op de in het dictum van dit arrest gestelde vraag te antwoorden.

Dictum

Het Hof,

Houdt iedere nadere uitspraak aan tot het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen zal hebben geantwoord op de volgende prejudiciële vraag:

Is de schuldeiser die in de naam en voor rekening van zijn schuldenaar een vordering uitoefent, een partij in de zin van artikel 43.1 van de EEX-Verordening, dit is een partij die een rechtsmiddel kan instellen tegen een beslissing op het verzoek om verklaring van uitvoerbaarheid, ook al is hij niet formeel als procespartij opgetreden in het geding waarin een andere schuldeiser van die schuldenaar om die verklaring vroeg.

Dit arrest is geweest te Brussel door het Hof van Cassatie, eerste kamer, samengesteld uit voorzitter Ivan Verougstraete, als voorzitter, afdelingsvoorzitter Robert Boes, en de raadsheren Eric Dirix, Beatrijs Deconinck en Alain Smetryns, en in openbare terechtzitting van 10 april 2008 uitgesproken door voorzitter Ivan Verougstraete, in aanwezigheid van advocaat-generaal Christian Vandewal, met bijstand van adjunct-griffier Johan Pafenols.

Hof van beroep te Gent, arrest van 28 april 2008

Overeenkomst tot verkoop van activa en passiva – Faillissement van de Belgische verkopers – Vordering tot betaling ingesteld door de curator – Geen bewijs van eigendom van het onroerend goed, noch van de vervulling van de opschortende voorwaarde volgens de kopers – Internationale bevoegdheid – Brussel I verordening – Er wordt geen toepassing gemaakt van de artikelen 22.1 en 5.1.b Brussel I verordening, noch van de Insolventie verordening – Forum executionis contractus – Artikel 5.1.a – Plaats van uitvoering van de betwiste verbintenis tot betaling – Lex voluntatis – Draagschuld naar Nederlands recht – Er wordt geen rekening gehouden met de plaats van daadwerkelijke gedeeltelijke uitvoering – Forum van de medeverweerder – Artikel 6.1 – Uitlegging van de overeenkomst conform de lex contractus

Contrat de vente d'actif et passif – Faillite des vendeurs belges – Demande en paiement par l'administrateur judiciaire – Pas de preuve de propriété du bien immeuble, ni de l'événement de la condition suspensive selon les acheteurs – Compétence internationale – Règlement Bruxelles I – Les articles 22.1 et 5.1.b du Règlement Bruxelles I, et le Règlement relatif aux procédures d'insolvabilité ne sont pas appliqués – Forum executionis contractus – L'article 5.1.a – Le lieu d'exécution de l'obligation litigieuse de paiement – Lex voluntatis – Une dette portable selon la loi néerlandaise – Le lieu d'exécution partielle effective n'est pas pris en considération – For du domicile du codefendeur – L'article 6.1 – L'interprétation du contrat conformément à la lex contractus

Nr. 2006/AR/2693

in de zaak van:

BEUKER VOCHTRIJKE DIERVOEDERS B.V.,

vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te 7005 AG Doetinchem, Havenstraat 68 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Centraal Gelderland -nummer 09041721 0000),

VENDRIG TRANSPORT B.V.

vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te 5711 DJ Someren, Randweg 1 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Oost-Brabant - nummer 17085055 0000),

BEUKER DOETINCHEM B.V.

vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te 7005 AG Doetinchem, Havenstraat 68 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Centraal Gelderland -nummer 09036005 0000),

BROKKING ONROEREND GOED B.V.

vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te 1315 EW Almere, Schoutstraat 61 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Flevoland - nummer 09069496 0000),

BEUKER B.V.B.A.

met maatschappelijke zetel te 8940 Wervik, Laagweg 96 en met ondernemingsnummer 0873.697.113,

appellanten, hebbende als raadsman mr. Alexander Stevens. advocaat met kantoor te 3500 Hasselt, Luikersteenweg 197,

tegen

1. **Mr. Filiep DESMET**, advocaat met kantoor te 8940 Wervik, Nieuwstraat 38 optredende in zijn hoedanigheid van
  - curator over het faillissement van RODENBURG BELGIE B.V.B.A. met zetel te 8940 Wervik, Laagweg 96 en met ondernemingsnummer 0424.686.883,
  - curator over het faillissement van RODENBURG TRANSPORT B.V.B.A. met zetel te 8940 Wervik, Laagweg 96 en met ondernemingsnummer 0405.600.352,
  - curator over het faillissement van RODENBURG HOLDING BELGIE N.V. met zetel te 8940 Wervik, Laagweg 96 en met ondernemingsnummer 0460.814.930,allen in staat van faillissement verklaard bij vonnis van de rechtbank van koophandel te Ieper van 8 augustus 2005,

eerste geïntimeerde q.q., in persoon verschijnende,

2. a. **RODENBURG TRANSPORT B.V.**
vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te Kethel (Schiedam) en kantoor houdende te 4903 RC Oosterhout, Denariusstraat 19 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor West-Brabant - nummer 24220433),

b. **RODENBURG HOLDING B.V.**
vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te Kethel (Schiedam) en kantoor houdende te 4903 RC Oosterhout, Denariusstraat 19 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor West-Brabant - nummer 24223016),

c. **RODENBURG FOURAGES B.V.**
vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te Kethel (Schiedam) en kantoor houdende te 4903 RC Oosterhout, Denariusstraat 19 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor West-Brabant - nummer 24269746),

d. **RODENBURG VEEVOEDER B.V.**
vennootschap naar Nederlands recht met zetel in Nederland te Kethel (Schiedam) en kantoor houdende te 4903 RC Oosterhout, Denariusstraat 19 (Kamer van Koophandel en Fabrieken voor West-Brabant-nummer 24193897),

tweede geïntimeerden, hebbende als raadsman mr. Karel Decruyenaere, advocaat met kantoor te 8930 Menen, Yvonne Serruysstraat 54, alwaar zij **woonstkeuze** doen,

velt het Hof volgend arrest :

Procedure in hoger beroep

1. Appellanten hebben op 26 oktober 2006 tijdig en regelmatig naar de vorm hoger beroep ingesteld tegen het door de rechtbank van koophandel te Ieper op 18 september 2006 gewezen vonnis in de zaak AR A/741/05.

Een akte van betekening wordt niet voorgelegd.

In hun respectievelijke beroepsconclusies van 9 november 2006 en 12 maart 2007 hebben eerste geïntimeerde en tweede geïntimeerden incidenteel beroep ingesteld.

Partijen werden in openbare terechtzitting gehoord in hun middelen en besluiten, alsook de stukken werden ingezien.

Feiten en procedure in eerste aanleg

2. Voor wat de relevante feiten betreft verwijst het Hof partijen naar hetgeen door de eerste rechter hieromtrent onder "*1. Voorgaanden*" werd uiteengezet, welke uiteenzetting geen verdere aanvulling behoeft.

Enkel volledigheidshalve en voor een goed begrip van dit arrest vat het Hof deze relevante feiten als volgt samen.

Op 3 februari 2005 kwam tussen de eerste vier appellanten als '*kopers*' en de eerste én tweede geïntimeerden als '*verkopers*' een '*overeenkomst tot koop en verkoop van activa en passiva*' tot stand welke betrekking had op roerende en onroerende goederen, transportmiddelen, handelsactiviteiten, voorraden, goodwill, handelsnaam en een aantal contractuele relaties die behoren tot de onderneming van de '*verkopers*'.

In deze overeenkomst werd voorzien dat steeds uitsluitend Nederlands recht van toepassing zou zijn en alle geschillen in eerste aanleg uitsluitend ten beslechting zullen worden voorgelegd aan "*de terzake bevoegde rechter*".

In deze overeenkomst werd in artikel 2.4. bepaald:

"Het Onroerend goed Wervik wordt verkocht onder opschortende voorwaarde dat een schoongrondverklaring voor het Onroerend goed Wervik wordt afgegeven."

En in artikel 4.3. werd nog het volgende vastgesteld:

"Partijen spreken af dat het onroerend goed Wervik onverwijld na het moment van verkrijging van de terzake vereiste schoongrondverklaring door Verkopers aan Kopers wordt geleverd door middel van het passeren ten overstaan van. een notaris, aan te wijzen door de Kopers. In de transportakte zullen in aanvulling op de bepalingen van de Overeenkomst de gebruikelijke bepalingen en garanties worden opgenomen."

Vijfde appellante, B.V.B.A. Beuker, die pas op 26 april 2005 werd opgericht was uiteraard geen partij bij de voormelde overeenkomst.

Bij vonnis van 8 augustus 2005 werden de vennootschappen B.V.B.A. Rodenburg België, B.V.B.A. Rodenburg Transport en N.V. Rodenburg Holding België in staat van faillissement verklaard, met aanstelling van eerste geïntimeerde als curator.

Bij dagvaarding van 3 oktober 2005 nam eerste geïntimeerde het initiatief tot de procedure.

De oorspronkelijke vorderingen van eerste geïntimeerde strekten ertoe:

- appellanten te horen veroordelen tot het betalen van de koopsom voor de overdracht van de handelszaken van de gefailleerde vennootschappen met als beweerde overdrachtsdatum 3 februari 2005,
- te horen zeggen voor recht dat appellanten gehouden waren tot betaling van de schulden die ontstaan zijn na de beweerde overdrachtsdatum door de uitbating van de respectievelijke handelszaken,
- te horen zeggen voor recht dat appellanten gehouden waren tot aankoop van de onroerende goederen nadat de curator daartoe de vereiste machtiging (art. 1193ter Ger.W.) had bekomen.

Tussen alle contracterende vennootschappen en de B.V.B.A. BEUKER werd op 7 december 2005 een dading afgesloten omtrent alle geschillen met betrekking tot de overeenkomst van 3 februari 2005, *met uitzondering evenwel van het geschilpunt betreffende het onroerend goed en de daarbij horende bezettingsvergoeding.*

Wat de te betalen bezettingsvergoeding betreft werd eveneens op 7 december 2005 tussen eerste en tweede geïntimeerden enerzijds en appellanten anderzijds een overeenkomst bereikt.

Rekening houdend met voormelde strekte de oorspronkelijke vordering van eerste geïntimeerde finaal tot:

- de aanstelling van een deskundige tot bepaling van de verkoopwaarde van het perceel landbouwgrond met een oppervlakte van 2 ha;
- de veroordeling van appellanten tot betaling van:
  - o een bezettingsvergoeding van 3.250,00 EUR per maand vanaf 1 mei 2005;
  - o de kosten van het geding;
- de veroordeling van appellanten, met uitzondering van B. V.B.A. Beuker, tot betaling van:
  - o een bedrag van 1.470.000,00 EUR ten titel van afname van het onroerend goed onder aftrek van de waarde van het perceel landbouwgrond van 2 ha;
  - o een rentevergoeding van 3% per jaar vanaf 1 februari 2005 op het bedrag van 1.470.000,00 EUR tot de dag van de effectieve betaling, verminderd met de waarde van het perceel landbouwgrond en onder aftrek van de reeds betaalde bezettingsvergoedingen.

Bij verzoekschriften van 9 november 2005 en 13 februari 2006 kwamen respectievelijk N.V. Scania Vlaanderen en tweede geïntimeerden vrijwillig tussen in de door eerste geïntimeerde opgestarte procedure.

3. Appellanten waren in hoofdorde van oordeel dat de eerste rechter niet over de vereiste rechtsmacht beschikte om over de vordering te oordelen, en besloten ondergeschikt tot de onontvankelijkheid minstens ongegrondheid ervan.

4. Bij het bestreden vonnis van 18 september 2006 oordeelde de eerste rechter dat hij wel degelijk over de vereiste rechtsmacht beschikte.

Aan de vrijwillig tussenkomende partij N.V. Scania Vlaanderen werd akte verleend van haar afstand van geding.

Nadat verder aan eerste geïntimeerde akte werd verleend van de herleiding van zijn uit de overeenkomst van 3 februari 2005 voortvloeiende vorderingen tot deze met betrekking tot de verkoop

van het onroerend goed en de bedongen bezettingsvergoeding, verklaarde de eerste rechter de vordering ontvankelijk en als volgt gegrond.

Hij stelde vast dat de opschortende voorwaarde sedert 9 mei 2006 vervuld was en zegde voor recht dat de eerste vier appellanten gehouden waren tot aankoop van de nader in het vonnis omschreven onroerende goederen voor de prijs van 1.470.000,00 EUR, meer alle kosten, onder aftrek van de onderhandse verkoopwaarde van 2 ha landbouwgrond.

Tevens beval de eerste rechter een deskundig onderzoek met het oog op de bepaling van de onderhandse verkoopwaarde van de 2ha landbouwgrond op 3 februari 2005.

Verder stelde de eerste rechter vast dat de vordering tot betaling van een bezettingsvergoeding van 3.250,00 EUR vanaf 1 mei zonder voorwerp was, en dat over de vordering tot betaling van de conventionele intresten slechts uitspraak kon worden gedaan na de bepaling van de verkoopwaarde van de landbouwgrond.

De zaak werd voor verdere afhandeling naar de rol verzonden en de beslissing omtrent de kosten werd aangehouden.

Grievens/voorwerp van het hoger beroep

5. Samenvattend laten appellanten de volgende beroepsgrievens gelden:

- de Belgische rechtscolleges hebben geen rechtsmacht om kennis te nemen van het geschil. De eerste rechter schendt artikel 5.1 a) EEX-Vo door zijn internationale rechtsmacht wél te aanvaarden. geïntimeerden bewijzen hun eigendomstitel van de onroerende goederen niet. De eerste rechter schendt artikel 6: 228 NBW door de overeenkomst niet nietig te verklaren. de eerste rechter heeft de eerste vier appellanten veroordeeld tot afname van het onroerend goed zonder de partijen te benoemen ten aanzien van wie deze afname dient te gebeuren. de opschortende voorwaarde van de schoongrondverklaring is niet in vervulling gegaan. Het bestreden vonnis schendt artikel 7:17 NBW door de vervulling van de voorwaarde te aanvaarden. de koop dient gerechtelijk te worden ontbonden wegens verzwijging van het beperkt vergunningsstelsel van de gronden en de verpachting ervan. Het bestreden vonnis schendt artikel 7:15 NBW door de ontbinding niet uit te spreken.

Appellanten vorderen dan ook dat hun hoger beroep ontvankelijk en gegrond wordt verklaard en het bestreden vonnis wordt teniet gedaan.

Zij vorderen in hoofdorde dat het Hof zich zonder internationale rechtsmacht zou verklaren.

Ondergeschikt vorderen zij de voorafgaandelijke aanstelling van een deskundige met het oog op het beschrijven van de bodemkwaliteit, de eventuele verontreiniging en de gebeurlijke saneringskosten.

Uiterst ondergeschikt vorderen zij:

de nietigverklaring van de overeenkomst van 3 februari 2005 met betrekking tot de verkoop van het onroerend goed in toepassing van artikel 6:228 NBW en/of in toepassing van artikel 36 § 4 van het bodemsaneringsdecreet van 22 februari 1995, dat voor recht zou worden gezegd dat de opschortende voorwaarde van een schoongrondverklaring zoals vervat in de overeenkomst van 3 februari 2005 niet in vervulling is gegaan, dat de overeenkomst van 3 februari 2005 gerechtelijk zou worden ontbonden met betrekking tot de verkoop van het onroerend goed,

dat de betalingsvordering van geïntimeerden, met inbegrip van de gevorderde rentevergoeding als ongegrond zou worden afgewezen,
- dat de vordering van geïntimeerden tot het betalen van een schadevergoeding eveneens als ongegrond zou worden afgewezen.

6. Eerste geïntimeerde, die tot de afwijzing van het hoofdberoep besluit, tekent incidenteel beroep aan tegen het bestreden vonnis zo voor wat de omschrijving van de deskundige opdracht als de aanvangsdatum van de conventionele intresten betreft.

Naar het oordeel van eerste geïntimeerde dient de verkoopwaarde van de percelen landbouwgrond te worden bepaald "vrij van gebruik" en dienen de conventionele intresten vanaf 1 februari 2005 te worden toegekend.

In zijn op 28 februari 2007 neergelegde beroepsconclusies vordert eerste geïntimeerde tevens, dat aan de veroordeling van appellanten om de koopakte te verlijden een dwangsom 5.000,00 EUR per dag zou worden gekoppeld, en dat de eerste vier appellanten bijkomend worden veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van 51.992,53 EUR meer de gerechtelijke intresten vanaf 26.02.2007 en méér schadevergoeding van 177,21 EUR per dag vanaf 27.02.2007 tot de datum van het verlijden van de aankoopakte voor de onroerende goederen.

Hij vordert dan ook de hervorming/aanvulling van het bestreden vonnis op de voormelde punten.

7. Tweede geïntimeerden sluiten zich aan bij de argumentatie van eerste geïntimeerde.

Het door hen bij beroepsconclusie van 12 maart 2007 ingesteld incidenteel beroep is evenwel beperkt tot de omschrijving van de deskundige opdracht en de aanvangsdatum van de conventionele intresten.

Beoordeling

8. Op volgende relevante overwegingen oordeelde de eerste rechter dat hij wel degelijk over de vereiste rechtsmacht beschikte om van de vordering kennis te nemen:

"Partijen bedongen dat op de overeenkomst steeds uitsluitend Nederlands recht van toepassing zou zijn en dat alle geschillen, die voortvloeien uit de overeenkomst, in eerste aanleg uitsluitend ter beslechting zullen worden voorgelegd "aan de terzake bevoegde rechter", evenwel zonder verdere specificatie.

Er is dus geen gerecht aangewezen met exclusieve bevoegdheid in de zin van artikel 23 Verord.(EG) nr. 44/2001 Raad 22 december 2000.

Bijgevolg dient teruggevallen op de gewone bevoegdheidsregels, zoals die voortvloeien uit de EG-Verordening nr. 44/2001 van de Raad van 22 december 2000 betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

Conform artikel 5 van deze verordening kan een persoon, die woonplaats heeft op het grondgebied van een Lid-staat, in een andere Lid-staat voor de volgende rechten worden opgeroepen: 1 a) ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst: voor het gerecht van de plaats waar de verbintenis, die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd.

Voorwerp van het geschil is de betaling van de koopsom van de diverse onderdelen van de handelsfondsen en betaling van facturen met betrekking tot de bedrijfsuitbating.

Geen der partijen betwist dat het Nederlands recht op de overeenkomst van toepassing is.

Artikel 15.1, boek 6 van het Nederlands Burgerlijk Wetboek bepaalt: "Is een prestatie aan twee of meer schuldeisers verschuldigd, dan heeft ieder van hen een vorderingsrecht voor een gelijk deel, tenzij uit de wet, gewoonte of rechtshandeling voortvloeit dat de prestatie hun voor ongelijke delen toekomt of dat zij gezamenlijk één vorderingsrecht hebben.

Artikel 116.1, boek 6 NWB bepaalt: "De betaling moet worden gedaan aan de woonplaats van de schuldeiser op het tijdstip van de betaling."

Artikel 118, boek 6 NWB bepaalt: "Indien de verbintenis is ontstaan bij de uitoefening van bedrijfs- of beroepsbezigheden van de schuldeiser, geldt in de artikelen 116 en 117 de plaats van vestiging waar die bezigheden worden uitgeoefend als de woonplaats van de schuldeiser."

Blijkens de gedinginleidende akte zijn alle eisende partijen Belgische vennootschappen.

Het is het aandeel van de schuldvordering van deze diverse Belgische schuldeisers die gevorderd wordt.

De Nederlandse medeschuldeisers, RODENBURG TRANSPORT BV, A. RODENBURG HOLDING BV, A. RODENBURG FOURAGES BV en RODENBURG waren bij de gedinginleiding nog geen procespartij en zijn pas veel later vrijwillig tussengekomen, met name bij verzoekschrift, neergelegd op 13 februari 2006, na het afsluiten van de dading.

Zij hebben zich bovendien uitdrukkelijk aangesloten bij de standpunten, zoals ontwikkeld door de curator, en betwisten dus de bevoegdheid van de Belgische rechter niet.

Tenslotte zijn de verbintenissen, die het voorwerp van het geschil uitmaken, ontstaan bij de bedrijfs- of beroepsbezigheden van de diverse schuldeisers in hun vestiging te Wervik in België.

De Belgische rechtbanken hebben dus wel degelijk internationale rechtsmacht en de Rechtbank van Koophandel te Ieper is bevoegd. "

Het Hof verwijst partijen naar voormelde overwegingen die het juist bevindt en waaraan het in antwoord op de door appellanten terzake geformuleerde beroepsgrievens nog het volgende toevoegt.

8.1. Gelet op de bij vonnis van 8 augustus 2005 uitgesproken faillissementen van de B.V.B.A. Rodenburg België, B.V.B.A. Rodenburg Transport en N.V. Rodenburg Holding België konden appellanten hun betalingsverbintenissen enkel nog bevrijdend nakomen door te betalen in handen van eerste geïntimeerde die Bij voormeld vonnis als curator over de voormelde faillissementen werd aangesteld.

Vermits de verbintenis, die aan de eis ten grondslag ligt, zowel vóór als na faillissement in België diende te worden uitgevoerd, beschikt de Belgische rechter in toepassing van artikel 5 1 a) EEX-Vo wel degelijk over de rechtsmacht om de door eerste geïntimeerde in zijn hoedanigheid van curator oorspronkelijk ingestelde vordering te beoordelen.

De vaststellingen dat de verkopende partij Rodenburg-groep uit zeven vennootschappen bestaat waarvan er vier hun zetel hebben in Nederland en slechts drie in België, dat de huidige meerderheidsaandeelhouder een Nederlander is, dat beide partijen zich door Nederlandse raadslieden lieten bijstaan en dat een aantal betalingen - die betrekking hebben op de verwerving van goederen die tot het actief van de Nederlandse vennootschappen behoorden op Nederlandse bankrekeningen werd uitgevoerd, kunnen geen afbreuk doen aan voormelde beoordeling.

Zij komen zelfs niet relevant voor bij de beoordeling van het door artikel 5 1 a) EEX-Vo gestelde criterium *"de plaats waar de verbintenis, die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd"*.

Ook de gratuite bewering van appellanten dat de woonplaats van schuldeiser Rodenburg-groep in Nederland gevestigd is, zodat de Nederlandse rechtscollege rechtsmacht hebben, is niet bewezen en komt niet terzake dienend voor.

Uit de oorspronkelijke dagvaarding blijkt immers dat enkel eerste geïntimeerde in zijn hoedanigheid van de Belgische vennootschappen B.V.B.A. Rodenburg België, B.V.B.A. Rodenburg Transport en N.V. Rodenburg Holding België de vordering instelde.

De enkele vaststelling dat de vier vennootschappen van de Rodenburg-groep die hun zetel in Nederland hebben, niet onmiddellijk bij de procedure werden betrokken en pas later vrijwillig tussenkwamen, kan, in tegenstelling tot wat appellanten voorhouden, niet tot de conclusie leiden dat de procedure werd misbruikt om hen de toegang tot hun natuurlijke rechter te ontzeggen.

Eisende partij had in zijn hoedanigheid van curator van de Belgische vennootschappen van Rodenburg-groep namelijk niet eens de bevoegdheid om namens de Nederlandse vennootschappen welkdanige vordering ook ten aanzien van appellanten in te stellen.

8.2. Maar ook in het geval dat tweede geïntimeerden, de Nederlandse vennootschappen van de Rodenburg-groep, meteen in de procedure als eisende partij waren opgetreden en samen met eerste geïntimeerde de vordering hadden ingesteld, dan nog had dit naar het oordeel van het Hof niet tot een gebrek aan rechtsmacht van de Belgische rechter kunnen leiden.

Ongeacht de nationaliteit van de eisende partijen laat artikel 6.1 EEX-Vo immers toe om, in geval van pluraliteit van verweerders, de zaak voor te leggen aan de rechtbank van de woonplaats van één van de verweerders, op voorwaarde dat er tussen de vorderingen een zo nauwe band bestaat dat een goede rechtsbedeling vraagt om een gelijktijdige behandeling teneinde te vermijden dat bij afzonderlijke berechting van de zaken onverenigbare beslissingen worden getroffen.

In tegenstelling tot wat appellanten voorhouden laat de enkele vaststelling dat B.V.B.A. BEUKER geen partij was bij de overeenkomst van 3 februari 2005 niet toe om te besluiten dat de door artikel 6,1 EEX-Vo vereiste nauwe band niet aanwezig is en deze bepaling de rechtsmacht van de Belgische rechter niet kan verantwoorden.

Zoals vermeld bij de inleidende dagvaarding, stelde eerste geïntimeerde op de faillissementsdatum vast dat:

- de BVBA BEUKER reeds haar intrek had genomen op de maatschappelijke zetel van de gefailleerde vennootschappen te Wervik in de Laagweg 96, de omroerende goederen bezette en tevens gebruik maakte van de aanwezige installaties en machines die het voorwerp uitmaakten van de overeenkomst van 3 februari 2005,
- het personeel sinds mei 2005 ingeschreven was bij de BVBA BEUKER.

Verder blijkt uit de oprichtingsakte van B.V.B.A. BEUKER van 26 april 2005 inderdaad dat zij haar maatschappelijke zetel daadwerkelijk vestigde te Wervik, Laagweg 96 en dat zij werd opgericht door een wél bij de overeenkomst van 3 februari 2005 betrokken partij, met name Beuker Doetinchem BV.

Ook is er nog de vaststelling dat in de op 7 december 2005 met eerste geïntimeerde bereikte overeenkomst met betrekking tot een door B.V.B.A. BEUKER te betalen bezettingsvergoeding is voorzien dat deze bezettingsvergoeding in mindering komt van de bij de overeenkomst van 3 februari 2005 bedongen rente.

Eén en ander toont naar het oordeel van het Hof naar genoegen van recht aan dat tussen de vorderingen van eerste geïntimeerde tegen de eerste vier appellanten én tegen B.V.B.A. BEUKER, op het moment waarop zij werden ingesteld, wel degelijk een dermate nauwe band aanwezig was dat een goede rechtsbedeling een gelijktijdige behandeling vraagt.

Het feit dat B.V.B.A. BEUKER geen contractspartij was bij de overeenkomst van 3 februari 2005 en de vordering, voor zover tegen haar gericht, op een andere grondslag berust dan de aanspraken die eerste geïntimeerde tegenover de vier eerste appellanten formuleert, staat de toepassing van artikel 6.1 EEX-Vo niet in de weg.

[H.v.J. (3e k.) nr. C-98/06, 11 oktober 2007 (Freeport), *Ars Aequi (Ned.)* 2007, afl. 12, 987, noot **BORGERS, M.**; <http://curia.europa.eu> (15 oktober 2007), concl. MENGOZZI, P.; *J.T. dr. eur. 2007* (samenvatting), afl. 143, 282; *NIPR (Ned.)* 2007, afl. 4, 392; *PB C* 8 december 2007 (dispositief), afl. 297, 9 en <http://eur-lex.europa.eu> (10 december 2007); *Tijdschrift@ipr.be* 2007, afl. 4, 14 en <http://www.ipr.be> (24 januari 2008).]

Derhalve kan artikel 6.1 EEX-Vo wel degelijk toepassing vinden en kan ook op grond daarvan worden besloten dat de Belgische rechter wel degelijk over de vereiste rechtsmacht beschikt.

8.3. Nu de rechtsmacht zowel op grond van artikel 5 1 a) als op grond van artikel 6.1 EEX-Vo kan worden weerhouden, gaat het Hof niet verder in op de discussie of deze al dan niet op basis van artikel 5 1 b) en/of 6.4 EEX-Vo kan worden weerhouden.

In de gegeven omstandigheden komt de terzake tussen partijen gevoerde betwisting niet langer relevant voor.

Het bestreden wordt bevestigd waar het vaststelde dat het wel degelijk over rechtsmacht beschikte om de vordering te beoordelen.

9. Appellanten kunnen niet worden bijgetreden in hun argumentatie op grond waarvan zij besluiten dat eerste geïntimeerde geen eigenaar is van de volgende percelen:

- kadastraal perceel bekend Wervik, 1° afdeling, sectie b, nr. 880 N
- kadastraal perceel bekend Wervik, 1° afdeling, sectie b, nr. 881/C

De door eerste geïntimeerde overgelegde stukken:

- 18 (uittreksel uit de kadastrale legger van de gemeente Wervik),
- 19 (aanslagbiljet onroerende voorheffing Aj. 2006),
- 25 (hypothecaire staat met alle in- en overschrijvingen met betrekking tot de onroerende goederen)
- en 27 (bijkomende bevestiging van het bevoegde registratiekantoor)

tonen immers naar genoegen van recht aan dat de onroerende goederen die het voorwerp uitmaken van de overeenkomst van 3 februari 2005 wel degelijk in eigendom aan de thans gefailleerde B.V.B.A. Rodenburg België toebehoren.

De door appellanten nog gevorderde overlegging van de eigendomstitels kunnen aan voormeld bewijs niets toevoegen zodat daarop niet wordt ingegaan.

In de gegeven omstandigheden kunnen appellanten niet ernstig voorhouden dat de eerste rechter artikel 6:228 NBW zou hebben geschonden door de overeenkomst niet nietig te verklaren om reden dat de verkoper geen eigenaar' was van een essentieel en doorslaggevend deel van de verkochte onroerende goederen.

Nu alle onroerende goederen die het voorwerp van de overeenkomst van 3 februari 2005 uitmaakten, wel degelijk aan de thans gefailleerde B.V.B.A. Rodenburg België toebehoren, kan er geen sprake zijn van een nietige overeenkomst, ook niet op grond van de door appellanten nog ingeroepen verkoop van andermans zaak.

Tenslotte is er, in tegenstelling tot wat appellanten vorderen, geen enkele aanleiding tot hervorming van het bestreden vonnis waar het terecht vaststelde dat de B.V.B.A. Rodenburg België eigenares is van de onroerende goederen en enkel zij deze goederen kan verkopen.

Met deze correcte vaststelling wordt door de eerste rechter niet aangegeven, laat staan gesteld, dat de persoonlijke vordering tot uitvoering van de overeenkomst van 3 februari 2005 enkel aan B.V.B.A. Rodenburg België zou toekomen.

De terzake door appellanten aangehaalde grief mist dan ook feitelijke grondslag.

10. Appellanten kunnen niet worden bijgetreden in hun argumentatie dat niettegenstaande het door partijen op hun overeenkomst toepasselijk verklaarde Nederlandse recht, op grond van artikel 3 van het Belgisch Burgerlijk Wetboek in ieder geval ook het Bodemsaneringsdecreet van toepassing is op de overdracht van de onroerende goederen.

Artikel 3 B.W. werd immers opgeheven bij artikel 139, 1° van de wet van 16 juli 2004 (B.S. 27.07.2004), met inwerkingtreding op 1 oktober 2004.

Blijvende betwisting met betrekking tot de onroerende goederen blijft de draagwijdte van de in artikelen 2.4 en 4.3. van de overeenkomst van 3 februari 2005 vermelde opschortende voorwaarde van een "schoongrondverklaring".

Wordt met deze "schoongrondverklaring" enkel verwezen naar het bodemattest (stelling van geïntimeerden) of maakt deze een van het bodemattest te onderscheiden garantie bepaling uit die inhoudt dat de onroerende goederen vrij zijn van elke onzuiverheid (stelling appellanten)?

Na een uiteenzetting van de standpunten van de respectievelijke partijen trad de eerste rechter op volgende relevante overwegingen het standpunt van geïntimeerden bij:

"Conform artikel 36 van het Vlaams Bodemsaneringsdecreet moet de overdrager voor het sluiten van de overeenkomst bij OVAM een bodemattest aanvragen en de inhoud ervan meedelen aan de verwerver.

Conform paragraaf 4 van dit artikel kan de verwerver van de grond of OVAM de nietigheid van de overdracht, die plaatsvond in strijd met de bepalingen van dit artikel, vorderen.

De nietigheid kan niet meer worden ingeroepen indien, voor het verlijden van de authentieke akte met betrekking tot de overdracht, de verweerder (lees verwerver) in het bezit is gesteld van het meest recent afgeleverde bodemattest of van een bodemattest waarvan de inhoud identiek is aan de inhoud van het meest recent afgeleverde bodemattest en hij zijn verzaking aan de nietigheidsvordering uitdrukkelijk in de akte laat vaststellen

In Nederland bestaat dergelijke verplichting niet.

De verkoper is dus niet verplicht een zogenaamde schoongrondverklaring al te leveren. Hij is zelfs niet verplicht aan een bodemonderzoek mede te werken.

Wanneer partijen vrezen dat er mogelijks sprake zou kunnen zijn van vervuiling, kunnen zij in het verkoopscompromis een opschortende voorwaarde bedingen, zoals in casu is gebeurd. Zowel kopers als verkopers hadden op het ogenblik van het afsluiten van de overeenkomst, 3 februari 2005, een Nederlands management.

De overeenkomst is ook in Nederland (Almere) afgesloten, kennelijk door een Nederlandse accountant die minder bekend is met de terminologie, die in Vlaanderen wordt gehanteerd.

Het is dan ook volkomen logisch dat zij de term schoongrondverklaring hanteren, terwijl zij in werkelijkheid beiden een bodemattest hebben bedoeld, attest dat bij de verkoop in Vlaanderen wel verplicht is. "

Zoals appellanten in hun syntheseconclusie zelf vaststellen definieert de Nederlands wet het begrip "schoongrondverklaring" niet en is het dan ook de vraag welke betekenis moet worden toegekend aan dit begrip "schoongrondverklaring" zoals het door partijen in de op 3 februari 2005 afgesloten overeenkomst werd gebruikt.

(stuk 13 gerechtsdossier - pag. 35, randnummer 132)

Gelet op de door partijen gedane rechtskeuze dient deze vraag overeenkomstig het Nederlandse recht te worden beoordeeld.

Het Hof stelt terzake vast dat in tegenstelling tot het oude Nederlands Burgerlijk Wetboek (art. 1378 e.v.) het nieuwe Nederlands Burgerlijk Wetboek geen regels betreffende de uitlegging van de overeenkomsten meer bevat.

De uitleg van overeenkomsten is daarmee in haar geheel aan de rechtspraak en de rechtsleer overgelaten die bij het opsporen van de beginselen volgens dewelke de uitlegging moet plaatsvinden inspiratie kunnen ontlenen aan enige algemene wetsbepalingen, met name de artikelen 6:248 en 3:35 NBW.

Appellanten kunnen niet worden bijgetreden in hun argumentatie dat duidelijke bewoordingen van de overeenkomst geen uitleg behoeven en dat zij met het inlassen van de vereiste van het afleveren van een "schoongrondverklaring" de garantie hebben bedongen dat de onroerende goederen die zij zouden verwerven "schone grond" zouden zijn, "vrij van elke onzuiverheid".

Een vluchtige blik in de rechtspraak leidt tot het besef dat in veel gevallen waarin omtrent de betekenis van wat werd overeengekomen niet de minste twijfel bestaat, de duidelijkheid omtrent hetgeen is overeengekomen niet ontstaat door de gebruikte woorden uit te leggen in hun taalkundige betekenis, maar pas indien deze in verband worden gebracht met de bedoeling van de partijen, de aard van de overeenkomst, tijd en plaats en gebruiken; kortom met een verscheidenheid van omstandigheden.

Ook de Hoge Raad heeft herhaaldelijk beslist dat met een zuiver taalkundige uitleg van de gebruikte bewoordingen geen duidelijkheid wordt verkregen omtrent de inhoud van een contract. Vlg. de arresten van 29 december 1916, NJ 1917, p. 120, 26 juni 1925, NJ, 1925, p. 990, 2 januari 1936, NJ, 1936, 416 en het Haviltex-arrest van 13 maart 1981, NJ, 1981, p. 635.

In het geciteerde Haviltex-arrest werd overwogen dat de vraag, hoe in een schriftelijk contract de verhouding tussen partijen is geregeld en of dit contract een leemte laat, niet kan worden beantwoord op grond van alleen maar een zuiver taalkundige uitleg van de bepalingen van dat contract, maar dat het voor de beantwoording van die vraag aankomt op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan die bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.

Aan de hand van wat voorafgaat kan worden vastgesteld dat naar Nederlands recht bij de uitleg van een ter discussie contractueel beding niet strikt aan de bewoordingen daarvan moet worden vastgehouden, maar dat de bewoordingen van een overeenkomst zoveel mogelijk aan de hand van de strekking van de overeenkomst en de bedoeling van de partijen dienen te worden uitgelegd, rekening houdend met hetgeen de concrete omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen.

Rekening houdend met de vaststellingen dat:

- uit de overeenkomst van 3 februari 2005 blijkt dat appellanten de onderneming, waarvan zij de activa bestanddelen verwierven en ook het personeel overnamen, verder zouden uitbaten vanuit hun vestigingsplaats in Nederland, maar ook vanuit de vestigingsplaats van geïntimeerden in België,
- in navolging hiervan Beuker Doetinchem BV op 26 april 2005 de B.V.B.A. BEUKER oprichtte die haar maatschappelijke zetel meteen vestigde op de vestigingsplaats van geïntimeerden in België en waarvan het maatschappelijk doel onder meer werd omschreven als "de handel in, de im- en export, de vervaardiging, bewerking en verwerking van agrarische producten, veevoeder, preparaten en andere goederen",
- voormelde overeenkomst tevens voorzag dat de transactie plaatsvond onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat de drie belangrijkste leveranciers van de verkopers de commerciële relatie zouden voortzetten onder tenminste dezelfde voorwaarden,
- de overeenkomst van 3 februari 2005 te Nederland werd afgesloten en beide partijen op dat ogenblik een Nederlands management hadden,
- de term "schoongrondverklaring" in Nederland geen juridische betekenis heeft, maar de gangbare aanduiding is voor een verkennend bodemonderzoek waaruit blijkt dat er geen verontreinigingen in de bodem aanwezig zijn die het gebruik ervan overeenkomstig de beoogde bestemming in de weg staan,
- de onroerend goederen in België gelegen zijn en de verkoopakte voor een Belgische notaris dient te worden verleden, die de in België geldende regeling met betrekking tot de eigendomsoverdracht van onroerende goederen dient na te leven,

is het Hof van oordeel dat de zin en betekenis die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan de gebruikte term "schoongrondverklaring" mochten toekennen niets anders inhoudt dan een verkennend bodemonderzoek waaruit blijkt dat er geen verontreiniging is die de voortzetting van het bedrijf op de bedoelde onroerende goederen in de weg staat.

Appellanten die na overname van de in de overeenkomst van 3 februari 2005 vermelde bestanddelen, de bestaande onderneming op dezelfde site wensten verder te zetten en daartoe ook daadwerkelijk overgingen kunnen niet in alle ernst voorhouden dat partijen redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten dat de term "schoongrondverklaring" een volledig gesaneerde grond, vrij van alle onzuiverheden, inhield.

Waar artikel 4.3 van de overeenkomst van 3 februari 2005 bepaalt dat de onroerende goederen zullen worden geleverd onverwijld na het moment van verkrijging van "*de terzake vereiste schoongrondverklaring*", verwijst deze bepaling overigens naar de regeling die in België de overdracht van onroerende goederen regelt.

Het Hof treedt de eerste rechter dan ook bij waar deze besloot dat partijen met de term "schoongrondverklaring" in werkelijkheid een bodemattest hebben bedoeld, welk attest bij de overdracht van onroerende goederen in Vlaanderen wel degelijk vereist is.

De bewering van appellanten dat de Rodenburg-groep tijdens de onderhandelingen zou hebben meegedeeld dat zij de verontreinigde gronden had gesaneerd en de vervuiling aldus had opgeruimd en de in de overeenkomst vermelde "schoongrondverklaring" aldus wel degelijk op een "gesaneerde" grond wijst, is niet van aard om aan voormelde vaststellingen enige afbreuk te doen.

Geïntimeerden ontkennen formeel dat zij deze mededeling hebben gedaan, en appellanten blijven in gebreke hiervan het bewijs te leveren.

11. Aldus oordeelde de eerste rechter terecht dat, gelet op het vaststaande feit dat alle bodemattesten werden afgeleverd op 9 mei 2006, de opschortende voorwaarde op deze datum is vervuld en appellanten er dan ook toe gehouden zijn hun medewerking te verlenen aan het verlijden van de akte.

Rekening houdend met de hiervoor onder punt 10 vermelde beoordeling met betrekking tot de "schoongrondverklaring" en de voormelde vaststelling dat alle bodemattesten werden afgeleverd, kan niet anders dan worden vastgesteld dat de af te leveren onroerende goederen waaromtrent een bodemattest voorligt, wel degelijk beantwoorden aan de overeenkomst tussen partijen.

In tegenstelling tot wat appellanten voorhouden kan in hoofde van geïntimeerden dan ook geen miskennis van artikel 7:17 1. NBW worden weerhouden en zijn er geen redenen, die de toekenning van de door appellanten in ondergeschikte orde gevorderde onderzoeksmaatregel in verband met bodemkwaliteit, verontreiniging en saneringskosten kunnen verantwoorden.

Ook de gratuite bewering dat de Rodenburg-groep tijdens de onderhandelingen zou hebben meegedeeld dat zij de verontreinigde gronden had gesaneerd en de vervuiling aldus had opgeruimd, kunnen appellanten niet aangrijpen om op grond van artikel 7: 17 2 NBW voor te houden dat de geleverde zaak niet aan de overeenkomst beantwoordt

Zoals hiervoor reeds aangestipt ontkennen geïntimeerden formeel dat zij deze mededeling hebben gedaan en blijven appellanten in gebreke hiervan het bewijs te leveren.

Appellanten blijven zich in hun argumentatie dan ook ten onrechte op deze beweerde maar niet bewezen mededeling beroepen, om in hoofde van geïntimeerden tot een inbreuk op artikel 7: 17 NBW te besluiten.

12. Voor zover de opschortende voorwaarde van de "schoongrondverklaring" voor vervuld mocht worden gehouden, wijzen appellanten er nog op dat zij alsdan nog steeds gerechtigd zijn om met betrekking tot de onroerende goederen hetzij:

- de nietigheid van de overeenkomst te vorderen op grond van art. 36 § 4 van het bodemsaneringsdecreet,
- de ontbinding van de overeenkomst én schadevergoeding te vorderen op grond van de beweerde verzwijging van de bodemverontreiniging en van de beperktheid van de bestaande vergunningen, en/of op grond van de voorgehouden verzwijging van de verpachting van de in de verkochte onroerende goederen begrepen landbouwgronden.

Aansluitend hierop stellen appellanten dat zij, tot de beslissing omtrent deze vorderingen, hoe dan ook gerechtigd zijn hun afname- en betalingsverbintenis op te schorten.

De hiervoor vermelde vorderingen tot nietigverklaring en/of ontbinding van de overeenkomst - welke vorderingen appellanten in het beschikkend gedeelte van hun beroepsconclusie ook daadwerkelijk stellen - kunnen naar het oordeel van het Hof niet worden ingewilligd.

Terecht verwijzen geïntimeerden naar artikel 12 van de overeenkomst van 3 februari 2005 dat bepaalt:

"Partijen doen over en weer afstand van hun recht om ontbinding of vernietiging van de overeenkomst (op welke gronden dan ook) te vorderen."

Deze bepaling, waarvan appellanten het bestaan, de tegenstelbaarheid en de rechtsgeldigheid niet betwisten, leidt meteen tot de vaststelling dat de voormelde vorderingen tot nietigverklaring/ontbinding van de overeenkomst ongegrond voorkomen.

Daaruit volgt meteen dat appellanten zich dan ook niet op een opschorting van hun afname- en betalingsverbintenis kunnen beroepen.

13. Appellanten houden in hun beroepsconclusie nog voor dat zij zich gegriefd achten door het bestreden vonnis in de mate dat dit vonnis hen veroordeelt tot afname van het onroerend goed zonder de partijen te benoemen ten aanzien van wie deze afname dient te geschieden.

Zij kunnen daarin niet worden bijgetreden nu het evident is, dat de afname en te verlijden aankoopakte enkel kan gebeuren ten aanzien van de eigenaar van de betrokken onroerende goederen die - zoals hiervoor vermeld - de inmiddels gefailleerde B.V.B.A. Rodenburg België blijkt te zijn.

14. In de mate dat het incidenteel beroep van eerste en tweede geïntimeerden betrekking heeft op de omschrijving van de opdracht van de door de eerste rechter aangestelde deskundige stelt het Hof vooreerst vast dat appellanten hieromtrent geen enkele opmerking of bezwaar formuleren.

In hun syntheseconclusie van 13 april 2007 bevestigen zij zelfs uitdrukkelijk dat zij zich niet verzetten tegen de aanstelling van een gerechtsdeskundige teneinde de verkoopwaarde te bepalen van de verpachte grond. (stuk 13 gerechtsdossier - pag. 22 , randnummer 95.)

Waar dit incidenteel beroep erop gericht was om de waarde van de 2ha landbouwgrond ook "vrij van pacht" te begroten, stelt het Hof vast dat eerste geïntimeerde er in zijn op 28 februari 2007 neergelegde conclusie zelf op wijst dat de door de eerste rechter aangestelde deskundige de waarde van de landbouwgrond ook "vrij van pacht" begrootte en in het beschikkend gedeelte van deze conclusie de in eerdere conclusie gevorderde aanpassing/precisering van de opdracht van de deskundige niet meer opneemt.

In de gegeven omstandigheden kan het Hof enkel vaststellen dat het incidenteel beroep, voor wat dit onderdeel betreft, zonder voorwerp is.

15. Het incidenteel beroep van eerste en tweede geïntimeerden is verder gericht tegen de door de eerste rechter op 10 mei 2006 vastgestelde aanvangsdatum van de op de koopsom verschuldigde conventionele intresten.

Geïntimeerden zijn immers van oordeel dat de aanvangsdatum op 1 februari 2005 moet worden vastgesteld.

Zij verwijzen daartoe naar:

- artikel 3.3. van de overeenkomst van 3 februari 2005, welke bepaling naar hun oordeel niet gerelateerd is aan het al dan niet vervuld zijn van de opschortende voorwaarden;
- de op 7 december afgesloten overeenkomst met betrekking tot de bezettingsvergoeding.

Appellanten argumenteren daarentegen dat de opschortende voorwaarde van artikel 2.4. van de overeenkomst wel degelijk in aanmerking moet worden genomen en dat artikel 4.3 tevens voorziet, dat de levering van het onroerende goed pas gebeurt na het afleveren van de schoongrondverklaring.

Zij meent hoe dan ook dat geïntimeerden vóór 10 mei 2006 geen aanspraak kunnen maken op betaling van de koopprijs noch op een vergoeding voor de vertraging in de betaling van de koopsom.

Artikel 3.3. van de overeenkomst van 3 februari 2005 bepaalt:

"Over de afgesproken koopsom van het onroerend goed Wervik wordt vanaf 1 februari 2005 door Kopers aan Verkopers een rentevergoeding betaald van 3% per jaar (aantal dagen : 365 x 3%). De afgesproken koopsom van het onroerend goed Wervik dient uiterlijk aan Verkopers te zijn voldaan op de datum van de levering van het onroerend goed Wervik "

Uit voormelde bepaling en rekening houdend met de verdere inhoud van de overeenkomst van 3 februari 2005 waarbij 1 februari 2005 herhaaldelijk als scharnierdatum voorkomt, blijkt naar het oordeel van het Hof de gegrondheid van de aanspraken van geïntimeerden.

Artikel 3.3 bepaalt dat de daarin bedongen rentevergoeding verschuldigd is vanaf 1 februari 2005 en verwijst op geen enkele wijze naar de artikelen 2.4. en 4.3. van de overeenkomst; welke bepalingen op hun beurt op geen enkele wijze betrekking hebben op of verwijzen naar de in artikel 3.3. bepaalde rentevergoeding.

Gelet op de inhoud van de op 7 december 2005 bereikte overeenkomst met betrekking tot de bezettingsvergoeding vorderen geïntimeerden dan ook terecht de toekenning van een rentevergoeding aan 3 % per jaar vanaf 1 februari 2005 op het bedrag van 1.470.000,00 EUR min de waarde van de 2ha landbouwgrond perceel nr. 882 B tot de datum van de effectieve betaling, onder aftrek van de tot dan betaalde bezettingsvergoedingen.

16. Bij conclusie van 28 februari 2007 heeft eerste geïntimeerde zijn oorspronkelijke vordering uitgebreid en vordert hij bijkomend:

- dat appellanten worden veroordeeld om de akte van aankoop te verlijden binnen de maand na betekening van het tussen te komen arrest en onder verbeurte van een dwangsom van 5.000,00 per dag vertraging,
- dat appellanten worden veroordeeld tot betaling van een schadevergoeding van 51.992,53 EUR, meer de gerechtelijke intresten vanaf 26 februari 2007, en meer een bedrag van 177,21 EUR per dag vanaf 27 februari 2007 tot de datum van het verlijden van de aankoopakte.

16.1. Eerste geïntimeerde stelt terecht dat het bestreden vonnis waarbij wordt vastgesteld dat appellanten gehouden zijn tot aankoop van de nader omschreven onroerende goederen geen enkele dwang inhoudt en op zichzelf niet uitvoerbaar is.

Zijn aanspraak om daaraan bijkomend een dwangsom te verbinden houdt naar het oordeel van het Hof evenwel geen adequate maatregel in. Wel de aanstelling van een tweede notaris die appellanten zal vervangen bij het verlijden van de aankoopakte - zo zij hun vrijwillige medewerking niet zouden verlenen aan het verlijden van de aankoopakte.

16.2. De door eerste geïntimeerde uitbreiding van eis tot schadevergoeding komt naar het oordeel van het Hof niet gegrond voor.

Eerste geïntimeerde heeft er overeenkomstig artikel 46 Faill.W. voor geopteerd, om de voor datum van het faillissement gesloten overeenkomst van 3 februari 2005 verder uit te voeren, en heeft bij de oorspronkelijke dagvaarding van 3 oktober 2005 het initiatief genomen, om ten aanzien van appellanten de gedwongen uitvoering van deze overeenkomst te vorderen.

De enkele vaststelling dat appellanten niet zijn ingegaan op het door eerste geïntimeerde, hangende de procedure, geformuleerd voorstel maakt naar het oordeel van het Hof geen fout uit waardoor aan de faillissementsboedel schade werd berokkend.

Het feit dat de faillissementsboedel, hangende de op verzoek van eerste geïntimeerde ingestelde procedure, verder gehouden blijft tot betaling van de aan de onroerende goederen verbonden kosten - zoals onroerende voorheffing, verder lopende intresten hypothecaire lening en brandverzekering - is een gevolg van de door eerste geïntimeerde overeenkomstig artikel 46 Faill.W. getroffen beslissing om de overeenkomst van 3 februari 2005 verder uit te voeren en er ten aanzien van appellanten de gedwongen uitvoering van na te streven.

17. Het Hof verwijst bij toepassing van artikel 1068 van het gerechtelijk wetboek de zaak voor haar verdere afhandeling na neerlegging van het deskundigenverslag van de *gerechtelijk deskundige A. Dehouck* terug naar de eerste rechter, waaronder ook de aanspraak van geïntimeerden op de toekenning van de conventionele rentevergoeding.

OP DEZE GRONDEN,

HET HOF,

Gelet op artikel 24 van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken,
Rechtdoende op tegenspraak,

Verklaart het hoofdberoep ontvankelijk, maar wijst het af als ongegrond,
Verklaart het incidenteel hoger beroep ontvankelijk en in de hierna bepaalde mate gegrond,
Verklaart de tusseneis van eerste geïntimeerde ontvankelijk en in de hierna bepaalde mate gegrond,

Doet het bestreden vonnis teniet waar het vaststelt dat de conventionele rentevergoeding verschuldigd is vanaf 10 mei 2006 en zegt voor recht dat deze vergoeding vanaf 1 februari 2005 verschuldigd is,
Bevestigt het bestreden vonnis voor het overige mits deze toevoeging dat notaris I. Catry, met kantoor te 8940 Wervik, Steenakkerplein 1 als tweede notaris wordt aangesteld om appellanten te vertegenwoordigen bij het verlijden van de aankoopakte zo zij hiertoe hun vrijwillige medewerking niet verlenen.

Verwijst de zaak opnieuw naar de eerste rechter,

Verwijst appellanten in de aan de zijde van eerste geïntimeerde qualitate qua gevallen kosten van het hoger beroep, begroot op nul euro,

Verwijst tweede geïntimeerden in de aan hun zijde gevallen kosten van het hoger beroep eigen aan hun vrijwillige tussenkomst.

Aldus gewezen door de zevende kamer van het Hof van beroep te Gent, zetelende in burgerlijke zaken samengesteld uit

H. Debucquoy, kamervoorzitter,

G. Vanderstichele, raadsheer,

G. De la Ruelle, raadsheer,

bijgestaan door A. Ferdinande, griffier en uitgesproken door de Kamervoorzitter in openbare terechtzitting op achtentwintig april tweeduizend en acht.

Hof van beroep te Gent, arrest van 17 april 2008

Exequatur – Beslissing Amerikaans gerecht – Weigeringsgronden – Artikel 570 Ger. W. (oud) of artikel 25 WIPR – Overgangsbepalingen WIPR – Artikel 126, § 2, tweede lid – Begunstigingsregel – Gedeeltelijke uitvoerbaarverklaring – Gedeeltelijke weigering bij gebrek aan uitvoerbaarheid in land van oorsprong

Exequatur – Décision rendue par une juridiction américaine – Motifs de refus – L'article 570 C. jud. (ancien) ou l'article 25 CDIP – Dispositions transitoires du CDIP – L'article 126, § 2, deuxième alinéa – Assouplissement en faveur de la décision à reconnaître – Déclaration de la force exécutoire partielle – Refus d'exécution partiel à défaut de la force exécutoire dans l'État d'origine

2005/AR/2518

in de zaak van:

BANK OF SMITHTOWN, met zetel te 1 East Main Street, Smithtown, New York 11787-0879, Verenigde Staten van Amerika, en aldaar opgericht volgens het recht van de Verenigde Staten van Amerika,
appellante,

- van een vonnis van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge, 1ste kamer, dd. 23 april 1997,
- hebbende als raadsman mr. LAMBERS Johan, advocaat te 1000 BRUSSEL, Ernest Allardstraat 35-37, op wiens kantoor woonstkeuze werd gedaan,

tegen:

1. **VANDEN BUSSCHE Lucas**, notaris, met kantoor te 8300 KNOKKE-HEIST, Van Bunnanlaan 57, handelend in zijn hoedanigheid van curator van de onbeheerde nalatenschap van wijlen de heer Jean MOONS, overleden te Wevelgem op 25 november 1990,

geïntimeerde q.q.,

hebbende als raadsman mr. MAERTEN Dirk, advocaat te 8000 BRUGGE, Komvest 7

2. **D'HOEST Jacky**, met kantoor te 8200 SINT-ANDRIES, Burggraaf de Nieulantlaan 26, handelend in zijn hoedanigheid van voorlopig bewindvoerder over CARTHAGO INVESTMENT & TRADING SA met zetel te PANAMA, stad PANAMA, Calle Aquilino de la Guardia 8, Edificio Igro, met administratieve zetel te 8300 KNOKKE-HEIST, Boslaan 9, daartoe aangesteld bij beschikking van de Voorzitter van de rechtbank van koophandel te Brugge dd. 21 november 1991,

geïntimeerde q.q., in persoon,

3. **GEERTS Hendrik**, met kantoor te 8300 KNOKKE-HEIST, Nestor de Tièrestraat 28, handelend in zijn hoedanigheid van vereffenaar van de NV. ZOUTE DAWN N.V., in vereffening, met zetel te 8300 KNOKKE-HEIST, Boslaan 9,

geïntimeerde q.q., in persoon,

velt het Hof het volgende arrest:

[...]

Voorgaanden

1. De huidige betwisting betreft het verzoek van appellante tot het bekomen van een exequatur van een beslissing gewezen op 26.06.1991 door de Supreme Court van de Staat van New York waarbij wijlen de heer Jean Moons, wiens onbeheerde nalatenschap wordt beheerd door eerste geïntimeerde, en de vennootschap naar Panamees recht Cartago Investment & Trading S.A. Ltd. (hierna kortweg "Cartago") solidair werden veroordeeld om aan de Bank of Smithtown, appellante, de som te betalen van 1.369.600 USD in hoofdsom te vermeerderen met interest te rekenen vanaf 27.03.1988 ten bedrage van 377.897,03 USD en advocatenkosten ten bedrage van 61.850 USD, derhalve in totaal 1.809.347,03 USD, vermeerderd met de som van 1.400 USD ten titel van kosten en uitgaven door appellante gedaan, hetzij in totaal 1.810.787,03 USD.

2. Bij tussenarrest van 08.06.2000 werd het hoger beroep van appellante toelaatbaar verklaard. Het hof stelde vast dat het dossier onvolledig was om naar behoren de toets voorgeschreven door art. 570 Ger.W. te kunnen doorvoeren. De debatten werden heropend teneinde appellante toe te laten een aantal vragen van het hof te beantwoorden en bijkomende informatie te bezorgen en teneinde partijen toe te laten daarover tegenspraak te voeren.

Meer bepaald werd door het hof opgemerkt:

- dat er onvoldoende duidelijkheid bestond over de vraag of de beslissing van 26 juni 1991 in kracht van gewijsde is getreden;
- dat uit de overgelegde stukken niet voldoende bleek of de rechten van verdediging behoorlijk werden gewaarborgd, met name of werd onderzocht of de verwerende partijen regelmatig werden opgeroepen en verwittigd van verdere procedurele stappen, of zij de gelegenheid kregen hun verweer naar behoren en binnen een redelijke termijn voor te bereiden.
- dat wat de bevoegdheid betreft, aan de hand van de verstrekte uitleg niet met zekerheid kon worden vastgesteld dat de Amerikaanse rechter zich niet uitsluitend omwille van de nationaliteit van de eiser bevoegd heeft verklaard, daar waar meerdere verweerders niet in de Verenigde Staten waren ingeschreven of hun zetel hadden.
- dat wat de conformiteit met de openbare orde betreft, de vraag rijst naar de regelmatigheid van de ten laste gelegde post advocatenkosten alsook de bij voorbaat begrote kosten en uitgaven.
- dat wat de grond van de zaak betreft, bepaalde stukken onleesbaar zijn terwijl geen stukken worden voorgelegd i.v.m. de oorspronkelijke samenstelling van de vordering en latere wijzigingen, verantwoording en oorzaak van de overeenkomst enz..

3. In haar op 06.10.2005 neergelegde conclusies verstrekt appellante verdere uitleg over het verloop van de procedure die heeft geleid tot de beslissing van 26.06.1991. Appellante volhardt in haar vraag tot uitvoerbaarverklaring van deze beslissing.

4. Eerste en tweede geïntimeerden volharden eveneens in hun vraag om het hoger beroep af te wijzen als ongegrond en het bestreden vonnis, dat het verzoek om exequatur afwees, te bevestigen.

5. Derde geïntimeerde, die voor de eerste rechter vrijwillig tussenkwam en die het standpunt van geïntimeerden ondersteunt, heeft na het tussenarrest niet meer geconcludeerd.

Beoordeling

1. Overeenkomstig artikel 126 §2, eerste lid van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht (WIPR) zijn de artikelen van het wetboek betreffende de uitwerking van buitenlandse rechterlijke beslissingen van toepassing op de beslissingen die na de inwerkingtreding van de wet (nI. 01.10.2004) zijn tot stand gekomen.

Artikel 126 §2, tweede lid bepaalt evenwel dat een beslissing die voor de inwerkingtreding van de wet is tot stand gekomen - zoals terzake het vonnis van de Supreme Court van de Staat van New York van 26.06.1991 - gevolgen kan hebben in België indien zij aan de voorwaarden van de wet voldoet. Deze bepaling voorziet aldus in een begunstigingsregel voor buitenlandse rechterlijke beslissingen die dateren van voor 01.01.2004. Deze begunstigingsregel, die ertoe strekt de erkenning en uitvoerbaarverklaring van buitenlandse rechterlijke beslissingen te bevorderen, laat toe om vroegere, strengere erkennings- of tenuitvoerleggingsregels terzijde te schuiven (zie J. Erauw e.a., *Het Wetboek Internationaal Privaatrecht Becommentarieerd*, Intersentie, Antwerpen, 2006, 673) en heeft tot gevolg dat een vonnis uitvoerbaar kan worden verklaard wanneer het aan één van de beide systemen, nl. hetzij het vroegere artikel 570 Ger.W., hetzij het nieuwe artikel 25 § 1 WIPR voldoet.

2. Vermits artikel 25 §1 WIPR, dat de weigeringsgronden voor erkenning of tenuitvoerlegging van buitenlandse rechterlijke beslissingen op limitatieve wijze opsomt, niet meer voorziet in de "controle van het geschil zelf", is er geen grond meer om over te gaan tot een hernieuwde beoordeling in feite en in rechte van de grond van de zaak (zie reeds in dezelfde zin Brussel, 8 mei 2007, J.T. 2007, 622).

3. Mede gelet op het feit dat er geen nieuwe beoordeling van het geschil dient te geschieden in feite en in rechte, is er geen reden om aan appellante op te leggen om een beëdigde vertaling voor te leggen van de door haar aangewende stavingstukken in de Engelse taal.

Deze stukken zijn voor het hof voldoende begrijpbaar met het oog op de door te voeren toets (behoudens wat stuk 15.5 betreft, zie hieronder randnummer 5.2).

Ongetwijfeld zijn zij dat ook voor de voorlopig bewindvoerder van Cartago Investment and Trading SA Ltd. (hierna "Cartago").

Overigens ligt van de voornaamste stukken hetzij een beëdigde vertaling voor - dit is het geval voor het vonnis waarvan het exequatur wordt gevraagd - hetzij een vrije vertaling.

4. Appellante legt een uitgifte voor die volgens de wet van de Staat New York voldoet aan de voorwaarden gesteld voor haar authenticiteit/echtheid. Van deze beslissing wordt tevens een beëdigde vertaling voorgelegd.

5. Het vonnis van 26.06.1991 dient verder enkel te worden getoetst aan de weigeringsgronden, voorzien in artikel 25 §1 WIPR.

De daarin voorziene klassieke weigeringsgronden zijn overigens grotendeels dezelfde als deze voorzien in het vroegere art. 570 Ger.W. (nl. geen kennelijke onverenigbaarheid met de openbare orde, eerbiediging van de rechten van verdediging, beslissing niet meer vatbaar voor een gewoon rechtsmiddelen).

Enkel wat de vroegere weigeringsgrond inzake de bevoegdheid van de buitenlandse rechter betreft, bevat het WIPR nieuwe bepalingen: de tenuitvoerlegging dient te worden geweigerd wanneer de Belgische rechters exclusief bevoegd waren om kennis te nemen van de vordering (art. 25 §1, 7°) of wanneer de bevoegdheid van de buitenlandse rechter uitsluitend gegrond was op de aanwezigheid van de verweerder of van goederen zonder rechtstreeks verband met het geschil in de Staat waartoe die rechter behoort (art. 25 §1, 8°).

De nieuwe, in het vroegere artikel 570 Ger.W. niet voorziene weigeringsgronden, nl. wetsontduiking (art. 25 §1, 3°), onverenigbaarheid met een andere beslissing (art. 25 §1, 5°), anterioriteit van een Belgische procedure (art. 25 §1, 6°), zijn in voorliggend geval niet voorhanden.

5.1 Toetsing van de weigeringsgronden ten aanzien van Cartago

5.1.1 Uit de uitleg verschaft door advocaat Isler (zie diens verklaring onder ede dd. 05.02.2001, stuk 15, p. 4-5), blijkt thans dat het vonnis van 26.06.1991 niet meer door rechtsmiddelen kan worden bestreden en dus in kracht van gewijsde is getreden, althans wat Cartago betreft.

Uit deze uiteenzetting onder ede, waarin o.m. wordt verwezen naar de toepasselijke bepalingen van het procesrecht van de Staat New York, blijkt dat de versteklatende verweerder beschikt over een termijn van één jaar te rekenen vanaf de kennisgeving (de "service") van de uitspraak bij verstek.

Uit stuk 11bis van appellant blijkt dat deze termijn met vijf dagen wordt verlengd wanneer de kennisgeving gebeurt per post.

Uit de "affidavit of service by mail" (stuk 9.2) van 27.06.1991 blijkt dat het vonnis van 26.06.1991 nog dezelfde dag werd betekend, door toezending per post, aan Cartago op haar laatst bekende adres, nl. Villa Beauregard, Boslaan 9 te 8300 Knokke-Heist. Dit adres werd door hun advocaten opgegeven op het ogenblik dat deze laatsten zich terugtrokken uit de zaak. Deze betekeningwijze voldoet aan de voorschriften van het procesrecht van de Staat New York (zie stuk 11 bis, R 2103 c en b2).

Eén jaar en vijf dagen na de verzending van het vonnis, op 01.08.1992 verstreek derhalve de termijn om het verstekvonnis teniet te laten doen ("to vacate"). Nadien kon geen enkel rechtsmiddel meer worden aangewend tegen het vonnis en werd het definitief (zie verklaring Isler, stuk 15, p. 4).

Het argument geput uit artikel 56 van het (Belgisch) Gerechtelijk Wetboek, met name dat het overlijden van een partij het verloop van de termijn om verzet of beroep aan te tekenen schorst en deze pas opnieuw begint te lopen na een nieuwe betekening aan de woonplaats van de overledene, heeft geen relevantie ten aanzien van Cartago die een vennootschap is en dus geen partij is die overleden is.

Overigens kan op artikel 56 van het Belgisch Gerechtelijk Wetboek geen beroep worden gedaan om voor te houden dat de termijn om een rechtsmiddel aan te wenden tegen het Amerikaans vonnis niet zou zijn begonnen lopen. Of een buitenlandse beslissing kracht van gewijsde heeft, moet immers worden beoordeeld naar het recht van de Staat waar zij werd gewezen, te dezen naar het recht van de Staat New York, en niet naar Belgisch recht.

5.1.2 De uitvoerbaarverklaring heeft terzake geen gevolgen die kennelijk onverenigbaar zijn met de Belgische internationale openbare orde. Appellante stelt terecht dat de omstandigheid dat Cartago (en Moons) werden veroordeeld tot betaling van haar advocatenkosten, niet strijdig is met de Belgische openbare orde. Daaraan kan thans, in het licht van de recente wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van kosten en erelonen van advocaten, niet meer worden getwijfeld. Ook de tenlastelegging van kosten is niet strijdig met de Belgische internationale openbare orde.

5.1.3 Er dient verder te worden nagegaan of de rechten van verdediging van Cartago werden gerespecteerd in de Amerikaanse procedure. De invulling van de "rechten van verdediging" dient te gebeuren overeenkomstig de Belgische opvattingen op dat vlak. Dit betekent niet dat de concrete regels van de Belgische procedure dienden nageleefd te worden, maar wel de fundamentele principes die ze beheersen, zoals de onpartijdigheid van de rechter en het in staat stellen van de verweerder om zijn verdediging tijdig en doeltreffend te organiseren. Ook de invulling van de rechten van de verdediging door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dient als toetssteen te worden gehanteerd.

Het hof is van oordeel dat de rechten van verdediging van Cartago afdoende werden gerespecteerd.

Vooreerst blijkt uit de bijkomende informatie die na het tussenarrest werd verstrekt dat Cartago aanvankelijk is verschenen en zich heeft verdedigd (zie de drie antwoorden van Cartago en Moons op de aanvankelijke klacht en op de twee gewijzigde klachten, stukken 15.1, 15.2 en 15.3). Daaruit kan, zoals appellante terecht stelt, worden besloten dat de initiële dagvaarding Cartago tijdig heeft bereikt en dat zij in staat is geweest haar verdediging behoorlijk te organiseren. In geen enkel van de drie processtukken die Cartago en Moons hebben neergelegd hebben zij ooit het tegendeel voorgehouden. In die optiek zijn de in het tussenarrest opgeworpen vragen in verband met het adres waarop de dagvaarding werd betekend en de persoon die ze in ontvangst heeft genomen, vanuit het oogpunt van de rechten van de verdediging, niet meer relevant.

Verder blijkt uit de voorliggende gegevens dat op bepaald ogenblik, meer bepaald begin juni 1990, de advocaten van Moons en Cartago een verzoek hebben neergelegd om te worden ontlast als advocaten omdat zij niet werden betaald en omdat zij geen enkele medewerking kregen van hun cliënten. Bij beschikking van 13.11.1990 werd dit verzoek ingewilligd en werd beslist dat de procedure maar voortgang kon vinden 30 dagen nadat Moons en Cartago zouden zijn verwittigd dat zij een andere advocaat konden aanstellen. Er werd beslist dat deze kennisgeving mocht gebeuren via Federal Express aan het adres Villa Beaugard, Boslaan 9 te Knokke-Heist, wat is gebeurd op 30.11.1990 (zie de stukken 14.3)

Het adres te Knokke-Heist, Boslaan 9 was de feitelijke uitbatingszetel van Cartago (zie de vermeldingen op de beschikkingen van de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Brugge houdende aanstelling en vervanging van de voorlopig bewindvoerder over Cartago, stukken 12 en 13) en overigens ook de feitelijke verblijfplaats van Jean Moons tot aan zijn overlijden (zie de vermelding op de conclusies van notaris Vanden Bussche genomen voor de eerste rechter). De rechten van verdediging van Cartago zijn dan ook zeker niet geschonden doordat deze beschikking - en overigens ook het latere vonnis ten gronde werden toegestuurd naar dit adres en niet naar het adres van de zetel van Cartago in Panama. Het adres te Knokke was het enige waar Cartago effectief kon worden bereikt en kennelijk ook is bereikt, nu uit samenlezing van de beschikking van 14.02.1991 houdende aanstelling (stuk 12) en de beschikking dd. 21.11.1991 houdende vervanging van de voorlopige bewindvoerder van Cartago (stuk 13) blijkt dat de voorlopig bewindvoerder werd aangesteld (dus in februari 1991) *"om o.a. tegenspraak te verzekeren in de betwisting tussen Bank of Smithtown en de NV Zoute Dawn en de NV Cartago Investment and Trading SA Ltd."*

Aan het voorgaande kan ten andere nog worden toegevoegd dat het bestaan van een procedure binnen de procedure waarbij een advocaat die niet langer wenst op te treden voor een cliënt door wie hij niet wordt betaald en van wie hij geen instructies krijgt, aan de rechtbank moet vragen om te worden ontlast, waarna aan de partij een termijn wordt gegeven om een nieuwe advocaat aan te duiden, een meer verdergaande bescherming is van de rechten van verdediging dan naar Belgisch procesrecht is voorzien naar Belgisch procesrecht behoeft een advocaat geen enkele toelating van de rechtbank om zich terug te trekken als raadsman van een partij, wordt deze laatste daar niet van op de hoogte gebracht door de rechtbank en wordt geen bijkomende termijn verleend om en andere raadsman aan te duiden.

Verder blijkt uit niets dat appellante reeds tijdens de procedure voor het Supreme Court te New York zou hebben geweten dat Jean Moons op 25.11.1990 was overleden en dat zij desondanks, wetende dat de vennootschap zonder Jean Moons onthoofd was, de procedure zou hebben verder gezet en vonnis zou hebben genomen zonder van dit overlijden kennis te geven aan het hof. Appellante heeft in haar beroepsakte verklaard dat haar directeur contact heeft gehad met de voorlopig bewindvoerder van Cartago en met de curator over de onbeheerde nalatenschap van Jean Moons, maar nergens heeft appellante verklaard dat dit in het voorjaar van 1991 is geweest. Uit de beroepsakte blijkt dat appellante bedoelt dat zij na de uitspraak van het vonnis van 26.06.1991 met de voorlopig bewindvoerder en de curator contact heeft gehad.

Uit de omstandigheid dat Cartago nadien geen oproepingen heeft ontvangen voor de zittingen van 02.04.1991 en 05.04.1991 waarop de zaak werd behandeld - wat in de civiele procedure van de Staat New York blijkbaar niet gebeurt (zie de verklaring onder ede van advocaat Isler, stuk 14, nrs. 32-35) - volgt niet dat de rechten van verdediging van Cartago werden miskend. Cartago, wiens voorlopig bewindvoeder op de hoogte was van de procedure, heeft voldoende de kans gehad om zich opnieuw aan te melden en haar verdediging verder waar te nemen.

Tenslotte werd het vonnis van 26.06.1991 toegestuurd naar de werkelijke uitbatingszetel van Cartago te Knokke en staat het met zekerheid vast dat Cartago lang voor het verstrijken van de termijn om een rechtsmiddel tegen het vonnis aan te wenden - termijn die zoals gezegd verstreek op 01.08.1992 - kennis heeft gekregen van het bestaan van het vonnis, met name via de dagvaarding in de huidige zaak uitgebracht op 03.01.1992. Cartago heeft dus over alle mogelijkheden beschikt om, indien zij dit wenste, het vonnis door het aanwenden van het daartoe bestemde rechtsmiddel te bestrijden.

5.1.4 Tenslotte waren de Belgische rechtbanken niet exclusief bevoegd om kennis te nemen van de vordering en was de bevoegdheid van de rechtbanken van de Staat New York niet uitsluitend gegrond op de (kortstondige) aanwezigheid van Cartago of van haar goederen zonder rechtstreeks verband met het geschil in de Staat New York.

Cartago en haar zaakvoerder Moons waren niet kortstondig aanwezig in de Staat New York, maar dreven er handel die zij financierden met kredieten toegestaan door appellante. In die omstandigheden is de bevoegdheid van de plaatselijke rechtbanken van de Staat New York geenszins exorbitant.

5.1.5 Uit wat voorafgaat volgt dat het vonnis van 26.06.1991 ten aanzien van Cartago voldoet aan alle voorwaarden voor haar uitvoerbaarverklaring opgelegd door art. 25 §1 WIPR. De vordering kan derhalve ten aanzien van Cartago worden ingewilligd.

5.2 *Ten aanzien van Moons*

Het hof heeft in haar tussenarrest van 08.06.2000 de vraag gesteld wat, naar het procesrecht van de Staat New York, de incidentie is van het overlijden van een partij op het verder verloop van de procedure en op de rechtsgeldigheid van de nadien gestelde procesakten.

Uit de uitleg verstrekt door advocaat Isler in zijn verklaring onder ede van 05.02.2001 (stuk 15) en uit de daarbij gevoegde kopie uit de New York Treatise on Civil Practice (stuk 15.5), blijkt dat naar het procesrecht van de Staat New York, in geval van solidaire aansprakelijkheid, bij het overlijden van één van de solidaire debiteuren de procedure kan worden verder gezet tegen de overlevende partij en dat de uitspraak ten volle uitvoerbaar is tegen de overlevende partij. De erfopvolging van de overleden solidaire debiteur kan evenwel slechts worden aangesproken indien de overlevende de schuld niet kan voldoen (stuk 15, p.7 en stuk 15.5, CMLR 1051.10)."

In die omstandigheden kan vooralsnog geen exequatur worden verleend van het vonnis van 26.06.1991 in zoverre dit Jean Moons heeft veroordeeld.

6. Partijen verklaarden zich op de zitting van 20.03.2008 bij monde van hun raadslieden akkoord met de toekenning van de basisrechtsplegingsvergoeding in graad van hoger beroep, zoals ingevoerd door het K.B. van 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot en met 13 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van de advocaat (B.S. 09.11.2007).

Nu de vordering niet in geld waardeerbaar is, dient het deze basisrechtsplegingsvergoeding te worden begroot op 1.200,00 euro.

Dit bedrag vormt een forfaitaire vergoeding voor de kosten en het ereloon van de advocaat. De gevorderde aanvullende rechtsplegingsvergoeding in graad van hoger beroep, zijn dan ook niet meer toewijsbaar. Het K.B. van 30 november 1970 tot vaststelling van het tarief van de invorderbare kosten bedoeld in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, waarin de uitgavenvergoeding en aanvullende rechtsplegingsvergoeding haar grondslag vond en het bedrag ervan werd bepaald, werd overigens opgeheven bij art. 9 van het voormelde K.B. van 26 oktober 2007.

OP DEZE GRONDEN

Het Hof, recht doende op tegenspraak

Verklaart het hoger beroep in de navolgende mate gegrond/ongegrond.

1. Bevestigt, op andere gronden, het bestreden vonnis in zoverre het, wat Jean Moons betreft, de vordering tot het verlenen van een exequatur van het vonnis van 26.06.1991 heeft afgewezen en in zoverre het de gedingkosten gevallen aan de zijde van notaris Vanden Bussche in zijn hoedanigheid van curator over de onbeheerde nalatenschap van Jean Moons, ten laste heeft gelegd van appellante.

Veroordeelt appellante tot de gedingkosten in hoger beroep gevallen aan de zijde van notaris Vanden Bussche in zijn hoedanigheid van curator over de onbeheerde nalatenschap van Jean Moons. Begroot deze op 1.200,00 euro rechtsplegingsvergoeding.

2. Doet het bestreden vonnis voor het overige, in de mate waarin het wordt bestreden, teniet.

Opnieuw wijzend.

Verklaart het vonnis van 26 juni 1991 gewezen door het Supreme Court van de Staat New York uitvoerbaar in de mate waarin het SA Cartago Investement and Trading Ltd. heeft veroordeeld - hoofdelijk en solidair met Jean Moons, James Bay Estate Ltd. en Matthew K. Ryan Jr. - om aan appellante te betalen de som van 1.369.600 USD te vermeerderen met de interesten vanaf 27 maart 1988 ten bedrage van 377.897,03 USD alsook met de advocatenkosten ten bedrage van 61.850,00 USD, hetzij in totaal 1.809.347,03 USD plus de som van 1.440,00 USD als begrote kosten en uitgaven van appellante, in totaal aldus de som van 1.810.787,03 USD.

Veroordeelt Mr. J. D'hoest, in zijn hoedanigheid van voorlopig bewindvoerder van SA Cartago Investment and Trading SA Ltd. tot de gedingkosten in beide aanleggen gevallen aan de zijde van appellante. Begroot deze als volgt:

- dagvaarding eerste aanleg: 247,20 euro
- rechtsplegingsvergoeding eerste aanleg: 290,04 euro
- rolrecht hoger beroep: 185,92 euro
- rechtsplegingsvergoeding hoger beroep: 1.200,00 euro.

Zegt dat Cartago en de vrijwillige tussenkomende partij NV Zoute Dawn in vereffening de aan hun zijde gevallen gedingkosten in beide aanleggen zelf dienen te dragen.

Hebben over de zaak geoordeeld:

D. Floren, raadsheer, wn. kamervoorzitter, G. Jocqué, raadsheer, B. Wylleman, raadsheer.

Aldus gewezen en uitgesproken in openbare terechtzitting van het hof van beroep te Gent, **eerste kamer**, zitting houdende in burgerlijke zaken, van **zeventien april tweeduizend en acht**, in tegenwoordigheid van griffier B. Caigneau.

RECHTSLEER

Johan Erauw - Internationale koop-verkoop van roerend goed tussen handelaars (onder CISG), het nieuw ipr van contracten en de nieuwe bijzondere verjaringstermijn voor die kooptransacties

1. Voor internationale kooptransacties is er uniform recht en een conflictenregel

De koop-verkoop van handelswaar is het belangrijkste type van internationale overeenkomst.

Het Weens Koopverdrag (CISG) bepaalt zelf zijn toepassingsgebied in de internationale ruimte en zodoende regelt het zijn rechtstreekse gelding op gevallen van internationale koop-verkoop, in zijn artikel 1. Naast dat CISG-verdrag staat nu sinds kort, namelijk sinds 1 maart 2009, het verdrag van New York van 14 juni 1974 inzake de *verjaring bij de internationale koop van roerende goederen* alsmede het Protocol tot wijziging van dat verdrag van 1974 (in Wenen gesloten op 11 april 1980). Alle twee die teksten werden recent door België bekrachtigd;¹ ze werden voor België van kracht op 1 maart 2009.² De gelding in de tijd van deze “nieuwe” verjaringsregeling is: de onmiddellijke toepassing ervan op overeenkomsten gesloten met ingang van 1 maart 2009 (art. 33).

Ook het verjaringsverdrag en het bijhorende protocol bepalen direct hun eigen geografische uitwerking. Alle twee die teksten eisen toepassing op voor kooprelaties gesloten tussen twee commerciële partijen die gevestigd zijn in twee lidstaten van die verdragen.

Wij hebben echter, niettegenstaande die directe uitwerking van het CISG en van het Verjaringsverdrag, toch een conflictenregel nodig. Dat is al het geval, omdat er een subsidiaire manier is waarop zowel het CISG als de nieuwe Verjaringsconventie tot gelding komen. Wanneer niet de koper en de verkoper elk hun verblijfplaats in een lidstaat hebben, dan nog kunnen we, met de hulp van een conflictenregel, vinden dat een welbepaald nationaal recht als “lex contractus” van toepassing is. Door naar dat normaal toepasselijk nationaal recht te kijken, vinden we misschien het recht van een lidstaat van een van die conventies en dan geldt die conventie toch als materieel aangewezen recht. Daarenboven hebben we, in elk geval, nog een conflictnorm nodig voor elke kooprelatie, omdat die twee verdragen van uniform recht (enerzijds de koop in het algemeen en anderzijds de verjaring) immers niet alle rechtsvragen rond de kooprelatie behelzen.

---

¹ Wet van 15 juli 2008, B.S. 30 oktober 2008, waar de teksten van verdrag en protocol zijn weergegeven, plus de lidstaten. Het verdrag van 1974 is bekrachtigd door 30 staten – slechts twee daarvan in de laatste tien jaar. Het Protocol van 1980 is door 20 van die staten bekrachtigd. Zie ook de *full text* via de databank www.ipr.be.

² Volgens art. 44 Verjaringsverdrag en art. IX Protocol, op de eerste dag na de zesde maand na de neerlegging.

2. De verwijzingsregel voor koopcontracten zal veranderen op 17 december 2009

In België geldt voor koopovereenkomsten gesloten vanaf 1 september 1999 de conflictenregeling van het EVO.³ Onder het EVO krijgt de verkoop geen bijzondere behandeling – hij valt onder de algemene regel van art. 4,1 en 4,2 EVO, die de kooprelaties beheerst en zal blijven beheersen voor contracten die tot stand kwamen voorafgaand aan 17 december 2009.

De nieuwe Rome I-Verordening wordt van toepassing op 17 december 2009 voor contracten vanaf die datum gesloten. Wat de wilsvrije keuze van het toepasselijk recht betreft, is hier niet veel nieuws aan de hand. Voor de gevallen waarin de partijen niet over het toepasselijk recht hebben gecontracteerd, benoemt de nieuwe verordening het contract van koop-verkoop echter als het eerste type van de “gespecificeerde overeenkomsten”. Dat gebeurt in het eerste onderdeel van de nieuwe verwijzingsregeling van artikel 4 – dat de objectieve regeling is bij gebreke aan keuze door de partijen.

Art. 4,1,a Rome I-Vo vervult zijn marginale rol voor de internationale koop-verkoop van roerend goed, omdat we langs die weg de aanknopng moeten verrichten van de rechtsvragen in de marge van het CISG en van het Verjaringsverdrag.⁴ We mogen aannemen dat de makers van het Rome-verdrag, met de bestaande regel van art. 4 EVO, en de Europese regelgever met zijn Rome I-Verordening, hier hebben bedoeld om over de lichamelijke waren te spreken – *des marchandises* en niet *des biens*.⁵

Het toepasselijk recht is, voor overeenkomsten gesloten met ingang van die datum, het recht van de gewone verblijfplaats van de verkoper. Die gewone verblijfplaats of de plaats van vestiging van een partij kan moeilijk te bepalen zijn. Voor de moeilijke gevallen heeft de Europese regelgever in art. 19 Rome I-Vo de gewone verblijfplaats concreet gedefinieerd. Voor deze verordening betreffende de internationale contracten heeft een natuurlijk persoon zijn gewone verblijfplaats op de plaats van de hoofdvestiging van zijn beroepsactiviteit, althans voor overeenkomsten die hij in het kader van die activiteit sloot (art. 19, 1, tweede lid). De gewone verblijfplaats van een rechtspersoon blijft de plaats van het hoofdbestuur (art. 19, 1, eerste lid). Enkel indien de overeenkomst gesloten is met een vestiging van een rechtspersoon, of indien een vestiging instaat voor de uitvoering ervan, wijkt de verordening van die regel af. In die gevallen is de gewone verblijfplaats van de rechtspersoon de plaats waar de vestiging zich bevindt (art. 19, 2).⁶ Wegens de koppeling van de “gewone verblijfplaats” aan het hoofdbestuur, in deze context, moet de rechter op zoek gaan naar het feitelijk centrum van belangen. Het bestaan van een fictieve zetel in het buitenland, zoals bij een brievenbusvennootschap, heeft geen invloed. Art. 19,3 Rome I-Vo verduidelijkt nog dat het tijdstip van de bepaling van die verblijfplaats, het moment is van de sluiting van de overeenkomst. Het zegt trouwens ook wat we

³ Voor deze datum moest het Verdrag van Den Haag van 15 juni 1955 inzake de op de internationale koop van roerende lichamelijke zaken toepasselijke wet als *lex specialis* met voorrang boven het EVO worden toegepast. Zie het verdrag in *B.S.* 29 september 1964 en in J. ERAUW, *Bronnen van Internationaal Privaatrecht*, Mechelen, Kluwer, 2008, 29. België heeft het verdrag in februari 1999 opgezegd. K. ROOX, “De vereenvoudiging van het Belgisch conflictenrecht inzake internationale koopovereenkomsten ten gevolge van de opzegging van het Verdrag van Den Haag van 1955”, *A.J.T.* 1999-2000, 143-146.

⁴ Het art. 6 Rome I-Vo dat een meer specifieke verwijzingsregeling biedt voor de consumententransacties, primeert op dit algemeen artikel – en dat rechtvaardigt ook dat wij in deze titel niet spreken over de consumentenkoop.

⁵Zie J. DE MEYER en J. ERAUW, “Het recht van toepassing op verbintenissen uit overeenkomst volgens de nieuwe Rome I-Verordening”, in: *Nieuw internationaal privaatrecht: Meer Europees, meer globaal, XXXVe Postuniversitaire cyclus Willy Delva*, Mechelen, Kluwer, wordt gepubliceerd eind 2009, nr. 48 – waar naar de verschillende taalversies van de bewuste verordening verwezen wordt.

⁶ Die aanduiding van het recht van de plaats van het hoofdbestuur als de gewone verblijfplaats van een rechtspersoon, heeft als praktisch nadeel dat het hoofdbestuur niet altijd even gemakkelijk te achterhalen is. Officiële registers vermelden bijvoorbeeld wel de statutaire zetel van een vennootschap, maar niet haar hoofdbestuur. Voor de vermeldingen bij de identificatie in een overeenkomst, vindt men meestal alleen de statutaire zetel.

moeten doen als de gewone verblijfplaats van één van de contractanten wijzigt na het sluiten van het contract.

Er is voor dit conflictenrecht betreffende de internationale kooprelatie geen uniformiteit binnen Europa, omdat sommige lidstaten het verdrag van Den Haag van 21 december 1986 inzake het recht van toepassing op de internationale koop toepassen en het ook zullen blijven toepassen na 17 december 2009.

De relatie tussen de conflictenrechtelijke regeling en de uitwerking van de nieuwe regels van uniform recht bespreek ik als laatste – zie verder, randnummer 9.

3. Een nieuwe uniforme verjaringsregeling voor kooprelaties: een verdrag en een protocol

Het toepassingsgebied van het “Verjaringsverdrag” van 1974 was omzeggens identiek aan dat van het uniform V.N.-kooprecht van de verdragen van 1964 – waardoor België tot 1997 was gebonden. Het “Protocol van aanpassing” van 1980 werd nu door België tegelijkertijd bekrachtigd. Daarin worden de bepalingen over het toepassingsgebied van het Verjaringsverdrag 1974 aangepast aan het toepassingsgebied van het CISG en wordt inderdaad de harmonieuze aansluiting bij het CISG bewerkstelligd.⁷ Onder art. 21 EVO krijgt het Verjaringsverdrag, als het meer specifieke verdrag, voorrang boven het EVO vanaf de dag van zijn inwerkingtreding. Met die voorrang regelt het Verjaringsverdrag met name zijn eigen werking in de ruimte. Het bijzondere is echter, dat het verdrag van 1974 werd bekrachtigd door een aantal landen die later niet het Protocol van 1980 bekrachtigden en daarmee zal ons land in de relatie met die bepaalde lidstaten enkel de versie van 1974 moeten toepassen.

4. Introductie van de verjaring na 4 jaar en het effect en de dynamiek van die termijn

Het verjaringsverdrag verduidelijkt in artikel 1 wat het fenomeen beslaat, namelijk wanneer een partij haar rechten niet meer kan uitoefenen, die ze onder kooprecht bezat of met betrekking tot de ontbinding of de nietigheid van die koop, wegens het verlopen van een bepaalde termijn. Daarmee bewerkt de verjaringsconventie de verzoening tussen continentaal Europees recht en common law, namelijk tussen de “limitation of proceedings” en de “prescription of rights”. Dit verdrag betreft met name niet de handelingen van kennisgeving als ze niet slaan op de opening van een procedure (die gerechtelijk, arbitraal of bestuurlijk mag zijn).⁸ De partijen mogen het verdrag uit hun overeenkomsten uitsluiten. Maar eens het verdrag geldt, geldt het op dwingende wijze; in die zin, dat de makers van het verjaringsverdrag niet hebben toegestaan dat er een kortere termijn wordt bedongen (art. 22, lid 1), omdat men klaarblijkelijk beïnvloeding van partijen uit minder ontwikkelde landen vreesde.

5. Het begin van de verjaringstermijn voor de internationale koop

De vierjarige verjaringstermijn begint te lopen vanaf het tijdstip waarop de vordering kan worden ingesteld. Wanneer de vordering voortvloeit uit een defect in de nakoming, dan loopt de

---

⁷ Er zijn kleine verschillen: Art. 5 (verdrag 1974 met update 1980) geeft wat meer uitzonderingen voor zijn materieel toepassingsveld dan het CISG doet; er is namelijk geen toepassing op voorrechten, panden en andere zekerheden en ook niet expliciet op een arbitrale beslissing uitgesproken naar aanleiding van een procedure. Wanneer het belangrijkste deel van de verplichtingen van de verkoper bestaat uit het presteren van arbeidskracht (art. 3,2 CISG) kan er in bepaalde hypothesen een verschil opduiken omdat in het verjaringsverdrag (art. 6,1) sprake is van het presteren van handenarbeid.

⁸ De ingevoerde verjaringstermijn bedraagt vier jaar (art. 8). Het verdrag duidt aan hoe die termijn begint, hoe hij “ophoudt te lopen” of wanneer een nieuwe termijn herbegint en hoe hij eindigt. Wij noemen het ophouden of het onderbreken ook de “schorsing” en het herbeginnen van een nieuwe termijn het “stuiten” van de lopende termijn (zie art. 2242 e.v. B.W.).

verjaring vanaf die tekortkoming. Voor gebrekkige aflevering van een zaak loopt de verjaring van de datum van afgifte of van de weigering van ontvangst. Een vordering gebaseerd op bedrog bij het sluiten van de overeenkomst of voor fraude daarna begaan, loopt van zodra het feit redelijkerwijs kon worden ontdekt (art. 10). Wanneer de verkoper garantie gaf voor een bepaalde tijd, loopt de verjaring vanaf het tijdstip van de mededeling van het bezwaar – maar ze begint nooit later dan het einde van de garantie (art. 11). Wanneer de koop eindigt door een ontbindingsverklaring loopt verjaring vanaf de datum voorzien voor de uitvoering van de overeenkomst, maar indien de ontbinding anticipatief was, loopt de termijn al vanaf de mededeling van de ontbindingsverklaring (art. 12,1). De absolute termijn van 10 jaar – zie verder – begint te lopen op die tijdstippen van aanvang.

6. De loop van de termijn, zijn verlenging en zijn einde

De verjaringstermijn houdt op te lopen wanneer een gerechtelijke procedure (tegen de schuldenaar) wordt ingesteld overeenkomstig de regels van de *lex fori*. Voor een al eerder ingestelde procedure houdt de termijn op te lopen wanneer een eiser een vordering instelt waaruit de wil blijkt om zijn recht te doen gelden (art. 13). Hetzelfde geldt voor de instelling van een arbitrageprocedure, met name vanaf de mededeling van het verzoek aan de vestiging van de andere partij (art. 14). In procedures is er, in het algemeen, schorsing vanaf het tijdstip dat een partij haar recht doet gelden teneinde er de erkenning of uitvoering van te doen krijgen (art. 15). Indien een voor het einde van de verjaringstermijn ingestelde procedure eindigt zonder dat een beslissing over de grond van de zaak werd gegeven, wordt die termijn echter geacht te zijn blijven lopen (art. 17,1). Maar als men aan het einde van de verjaringstermijn komt vooraleer de procedure afloopt, of als er minder dan een jaar overblijft aan het eind ervan, dan komt er minstens een jaar verjaringstermijn bij, na het einde van de procedure (art. 17,2).

Wanneer een procedure wordt ingesteld tegen één schuldenaar onder meerdere hoofdelijk verbonden medeschuldenaars, eindigt de verjaring ook tegenover de andere schuldenaars wanneer de schuldeiser die anderen eveneens op de hoogte stelde van de instelling van de vordering (art. 18,1). Een koper wordt beschermd voor het risico dat hij loopt wanneer hij door een onderkoper wordt gedaagd in een procedure; als hij de verkoper hiervan in kennis stelt vooraleer de termijn van verjaring verlopen is, wordt zijn eigen termijn opgeschort (art. 18,2). Na de beëindiging van zulke geschillen wordt die onderbreking in de afloop van de termijn van de koper geacht niet te hebben bestaan, behalve dat er altijd een jaar resterende termijn moet worden gegund (art. 18, 3).

Mochten handelingen die stuiting of schorsing met zich brengen in een ander land worden gesteld, moeten ze worden gerespecteerd als ze in een lidstaat werden gesteld en de schuldenaar ervan in kennis werd gesteld (art. 30).

Wanneer een handeling niet gesteld kon worden wegens overmacht, is er een verzachting. Wanneer een schuldeiser niet de loop van de verjaring kan doen eindigen, door omstandigheden die hem niet aan te rekenen zijn en die hij niet kan voorkomen of overwinnen, wordt er namelijk een jaar bijgeteld nadat het beletsel heeft opgehouden te bestaan (art. 21). Een schuldenaar die tegenover een schuldeiser schriftelijk zijn verbintenis erkent, veroorzaakt daardoor stuiting en het opnieuw beginnen lopen van een termijn van vier jaar (art. 20). Een gedeeltelijke betaling of de betaling van interesten heeft in de regel een dergelijk gevolg.

Art. 23 Verjaringsverdrag zegt dat tien jaar nadat de termijn was begonnen lopen onder de regels van artikelen 9, 10, 11 en 12 de verjaringstermijn in elk geval onafwendbaar verstrijkt. Er komt dus onafgezien van onderbrekingen of stuitingen een “cut-off”.

7. Wijziging van de termijn door de partijen

We zegden boven dat de inkorting van een verjaringstermijn door partijovereenkomst niet wordt toegestaan. De schuldenaar kan de termijn wel verlengen en kan die verlenging vernieuwen (art. 22,2). Uitzonderlijk - zegt art. 22, lid 3 - mag de termijn binnen dewelke een arbitrage zou moeten worden opgestart om een opschortend effect te hebben, korter worden gemaakt dan hier voorzien, indien zo een beding geldig is onder het recht van toepassing op de overeenkomst.

8. De gevolgen van het verstrijken van de verjaringstermijn

Zoals in het Belgische substantiële recht moet een partij zich beroepen op een termijn van verjaring en kan de rechter die niet ambtshalve toepassen – behalve indien een land dat in een optieverklaring onder art. 36 voorbehield (art. 24). Het gevolg van de inroeping ervan, is de uitsluiting van de erkenning van een aldus verjaard recht, doch daarop bestaat de uitzondering van het inroepen “als middel ter verdediging” of met het oog op een schuldvergelijking onder artikel 25, lid 2 indien het recht van schuldvergelijking was ingeroepen vóór het verstrijken van de verjaring en ze stamt uit eenzelfde overeenkomst of transactie. Maar een na de termijn toch nagekomen verbintenis kan niet worden teruggevraagd (art. 26). Verjaring slaat op de hoofdsom van een op te vorderen schuld en evengoed ook op de interesten voor die schuld (art. 27).

9. Het conflictenrecht en het substantieel recht van de verjaringstermijnen

We kregen nu wat meer eenvormige regels in internationaal kooprecht, namelijk ook een aantal substantiële afspraken over de uitdovende termijn (voor lidstaten van het Protocol gaat het niet om consumententransacties). Zie de bovenstaande paragrafen.

Die verjaringstermijn staat op een bijzondere manier naast het substantieel kooprecht van het CISG. De harmonisering met dit Weens kooprecht is zeer relatief. Er wordt weliswaar door de omschrijving van het toepassingsgebied een onderlinge afstemming gezocht, maar bijlange niet alle lidstaten van CISG werden lidstaat van het verjaringsverdrag. Wij denken dat België een goede stap zette. Het brengt één termijn tot toepassing op diverse vragen rond kooprecht en het brengt duidelijkheid – ook al voor internationale contractspartners – overigens in de zin van een eenmaking over de grenzen. Veel naburige landen deden dat nog niet. Er zijn verschillen in het recht en verschillen in de posities van lidstaten. We zullen moeten werken met een sjabloon voor nazicht van de lidstaten van het ene en van het andere en wij zullen op de conflictenrechtelijke bepaling van de verjaringstermijn moeten letten.⁹ Wanneer we op een koop CISG-recht toepassen – nl. het uniform recht dat speciaal werd gemaakt voor het internationale geval – moeten wij voor koopovereenkomsten die voor eind februari 2009 werden gesloten, toch maar de nationale regels nakijken voor een vraag naar verjaring, omdat de materie niet in CISG wordt geregeld en we de lacune niet binnen het CISG kunnen oplossen (zie art. 4, in samenhang met art. 7 CISG). Die nationale verjaringsregels zijn echter niet goed geschikt voor de specifieke internationale koop. Welke nationale regels zijn dan van toepassing? Dat zijn de regels die wij aangewezen vinden via de verwijzingsregel inzake de contracten. De verjaring behoort inderdaad tot het materieelrechtelijk toepassingsgebied van de *lex contractus* - zie art. 12, 1, d Rome I-Vo.¹⁰

Er wordt in België een ruime toepassing gegeven aan het CISG (zie verder), ook indien we een koop beoordelen die is gesloten tussen partijen van wie er slechts één haar vestigingsplaats heeft in een lidstaat van CISG (art. 1,1, CISG). Welnu, het verjaringsverdrag gebruikt dezelfde techniek en

⁹ Bosnië, Burundi, Dominicaanse Republiek, Ghana, Noorwegen, Oekraïne zijn landen die het verjaringsverdrag 1974 ratificeerden maar niet het protocol 1980 en vier onder hen zijn lid van CISG, behalve Dominicaanse Republiek en Ghana, die geen lid zijn. Met deze twee landen hebben we uiteindelijk alleen maar een verjaringstermijn afgesproken en moet ons conflictenrecht werken om te zeggen welk recht van toepassing is op een koopcontract, (waarna wij zien of CISG zal gelden wegens opname in de *lex causae*) en waarna we ook beslissen of de verjaringstermijn geldt of niet. Voor de andere genoemde landen is de niet-gecoördineerde versie 1974 van het verjaringsverdrag van toepassing maar dat brengt in feite geen voorzienbare scherpe ongerijmdheden.

¹⁰ Zie F. HAGE- CHAHINE, “La prescription extinctive en droit international privé”, *Receuil des Cours de l’Académie de La Haye* 255 (1995), 229; K. BOELE-WOELKI, “De verjaring van vorderingen uit internationale koopovereenkomsten”, *Molengrafica Serie - Europees privaatrecht 1996*, – Opstellen over internationale transacties en intellectuele eigendom, Zaandam, Koninklijke Vermande, 1996, 99 (102, 106 e.v.) en van dezelfde: “The limitation of rights and actions in international sales law”, *International contracts law, Articles on various aspects of transnational contract law*, Molengrafica Series 2003, Antwerpen, Intersentia, 2004, 247.

dezelfde bewoordingen (plus eenzelfde optieverklaring) om zijn eigen toepassingsgebied in de ruimte te bepalen (art. 3,1,b zoals geamendeerd door het art. I,1 Protocol 1980). Dat maakt voor ons duidelijk, dat wij ook een ruime interpretatie gaan geven aan de geografische uitwerking van deze verjaringstermijn voor de typisch internationale koopcontracten en dat wij die zullen toepassen van zodra er via ons ipr-conflictenrecht een nationaal recht geldt – zoals bijvoorbeeld het Belgische recht – waarin die specifieke verjaring van 4 jaar als uniform materieel recht is ingevoerd middels het verjaringsverdrag.

10. De relatie met de vervaltermijn vermeld in het CISG-verdrag bij de keuring van de goederen

Het eenvormig kooprecht heeft overigens enkele eigen bepalingen ingelast met strenge vervaltermijnen of uitdovende “verjaringstermijn” voor de specifieke problematiek van het nazicht van de conformiteit van de aflevering met de overeengekomen kwaliteiten van de koopwaar (art. 38 CISG verplicht de koper om te keuren binnen een “zo kort mogelijke termijn” en art. 39 CISG geeft eerst een termijn voor kennisgeving op redelijk korte termijn betreffende de ontdekking van zichtbaar geworden gebreken, waarop het verjaringsverdrag niet geldt; en geeft in zijn tweede lid een vervaltermijn van maximum twee jaar waarna verlies van elk recht (ook betreffende onzichtbaar gebleven gebreken) intreedt indien de koper niet uiterlijk binnen een termijn van twee jaar de verkoper in kennis stelt. Ook deze laatste termijn is er een van kennisgeving. In art. 43 CISG staat nog zo een termijn van verval voor niet-mededeling van inbreuken betreffende intellectuele eigendomsrechten). De eigen termijnen van art. 39, lid 1 en 2 en art. 43, 1 CISG zijn specifiek, en komen niet onder het verjaringsverdrag. Er kunnen weliswaar twijfels rijzen m.b.t. rechtsstelsels die de verjaring van vorderingen die steunen op de keuring in nationaal recht nog korter maakten dan die twee jaar (m.n. voor Duits en Zwitsers recht), maar het verdragsrecht moet, zo dunkt ons, primeren. Voor Belgisch nationaal recht rijst geen probleem in dat opzicht. En met de invoering op 1 maart 2009 van de 4-jarige termijn voor de internationale koopcontracten blijft die complicatie ook achterwege. De verjaring van rechten zoals in de conventie van 1974 (en in de vorm aangepast in 1980) beschreven, is de termijn die inwerkt op de rechten van de kopers bedoeld in art. 45 e.v. CISG.

Johan Erauw
Gewoon Hoogleraar Universiteit Gent - Advocaat

ACTUALITEIT/ACTUALITÉ

Aankondigingen / Annonces

Vervanging Verdrag van Lugano / Remplacement Convention de Lugano

Op 30 oktober 2007 hebben de EG, Denemarken, IJsland, Noorwegen en Zwitserland het nieuwe Parallelverdrag van Lugano ondertekend. Het verdrag is namens de Gemeenschap op 30 oktober ondertekend onder voorbehoud van sluiting ervan op een latere datum. Bij Besluit van de Raad van 27 november 2008 werd de sluiting namens de Gemeenschap goedgekeurd. Dit verdrag zal bij zijn inwerkingtreding het huidige Parallelverdrag van Lugano vervangen.

[Besluit van de Raad \(2009/430/EG\) van 27 november 2008 inzake de sluiting van het Verdrag betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, *Pb. L.* 10 juni 2009, afl. 147, 1.](#)

Le 30 octobre 2007, la CE, le Danemark, l'Islande, la Norvège et la Suisse ont signé la nouvelle Convention de Lugano. Cette convention a été signée, au nom de la Communauté, sous réserve de sa conclusion à une date ultérieure. Par Décision du Conseil du 27 novembre 2008 la conclusion est approuvée au nom de la Communauté. Ce traité remplacera l'actuelle convention de 1988 dès son entrée en vigueur.

[Décision du Conseil \(2009/430/CE\) du 27 novembre 2008 relative à la conclusion de la convention sur la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, *JO L* 147 du 10 juin 2009, p. 1.](#)

Lijst van instanties bevoegd tot het instellen van een stakingsvordering ter bescherming van de consumentenbelangen / Liste des entités qualifiées pour intenter une action en cessation pour la protection des intérêts des consommateurs

Informatie afkomstig van de lidstaten:

[Mededeling van de Commissie \(2009/C 135/01\) ten aanzien van de instanties die, zoals bedoeld in artikel 4, lid 3, van Richtlijn 98/27/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen, bevoegd zijn tot het instellen van een actie uit hoofde van artikel 2 van de genoemde richtlijn \(Voor de EER relevante tekst\), *Pb. C.* 13 juni 2009, afl. 135, 1.](#)

Informations provenant des Etats membres:

[Communication de la Commission relative à l'article 4, paragraphe 3, de la directive 98/27/CE, relative aux actions en cessation en matière de protection des intérêts des consommateurs, concernant les entités qualifiées pour intenter une action au titre de l'article 2 de ladite directive, *JO C* 135 du 13 juin 2009, p. 1.](#)

Verdrag cultuurgooederen / Convention bien culturels

Het Belgisch Parlement heeft op 13 mei 2009 een Wet aangenomen houdende instemming met het verdrag met betrekking tot de maatregelen die moeten worden genomen om de ongeoorloofde invoer, uitvoer en overdracht van eigendom van cultuurgooederen te voorkomen, aangenomen door de Algemene Conferentie van UNESCO tijdens haar zestiende zitting in Parijs op 14 november 1970 (*BS* 19 juni 2009, 42801).

Le Parlement belge a adopté le 13 mai 2009 une loi portant assentiment au traité relatif aux mesures devant être prises afin d'éviter l'importation, l'exportation et le transfert de propriété de bien culturels illégal, adopté par la Conférence Générale de l'UNESCO lors de sa seizième séance à Paris le 14 novembre 1970 (*MB* 19 juin 2009, 42801).

Haagse forumbedingenverdrag / Convention de la Haye sur les accords d'élection de for

Op 1 april 2009 heeft de EG het Verdrag inzake de overeenkomsten tot aanwijzing van de bevoegde rechtbank, gesloten te Den Haag op 30 Juni 2005, ondertekend. De EG dient nog te ratificeren, waarna het verdrag in alle Europese lidstaten zal gelden, behalve in Denemarken. Het verdrag zal in werking treden bij de eerstvolgende ratificatie of toetreding (vooralsnog trad alleen Mexico toe).

Le 1 avril 2009 la CE a signé la Convention sur les accords d'élection de for, conclue à La Haye, le 30 juin 2005. La CE doit encore ratifier, après quoi la Convention sera applicable dans tous les Etats membres, sauf dans le Danemark. La Convention entrera en vigueur après une seule ratification ou adhésion supplémentaire (seul le Mexique ayant déjà adhéré).

Verdrag inzake internationale zekerheden op mobiel materieel / Convention relative aux garanties internationales portant sur des matériels d'équipement mobiles

Op 6 april 2009 heeft de EG het Verdrag inzake internationale zekerheden op mobiel materieel ("Verdrag van Kaapstad") en het Protocol betreffende voor luchtvaartuigmaterieel specifieke aangelegenheden ("Protocol voor de luchtvaart"), die beide zijn aangenomen in Kaapstad op 16 november 2001, goedgekeurd. Het verdrag zal in werking treden voor de Europese lidstaten (behalve Denemarken) op 1 augustus 2009.

Besluit van de Raad (2009/370/EG) van 6 april 2009 inzake de toetreding van de Europese Gemeenschap tot het Verdrag inzake internationale zekerheden op mobiel materieel en tot het Protocol betreffende voor luchtvaartuigmaterieel specifieke aangelegenheden, beide aangenomen in Kaapstad op 16 november 2001, *Pb. L.* 15 mei 2009, afl. 121, 3.

Le 6 avril 2009 la CE a approuvé la Convention relative aux garanties internationales portant sur des matériels d'équipement mobiles («la convention du Cap») et le protocole portant sur les questions spécifiques aux matériels d'équipement aéronautiques («le protocole aéronautique»), adoptés conjointement au Cap le 16 novembre 2001. La Convention entrera en vigueur dans tous les Etats membres (sauf dans le Danemark) le 1er août 2009.

Décision du Conseil (2009/370/CE) du 6 avril 2009 concernant l'adhésion de la Communauté européenne à la convention relative aux garanties internationales portant sur des matériels d'équipement mobiles et à son protocole portant sur les questions spécifiques aux matériels d'équipement aéronautiques, adoptés conjointement au Cap, le 16 novembre 2001, *JO L 121* du 15 mai 2009, p. 3.

CLIP Principles for Conflict of Laws in Intellectual Property

De Europese Max-Planck Groep voor conflictenregels in intellectuele eigendom (CLIP), heeft een eerste versie gepubliceerd van de door hen voorgestelde regels inzake internationale bevoegdheid, toepasselijk recht, erkenning en tenuitvoerlegging in het domein van intellectuele eigendom.

Principles for Conflict of Laws in Intellectual Property

Le Groupe européen Max-Planck pour le conflit de lois en matière de propriété intellectuelle (CLIP), a publié une première version de leur proposition de règles concernant la compétence internationale, le droit applicable et la reconnaissance et l'exécution en matière de propriété intellectuelle.

Principles for Conflict of Laws in Intellectual Property

Regelgeving / Réglementation

Wijzigingen in verband met de Brussel I verordening / Modifications concernant le Règlement Bruxelles I

1. Wijziging van de bijlagen / Modification des annexes

Verordening (EG) nr. 280/2009 van de Commissie van 6 april 2009 tot wijziging van de bijlagen I, II, III en IV bij Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, *Pb. L.* 7 april 2009, afl. 93, 13.

Règlement (CE) N° 280/2009 de la Commission du 6 avril 2009 modifiant les annexes I, II, III et IV du règlement (CE) n o 44/2001 concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, *JO L 93* du 7 avril 2009, p. 13.

2. Wijziging van de regelgevingsprocedure / Modification de la procédure de réglementation

Verordening (EG) nr. 1103/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2008 tot aanpassing aan Besluit 1999/468/EG van de Raad van een aantal besluiten waarop de procedure van artikel 251 van het Verdrag van toepassing is, wat de regelgevingsprocedure met toetsing betreft, *Pb. L.* 14 november 2008, afl. 304, 80.

Règlement (CE) N° 1103/2008 du Parlement européen et du Conseil du 22 octobre 2008 portant adaptation à la décision 1999/468/CE du Conseil de certains actes soumis à la procédure visée à l'article 251 du traité, en ce qui concerne la procédure de réglementation avec contrôle, *JO L 304* du 14 novembre 2008, p. 80.

3. Overeenkomst EG-Denemarken betreffende de wijziging van de Brussel I verordening/ Accord CE-Danemark sur la modification du Règlement Bruxelles I

Overeenkomstig artikel 3, lid 2, van de overeenkomst heeft Denemarken bij brief van 14 januari 2009 de Commissie in kennis gesteld van zijn besluit om de inhoud van Verordening (EG) nr. 4/2009 ten uitvoer te leggen, voor zover deze verordening Verordening (EG) nr. 44/2001 wijzigt. Dit betekent dat de bepalingen van Verordening (EG) nr. 4/2009 betreffende de bevoegdheid, het toepasselijke recht, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen en de samenwerking op het gebied van onderhoudsverplichtingen zullen worden toegepast op de betrekkingen tussen de Gemeenschap en Denemarken, met uitzondering van de bepalingen van de hoofdstukken III en VII. De bepalingen van artikel 2 en hoofdstuk IX van Verordening (EG) nr. 4/2009 zijn echter slechts van toepassing voor zover zij betrekking hebben op de bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen, en de toegang tot de rechter.

Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en het Koninkrijk Denemarken betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken, *Pb. L. 12 juni 2009*, afl. 149, 80.

Conformément à l'article 3, paragraphe 2, de l'accord, le Danemark, par lettre du 14 janvier 2009, a notifié à la Commission sa décision d'appliquer le contenu du règlement (CE) n° 4/2009 dans la mesure où ledit règlement modifie le règlement (CE) n° 44/2001. Il en résulte que les dispositions du règlement (CE) n° 4/2009 relatif à la compétence, la loi applicable, la reconnaissance et l'exécution des décisions et la coopération en matière d'obligations alimentaires seront appliquées aux relations entre la Communauté et le Danemark à l'exclusion des dispositions prévues aux chapitres III et VII. Les dispositions de l'article 2 et du chapitre IX du règlement (CE) n° 4/2009 ne sont toutefois applicables que dans la mesure où elles portent sur la compétence judiciaire, la reconnaissance, la force exécutoire et l'exécution des décisions, ainsi que sur l'accès à la justice.

Accord entre la Communauté européenne et le Royaume de Danemark sur la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale, *JO L 149* du 12 juin 2009, p. 80.

4. Verslag over de toepassing/ Rapport sur l'application

Verslag van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad en het Europees Economisch en Sociaal Comité over de toepassing van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Rapport de la Commission au Parlement européen, au Conseil et au Comité économique et social européen sur l'application du règlement (CE) n° 44/2001 du Conseil concernant la

compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

5. Groenboek over de herziening/ Livre vert sur la révision

Groenboek over de herziening van Verordening (EG) nr. 44/2001 van de Raad betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Livre vert sur la révision du règlement (CE) n° 44/2001 du Conseil concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale

Betalings- en afwikkelingssystemen en financiëlezekerheidsovereenkomsten / Les systèmes de paiement et de règlement des opérations sur titres et les contrats de garantie financière

Op 6 mei 2009 werden twee Richtlijnen gewijzigd. De nieuwe Richtlijn dient te worden omgezet in nationaal recht tegen uiterlijk 30 december 2010.

Richtlijn (2009/44/EG) van het Europees Parlement en de Raad van 6 mei 2009 tot wijziging van Richtlijn 98/26/EG betreffende het definitieve karakter van de afwikkeling van betalingen en effectentransacties in betalings- en afwikkelingssystemen en Richtlijn 2002/47/EG betreffende financiëlezekerheidsovereenkomsten wat gekoppelde systemen en kredietvorderingen betreft, *Pb. L.* 10 juni 2009, afl. 146, 37.

Le 6 mai 2009 deux Directives ont été modifiées. La nouvelle Directive doit être transposée en droit national au plus tard le 30 décembre 2010.

Directive (2009/44/CE) du Parlement européen et du Conseil du 6 mai 2009 modifiant la directive 98/26/CE concernant le caractère définitif du règlement dans les systèmes de paiement et de règlement des opérations sur titres et la directive 2002/47/CE concernant les contrats de garantie financière, en ce qui concerne les systèmes liés et les créances privées, *JO L* 146 du 10 juin 2009, p. 37.

Richtlijn verbodsacties ter bescherming van collectieve belangen consumenten / Directive actions en cessation visant à protéger les intérêts collectifs des consommateurs

De Richtlijn 98/27/EG wordt met ingang van 29 december 2009 vervangen door een nieuwe Richtlijn.

Richtlijn 2009/22/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2009 betreffende het doen staken van inbreuken in het raam van de bescherming van de consumentenbelangen, *Pb. L.* 1 mei 2009, afl. 110, 30.

La Directive 98/27/CE sera remplacée par une nouvelle Directive à partir du 29 décembre 2009.

Directive 2009/22/CE du Parlement européen et du Conseil du 23 avril 2009 relative aux actions en cessation en matière de protection des intérêts des consommateurs, *JO L 110* du 1 mai 2009, p. 30.

Wijziging KB tewerkstelling buitenlandse werknemers / Modification arrêté royal relative à l'occupation des travailleurs

Koninklijk besluit van 28 mei 2009 tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 juni 1999 houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, *BS* 29 mei 2009, 39414.

Arrêté royal du 28 mai 2009 modifiant l'arrêté royal du 9 juin 1999 portant exécution de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs, *MB* 29 mai 2009, 39414.

